Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-2718

[Total No. of Pages : 2

[6011]-31

II Year B.A. LL.B. (Semester - III)

Five Year Course

CE 0301 : LEGAL LANGUAGE AND LEGAL REASONING

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Any five questions from Part A.*
2) *Part B is compulsory.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART - A

Q1) Discuss the problem of legal jargon in legal language. **[10]**

Q2) Discuss any four principles of legal writing. **[10]**

Q3) Define legal language. Discuss the domain of legal language. **[10]**

Q4) Explain the qualities of lawyers. **[10]**

Q5) What is the use of logical reasoning for legal profession? **[10]**

Q6) Discuss the techniques of client interviewing. **[10]**

Q7) What is syllogism? Discuss the types of syllogism. **[10]**

P.T.O.

PART - B

Q8) Short Notes (Any Two) : **[10]**

a) Advocacy as an art

b) Euphemism and paradox

c) Major Sources of knowledge

Q9) Draft a legal and valid Will under the Indian Succession Act. **[10]**

OR

Draft a notice given by a landlord to his/her tenant terminating the leave and licence agreement.

Q10) Identify the fallacies in the following examples and explain their reasons. (Only Two) : **[10]**

a) All old people are cheap. They never give me a fair tip when I park their cars.

b) Either the traffic light is red or it is green.

c) Reading makes you smarter, that's why it's always a good idea to read the labels on products you buy.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-2719

[Total No. of Pages : 4

[6011]-32

S.Y. B.A. LL.B. (Semester - III)

Second Year of Five Years Law Course

BA-0302 : PUBLIC POLICY AND PUBLIC ADMINISTRATION

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer question no. 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 15 marks.*

munotes.in

PART - A **[3 × 15 = 45]**

Q1) Discuss the 'State versus Market Debate' with appropriate illustrations.

Q2) Discuss the need of ethical and moral values in Judicial Administration.

Q3) Critically discuss Max Weber's Theory of Bureaucracy.

Q4) Discuss any two approaches to the study of Public Administration.

Q5) Discuss the characteristics of Development Administration?

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss Public Administration as an art.

Q7) Examine People's Participation as mechanisms of Accountability and Control.

Q8) Write a note on - E-Governance in Judicial Administration.

Q9) Discuss the Relation of Public Administration with Law.

PART - C **[3 × 5 = 15]**

Q10) Write Short Note on **(Any Three)** :

a) Right to Information

b) Contribution of Woodrow Wilson to administration

c) Impact of public policy on law

d) New Public Management

e) Rules

☐☐☐

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-2719 **[6011]-32**

S.Y. B.A. LL.B. (Semester - III)

Second Year of Five Years Law Course

BA-0302 : सार्वजनिक धोरण आणि सार्वजनिक प्रशासन

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग क मधून 10 प्रश्न क्रमांकाचे उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) राज्य विरूद्ध बाजार वाद ची योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा.

प्रश्न 2) न्यायिक प्रशासनातील नैतिक आणि नैतिक मूल्यांच्या गरजेची चर्चा करा.

प्रश्न 3) मॅक्स वेबरच्या नोकरशाहीच्या सिद्धांतावर टीकात्मकपणे चर्चा करा.

प्रश्न 4) लोकप्रशासनाच्या अभ्यासाच्या कोणत्याही दोन आधुनिक पद्धतींची चर्चा करा.

प्रश्न 5) विकास प्रशासनाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा?

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) लोक प्रशासन ही कला म्हणून चर्चा करा.

प्रश्न 7) जबाबदारी आणि नियंत्रणाची यंत्रणा म्हणून लोकांच्या सहभागाचे परीक्षण करा.

munotes.in

प्रश्न 8) ई-गव्हर्नन्स इन ज्युडिशियल ॲडमिनिस्ट्रेशन यावर एक टीप लिहा.

प्रश्न 9) लोकप्रशासन आणि कायद्याच्या संबंधावर चर्चा करा.

<u>भाग - क</u> **[3 × 5 = 15]**

प्रश्न 10) टीपा लिहा (कोणतेही तीन) :

अ) माहितीचा अधिकार

ब) वुड्रो विल्सन यांचे प्रशासनातील योगदान

क) कायद्यावर सार्वजनिक धोरणाचा प्रभाव

ड) नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापन

इ) नियम

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P-2720

[Total No. of Pages : 4

[6011]-33

B.A. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Five Year Law Course)

BA0303 : THEORIES OF DEVELOPMENT AND INDIAN ECONOMY

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Figures to the right indicate full marks.***
2) ***Give diagrams wherever necessary.***

munotes.in

Q1) Answer the following questions (Essay Type) (Any 3) **[45]**

a) Write in detail about the sources of Institutional Credit and Non-Institutional credit available for agriculture in India?

b) Explain the trends in the Revenue and Expenditure pattern of the central government in India for the past decade.

c) Write in detail about the problem of subdivision and fragmentation of land in India and its negative impact?

d) Write in detail about the measures to control the levels of corruption and black money in India?

e) Explain the Vicious Cycle of Poverty in detail with valid examples?

Q2) Answer the following questions (Essay type) (Any 2) **[20]**

a) Explain the features of the Economic Development.

b) Big Push Theory

c) Issues of Agricultural Labourers in India?

d) Trends in the Money Supply levels in the past decade.

Q3) Answer the following questions (short notes) (Any 3) **[15]**

a) Determination of Poverty Line.

b) Sustainable Development Goals.

c) Contractual Farming.

d) Concept of PSU and MNC.

e) Skill Development Initiative in India.

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

PA-2720

[6011]-33
B.A. LL.B. (Semester - III)
(Second Year of Five Year Law Course)
BA0303 : THEORIES OF DEVELOPMENT AND INDIAN ECONOMY
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना : *1) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.*
2) आवश्यक तेथे आकृती द्या.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (निबंध प्रकार) (कोणतीही 3) **[45]**

अ) भारतातील शेतीसाठी उपलब्ध संस्थात्मक कर्ज आणि गैर-संस्थात्मक कर्जाच्या स्त्रोतांबद्दल तपशीलवार लिहा?

ब) गेल्या दशकातील भारतातील केंद्र सरकारच्या महसूल आणि खर्चाच्या नमुन्यातील कल स्पष्ट करा.

क) भारतातील जमिनीचे उपविभाजन आणि विखंडन या समस्या आणि त्याचे नकारात्मक परिणाम याबद्दल तपशीलवार लिहा?

ड) भारतातील भ्रष्टाचार आणि काळ्या पैशाच्या पातळींवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी केलेल्या उपाययोजनांबद्दल तपशीलवार लिहा?

इ) दारिद्र्याचे दुष्टचक्र वैध उदाहरणांसह तपशीलवार स्पष्ट करा?

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (निबंध प्रकार) (कोणतीही 2) **[20]**

अ) आर्थिक विकासाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) बिग पुश सिद्धांत

क) भारतातील शेतमजुरांचे प्रश्न

ड) गेल्या दशकातील चलन पुरवठा पातळी.

munotes.in

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (लहान नोट्स) (कोणतेही 3) **[15]**

अ) दारिद्र्य निर्धारण

ब) शाश्वत विकास उद्दिष्टे

क) कंत्राटी शेती

ड) PSU आणि MNC ची संकल्पना

इ) भारतातील कौशल्य विकास उपक्रम

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P-2721

[Total No. of Pages : 4

[6011]-34

II Year B.A. LL.B. (Semester - III)

(Five Year Law Course)

SOCIOLOGY

BA0304 : Society in India

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART - A

Q1) Answer the following questions in details (Any Three) : **[45]**

a) Comment on India as a plural society.

b) Discuss the social stratrification in India.

c) Explain the peasant movement in India.

d) Explain the characteristics of cast system in India.

e) Discuss Westernization and Modernization in the context of social change in India.

PART - B

Q2) Answer the following questions (Any two) : **[20]**

a) Discuss the Hinduism

b) Elaborate caste and class system in India.

c) Explain the student movement in India.

d) Define Rural society and its characteristics.

PART - C

Q3) Write short note on the following (Any three) : **[15]**

a) Buddhism

b) Linguistic Diversity

c) Social movement

d) Education

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

P-2721

[6011]-34

II Year B.A. LL.B. (Semester - III)

(Five Year Law Course)

SOCIOLOGY

BA0304 : Society in India

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

munotes.in

भाग – अ

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : **[45]**

अ) भारत एक बहूविध समाज यावर टिप्पणी करा.

ब) भारतातील सामाजिक स्तरीकरणाची चर्चा करा.

क) भारतातील शेतकरी चळवळी स्पष्ट करा.

ड) भारतातील जाती व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

इ) भारतातील सामाजिक परिवर्तनाचा संदर्भात पाश्चिमाकीकरण आणि आधुनिकीकरण या संकल्पणाची चर्चा करा.

भाग – ब

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : **[20]**

अ) हिंदूधर्म–चर्चा करा.

ब) भारतातील जाती आणि वर्ग व्यवस्था विशद करा.

क) भारतातील विद्यार्थी चळवळी विशद करा.

ड) ग्रामीण समाज आणि त्याची वैशिष्ट्ये परिभाषित करा.

भाग – क

प्रश्न *3)* थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[15]**

अ) बौद्ध धर्म

ब) भाषीक विविधता

क) सामाजिक चळवळ

ड) शिक्षणसंस्था

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-2722

[Total No. of Pages : 2

[6011]-41

S.Y. B.A. LL.B.

CE-0401: LAW AND LITERATURE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Any five questions from Part A.*
2) *Part B is compulsory.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

Q1) Do you think that justice was done to Shylock in the play *The Merchant of Venice*? **[10]**

Q2) Discuss the character of Falder as a tragic hero in the play *Justice*. **[10]**

Q3) What are the views of M K Gandhi about profession of law in Some *Reminiscences of the Bar*? Do you agree to them? **[10]**

Q4) What are the views of Mr M. C. Chagla on secularism in *The Centenary of a Judicial Statesman*? **[10]**

Q5) Explain the central theme of the poem Ode: *Intimations of immortality from Recollections of Early Childhood*. **[10]**

Q6) How is the New Order of Labour different from the Old Order and the New Order of Nazism in *Why the Indian Labor is determined to win the war*? **[10]**

Q7) Explain the symbolic significance of *Before the Law* by Franz Kafka. **[10]**

P.T.O.

munotes.in

PART - B

Q8) Answer any one of the following : **[15]**

a) Explain the relation between Law and Literature.

b) Analyse S Gopal Reddy v. State of Andhra Pradesh with reference to the argumentative skills in it.

Q9) Write short Notes on any two of the following : **[10]**

a) Character sketch of Shylock

b) Central Idea of the poem *Freedom*, *Justice* and *Equality*

c) The Peckham Murder Case

Q10) Explain the following lines with reference to their context (Only one) : **[5]**

a) My little horse must think it queer

To stop without a farmhouse near

Between the woods and frozen lake

The darkest evening of the year.

b) Where the mind is without fear and the head is held high

Where knowledge is free

Where the world has not been broken up into fragments

By narrow domestic walls

✷ ✷ ✷

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-2723

[Total No. of Pages : 4

[6011]-42
S.Y. B.A. LL.B. (Semester - IV)
BA - 0402 : INTERNATIONAL RELATIONS
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.*
3) *Answer Question no. 10 from Part C as directed. The Question no. 10 is for 15 Marks.*

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Discuss the composition and functions of various organs of UN.

Q2) Explain the structure and functions of any two organizations. - EU, OAU, OAS, SAARC.

Q3) Enumerate the role of Multinational Companies and impact of pressure politics on Foreign Policy and Diplomacy.

Q4) Discuss the historical origins of International Relations.

Q5) Discuss the various causes of war and explain the significance of international peace in present context.

PART - B [2 × 10 = 20]

Q6) Explain various methods of Conflict Resolution.

Q7) Discuss the Idealistic Theory with its critics.

Q8) Discuss the impact of liberal views of John Rawls on International Relations.

Q9) Write in short the meaning and scope of foreign policy and diplomacy.

P.T.O.

PART - C [3 × 5 = 15]

Q10) **Write short note on (Any Three) :**

a) Regional Organizations

b) Realism

c) Disarmament

d) WHO

e) BRIICS

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-2723

[6011]-42
S.Y. B.A. LL.B. (Semester - IV)
BA - 0402 : आंतरराष्ट्रीय संबंध
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक 15 गुणांचा आहे.*
2) *भाग–ब मधील कोणत्याही दो प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक 10 गुणांचा आहे.*
3) *निर्देशानुसार भाग–क मधून 10 प्रश्न क्रमांकाचे उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.*

munotes.in

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) संयुक्त राष्ट्रांच्या विविध अवयवांची रचना आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही दोन संस्थांची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा. - EU, OAU, OAS, SAARC.

प्रश्न 3) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका आणि परराष्ट्र धोरण आणि मुत्सद्देगिरीवर दबावाच्या राजकारणाचा प्रभाव मोजा.

प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या ऐतिहासिक उत्पत्तीची चर्चा करा.

प्रश्न 5) युद्धाच्या विविध कारणांची चर्चा करा आणि सध्याच्या संदर्भात आंतरराष्ट्रीय शांततेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) संघर्ष निराकरणाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) आदर्शवादी सिद्धांताची त्याच्या समीक्षकांशी चर्चा करा.

प्रश्न 8) आंतरराष्ट्रीय संबंधांवर जॉन रॉल्सच्या उदारमतवादी विचारांच्या प्रभावाची चर्चा करा.

प्रश्न 9) परराष्ट्र धोरण आणि मुत्सद्देगिरीचा अर्थ आणि व्याप्ती थोडक्यात लिहा.

 P.T.O.

भाग – क [3 × 5 = 15]

प्रश्न *10)* टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

अ) प्रादेशिक संघटना

ब) वास्तववाद

क) नि:शस्त्रीकरण

ड) WHO डब्लूएचओ

इ) BRIICS (ब्रिक्स)

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P-2724

[Total No. of Pages : 4

[6011]-43

B.A. LL.B. (Semester - IV)
(Second Year of Five - Year Law Course)
BA-0403 : LAW AND ECONOMICS
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Figures to the right indicate full marks.*
2) *Give Diagrams wherever necessary.*

munotes.in

Q1) Answer the following questions (Essay Type) (Any 03) : **[45]**

a) Write in detail the about the inter-relationship between Law and Economics

b) Explain the land reforms taken after independence.

c) Critically analyse the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act, 2005 since its inception.

d) Explain the Economic Theories of Distribution.

e) What has been the impact of Liberalization, Privatization, and Globalization on Law and Legislation in India

Q2) Answer the following questions (Essay type) (Any 02) : **[20]**

a) Explain the Economic Analysis of Law in context with different laws.

b) What are the different ways and measures to increase the yield and productivity of farms in India.

c) Explain the Pareto Criteria for Economic Welfare.

d) Marx and Locke's Economic Theory of Property

P.T.O.

Q3) Answer the following questions (short notes) (Any 03) : **[15]**

a) Why should Lawyers study Economics?

b) Exploitation of Labour

c) Right to Education Act

d) Intellectual Property Rights

e) What is the impact of market economy on law

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

P-2724

[6011]-43

B.A. LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Five - Year Law Course)

BA-0403 : कायदा आणि अर्थशास्त्र

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना : *1)* उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

2) आवश्यक तेथे आकृती द्या.

प्रश्न 1) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (निबंध प्रकार) (कोणतीही 3) : **[45]**

अ) कायदा आणि अर्थशास्त्र यांच्यातील परस्परसंबंधांबद्दल तपशीलवार लिहा.

ब) स्वातंत्र्यानंतर केलेल्या जमीन सुधाणांचे स्पष्टीकरण द्या.

क) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, 2005 ची स्थापना झाल्यापासून त्याचे गंभीर विश्लेषण करा.

ड) वितरणाचे आर्थिक सिद्धांत स्पष्ट करा.

इ) भारतातील कायदा आणि कायद्यावर उदारीकरण, खाजगीकरण आणि जागतिकीकरणाचा काय परिणाम झाला आहे?

प्रश्न 2) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (निबंध प्रकार) (कोणतीही 2) : **[20]**

अ) विविध कायद्यांच्या संदर्भात कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण स्पष्ट करा.

ब) भारतातील शेतमालाचे उत्पादन आणि उत्पादकता वाढवण्याचे वेगवेगळे मार्ग आणि उपाय कोणते आहेत.

क) आर्थिक कल्याण्यासाठी पॅरेटो निकष स्पष्ट करा.

ड) मार्क्स आणि लॉकचा संपत्तीचा आर्थिक सिद्धांत

munotes.in

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (लहान नोट्स) (कोणतीही 3) : **[15]**

अ) वकिलांनी अर्थशास्त्राचा अभ्यास का करावा?

ब) श्रमाचे शोषण

क) शिक्षण हक्क कायदा

ड) बौद्धिक संपदा हक्क

इ) बाजार अर्थव्यवस्थेचा कायद्यावर काय परिणाम होतो

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P-2725

[Total No. of Pages : 4

[6011]-44
B.A. LL.B. (Semester - IV)
Second Year of Five Year Law Course
SOCIOLOGY
BA0404 : Social Research Methods
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

PART - A

Q1) Answer the following questions in details (Any three) : **[45]**

a) Elaborate sampling techniques in social research.

b) Explain data collection in social science.

c) Describe qualitative and quantitative technique in Research.

d) Explain the various types of social Research.

e) State the characteristics of Hypothesis.

PART - B

Q2) Answer the following questions (Any two) : **[20]**

a) Explain the advantages and disadvantages of survey method.

b) Elaborate the various techniques of Data collection.

c) Describe the case study method.

d) Describe non-probability sampling Technique.

PART - C

Q3) Write short note on (Any three) : **[15]**

a) Ethics in social Research

b) Questionnaire

c) Interview

d) E-Research

e) Data collection

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 3]

P-2725

[6011]-44

B.A. LL.B. (Semester - IV)

Second Year of Five Year Law Course

SOCIOLOGY

BA0404 : Social Research Methods

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

munotes.in

भाग – अ

प्रश्न *1)* खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : **[45]**

अ) सामाजिक संशोधनातील नमूणा तंत्र विशद करा.

ब) सामाजिक शास्त्रातील तथ्य संकलन स्पष्ट करा.

क) सामाजिक संशोधनातील गुणात्मक आणि संख्यात्मक तंत्राचे वर्णन करा.

ड) सामाजिक संशोधनातील विविध प्रकार स्पष्ट करा.

इ) गृहित कृत्यांची वैशिष्ट्ये सांगा.

भाग – ब

प्रश्न *2)* खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : **[20]**

अ) सर्व्हेक्षण पद्धतीचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

ब) तथ्य संकलनाची विविध तंत्रे विशद करा.

क) व्यष्टी अध्ययन पद्धतीचे वर्णन करा.

ड) गैर संभाव्यता नमूणा तंत्राचे वर्णन करा.

भाग – क

प्रश्न 3) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[15]**

अ) सामाजिक संशोधनातील नैतिकता

ब) प्रश्नावली

क) मुलाखत

ड) ई–संशोधन

इ) तथ्य संकलन

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1627

[Total No. of Pages : 4

[6011]-51

T.Y. B.A. LL.B.

(Five Year Law Course)

LC-0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY

(2017 Pattern) (Semester -V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B carries 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C carries 5 marks.*

PART-A **[3×15=45]**

Q1) Write a detail note on administration of justice in Madras up to 1726.

Q2) Examine in detail the judicial plans of Warren Hastings.

Q3) Discuss the reasons for enactment of the charter of 1726. Also examine the various changes brought by the charter of 1726.

Q4) "A great step forward was taken in the Indian Legal History when the Supreme Court of Judicature was created at Calcutta under the Regulating Act of 1773." Critically Examine the establishment and working of the Supreme Court at Calcutta.

Q5) The year 1861 constitutes a conspicuos landmark on the progress of development of legal and judicial institutions in India and the steps were taken to establish the High Courts in India. Write in detail a note on the Indian High Courts Act, 1861.

munotes.in

PART-B [2×10=20]

Q6) Critically examine the factual setup and the decision given by the Supreme Court in the Patana case.

Q7) Discuss in detail the jurisdiction of the Federal Court.

Q8) Write in detail the provisions of the Charter of 1753.

Q9) Write a note on Morley-Minto reform and The Indian Council Act. 1909.

PART-C [3×5=15]

Q10) Write short notes.

a) Kamaluddin's Case

b) Circuit Court

c) Establishment of East India Company

d) Advisory Jurisdiction of the Supreme Court

e) The Nehru Report, 1928

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1627

[6011]-51
T.Y. B.A. LL.B.
(Five Year Law Course)
LC-0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY
(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार भाग- क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ [3×15=45]

प्र.1) 1726 पर्यंत मद्रासमधील न्यायप्रशासनावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.2) वॉरन हेस्टिंग्जच्या न्यायिक योजनांचे तपशीलवार परीक्षण करा.

प्र.3) सन 1726 च्या सनद लागू करण्याच्या कारणांची चर्चा करा. 1726 च्या सनदेने आणलेल्या विविध बदलांचे परीक्षण करा.

प्र.4) 1773 च्या रेग्युलेटिंग ॲक्ट अंतर्गत कलकत्ता येथे सर्वोच्च न्यायालयाची स्थापना झाली तेव्हा भारतीय कायदेशीर इतिहासात एक मोठे पाऊल उचलले गेले. कलकत्ता येथील सुप्रीम कोर्टाची स्थापना आणि कामकाजाचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.5) 1861 हे वर्ष भारतातील कायदेशीर आणि न्यायिक संस्थांच्या विकासाच्या प्रगतीसाठी एक महत्त्वाची खूण आहे आणि भारतात उच्च न्यायालये स्थापन करण्यासाठी पावले उचलली गेली. भारतीय उच्च न्यायालय कायदा, 1861 वर तपशीलवार एक टीप लिहा.

munotes.in

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) पाटणा प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेला निर्णय आणि वस्तुस्थिती यांचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.7) फेडरल कोर्टाच्या अधिकारक्षेत्रावर तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.8) 1753 च्या सनदेतील तरतुदी तपशीलवार लिहा.

प्र.9) मोर्ले–मिंटो सुधारणा आणि भारतीय परिषद कायदा, 1909 वर एक टीप लिहा.

भाग – क **[3×5=15]**

प्र.10)लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन)

अ) कमालउद्दीनचे प्रकरण

ब) सर्किट कोर्ट

क) ईस्ट इंडिया कंपनीची स्थापना

ड) सर्वोच्च न्यायालयाचे सल्लागार अधिकार क्षेत्र

इ) नेहरू रिपोर्ट, 1928

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1628

[Total No. of Pages : 4

[6011]-52

B.A. LL.B. - III

FAMILY LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - V) (LC0502)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All parts are compulsory.*
2) *Attempt any three questions from part-A, two questions from part-B, and three questions from part-C.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A **[3×15=45]**

munotes.in

Q1) What are the reasons of bifurcation of Schools under Muslim Law? Explain the Schools and sub-schools of Muslim Law.

Q2) What is Restitution of Conjugal Rights? In what circumstances can a suit for restitution be filed by the party to a marriage? Explain when the Court will not grant Restitution of Conjugal Rights to the applicant.

Q3) Elucidate the concept, utility and types of Meher. When does Meher become payable and what are the rights regarding the same available with the wife?

Q4) Enumerate the grounds for divorce under the Parsi Marriage and Divorce Act, 1935? What is the procedure for Divorce by Mutual Consent?

Q5) Discuss the various kinds of Guardians under the Hindu Minority and Guardianship Act, 1956. Explain the rights and duties of all Guardians under the Act.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain the salient features of the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007.

Q7) Elaborate on the Jurisdication and Procedure of the Courts under the Special Marriage Act.

Q8) Elucidate the concept and rationale behind Iddat. What are the provisions relating to period of Iddat in Shia and Sunni Law?

Q9) Write a brief note on the following.

a) Custom as a source of Hindu Law

b) Absolute Impediments to marry under Muslim Law

PART - C [3×5=15]

Q10) Solve any three from the following.

a) Rustom, Parsi husband converts as Hindu and marries another Hindu woman. Is the marriage valid?

b) Sakina Bibi and Shamshad both Muslim, marry under special marriage Act. Shamshad filed suit for divorce. Sakina Bibi wants to make an application for alimony Pendent lite. Advise her.

c) Meera is living separately from her husband Harish due to his excessive drinking habits. She has claimed for maintenance under the Hindu Adpotions and Maintenance Act. Recently, Meera converted to Christianity. Will she get maintenance from Harish?

d) Mike and Molly, citizens of America have come to India to adopt a child. Advise them.

e) Sundar, testamentary guardian of Yash aged 15 has leased out Yash's property for 5 years. What will be the effect of this lease?

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1628

[6011]-52
B.A. LL.B. - III
FAMILY LAW - I
(2017 Pattern) (Semester - V) (LC0502)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व भाग अनिवार्य आहेत.
2) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न, भाग-ब मधील दोन प्रश्न आणि भाग-क मधील तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
3) उजवीकडे असलेले आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ [3×15=45]

प्र.1) मुस्लिम कायद्यानुसार शाळांचे विभाजन करण्याचे कारण काय आहे? मुस्लिम कायद्याच्या शाळा आणि उपशाळा स्पष्ट करा.

प्र.2) वैवाहिक हक्कांची पुनर्स्थापना म्हणजे काय? कोणत्या परिस्थितीत विवाहासाठी पक्षकाराकडून वैवाहिक हक्कांची पुनर्स्थापना करण्यासाठी दावा दाखल केला जाऊ शकतो? न्यायालय अर्जदाराला वैवाहिक हक्कांची पुनर्स्थापना कधी देणार नाही हे स्पष्ट करा.

प्र.3) मेहेरची संकल्पना, उपयुक्तता आणि प्रकार स्पष्ट करा. मेहर केंव्हा देय होते आणि त्याबाबतचे अधिकार पत्नीकडे काय आहेत?

प्र.4) पारशी विवाह आणि घटस्फोट कायदा, 1935 अंतर्गत घटस्फोटाचे कारण सांगा? परस्पर संमतीने घटस्फोट घेण्याची प्रक्रिया काय आहे?

प्र.5) हिंदू अल्पसंख्याक आणि पालकत्व कायदा, 1956 अंतर्गत विविध प्रकारच्या पालकांची चर्चा करा. कायद्याच्या अंतर्गत सर्व पालकाचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) पालक आणि जेष्ठ नागरिकांची देखभाल आणि कल्याण कायदा, 2007 ची ठळक वैशिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.7) विशेष विवाह कायद्यांतर्गत न्यायालयांचे अधिकार क्षेत्र आणि कार्यपद्धती विस्तृत करा.

प्र.8) इद्दतमागील संकल्पना आणि तर्क स्पष्ट करा. शिया आणि सुन्नी कायद्यात इद्दतच्या कालावधीशी संबंधित काय तरतुदी आहेत?

प्र.9) खालील गोष्टीवर थोडक्यात नोंद लिहा.

अ) हिंदू कायद्याचा स्त्रोत म्हणून प्रथा

ब) मुस्लिम कायद्यांतर्गत विवाहासाठी पूर्ण अडथळे

भाग – क **[3×5=15]**

प्र.10) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा.

अ) रूस्तम, पारशी नवरा हिंदू म्हणून धर्मांतर करतो आणि दुसऱ्या हिंदू स्त्रीशी लग्न करतो. विवाह वैध आहे का?

ब) सकीना बीबी आणि शमशाद या दोघी मुस्लिम, विशेष विवाह कायद्यानुसार विवाह करतात. शमशादने घटस्फोटासाठी दावा दाखल केला. सकिना बीबी यांनी पोटगी पेंडेंट लाईटसाठी अर्ज करायचा आहे. तिला सल्ल द्या.

क) मद्यपानाच्या अति सवयीमुळे मीरा पती हरीशपासून वेगळी राहत आहे. तिने हिंदू दत्तक आणि देखभाल कायद्यांतर्गत देखभालीसाठी दावा केला आहे. नुकतेच मीराने ख्रिश्चन धर्म स्वीकारला. तिला हरीशकडून मेंटेनन्स मिळेल का?

ड) माईक आणि मॉली हे अमेरिकेतील नागरिक मूल दत्तक घेण्यासाठी भारतात आले आहेत. त्यांना सल्ला द्या.

इ) सुंदर, यशचे 15 वर्षांचे मृत्यूपत्र पालक यांनी यशची मालमत्ता 5 वर्षांसाठी लीजवर दिली आहे. या लीजचा काय परिणाम होईल?

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1629

[Total No. of Pages : 4

[6011]-53

B.A.LL.B. - III

(Five Year Course)

LC - 0503 : LAW OF CONTRACT - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5marks.*

munotes.in

PART - A

[3×15=45]

Answer any three of the following.

Q1) What are the essential elements in the formation of a contract? Explain in detail.

Q2) A contract with minor is void in India - Explain

Q3) Distinguish between fraud and misrepresentation. What is their effect on the validity of a contract?

Q4) Which agreements are expressly declared as void by Indian Contract Act, 1872? Explain

Q5) What are the rules regarding consideration? Explain in detail.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Write any two of the following:

Q6) What do you understand by mistake of fact and mistake of law? Write their effect on contract.

Q7) Distinguish between wagering agreement and contingent contract. Write their effect on enforceability of a contract.

Q8) Define proposal and explain the legal rules regarding the valid proposal.

Q9) An agreement without consideration is void. Explain the statement with exceptions, if any.

munotes.in

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write short notes on any three of the following.

a) Undue influence.
b) Permanent injunction.
c) Mandatory injunction.
d) Carlill vs. Carbolic Smoke Ball case.
e) Doctrine of frustration.

Total No. of Questions :10]

P1629

[6011]-53

B.A.LL.B. - III

(Five Year Course)

LC - 0503 : LAW OF CONTRACT - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [3×15=45]

प्र.1) कराराच्या निर्मितीसाठी आवश्यक असणारे घटक कोणते खुलासा करा.

प्र.2) भारतात अज्ञान व्यक्तीसोबतचा करार अवैध आहे. खुलासा करा

प्र.3) लबाडी (धोका) आणि दिशाभूल यात फरक काय आहे आणि याचा करारावर काय परिणाम होतो?

प्र.4) भारतीय करार कायद्याने, 1872 कोणते करार स्पष्टपणे अवैध आहेत असे म्हटले आहे खुलासा करा.

प्र.5) भारतीय करार कायद्याने प्रतिफलाचे नियम काय आहेत खुलास करा

भाग - ब

कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. [2×10=20]

प्र.6) भारतीय करार कायद्यांतर्गत तथ्यातील चूक व कायद्यातील चूक म्हणजे काय हे स्पष्ट करा आणि त्याचा कराराच्या वैधतेवर काय परिणाम होतो हे स्पष्ट करा.

प्र.7) जुगार आणि घटना अवलंबी करार यात काय फरक आहे? आणि त्याचा करार शाबित करण्यावर काय परिणाम होतो?

munotes.in

प्र.8) प्रस्ताव म्हणजे काय? योग्य प्रस्तावाच्या बाबतीत काय कायदेशीर नियम आहेत?

प्र.9) प्रतिफलाशिवाय करार अवैध आहे याचे स्पष्टीकरण देऊन याचे अपवाद कोणते आहेत हे स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[3×5=15]**

अ) अनुचित प्रभाव

ब) निरंतर मनाई

क) सक्तीची मनाई

ड) कारलील विरूद्ध कारबोलिक स्मोक बॉल केस

इ) हताशतेचे तत्त्व

✻ ✻ ✻

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1630

[Total No. of Pages : 4

[6011]-54

Third Year B.A.LL.B. (Five year course)

LC- 0504 : LAW OF CRIMES

(2017 Pattern) (Semester -V)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.***

munotes.in

PART-A

Attempt any three questions. **[3×15=45]**

Q1) Define the offence of Defamation under Indian Penal Code. What are the exceptions to the offence of Defamation?

Q2) Define and Explain 'Hurt' and 'Grievous Hurt' under Indian penal code. Distinguish between simple Hurt and Grievous Hurt.

Q3) "An act alone does not make a man guilty unless it is accompanied with Mens Rea" Do you agree with the statement? Discuss.

Q4) What are the essentials of the offence of 'Murder'? Under what circumstances Murder may be reduced to 'Culpable Homicide'?

Q5) Define "Theft" and Explain the Essentials of the offence of "Theft". Distinguish between Theft and Extortion.

PART-B

Attempt Any Two questions. **[2×10=20]**

Q6) Discuss the provisions relating to Mistake of Fact and Mistake of Law.

Q7) Write in detail about the law of 'Kidnapping' and 'Abduction'.

Q8) Discuss the liability for the acts done by several persons in furtherance of common intention.

Q9) Define and Distinguish 'Criminal Misappropriation of Property' and 'Criminal Breach of Trust'.

PART-C **[3×5=15]**

Q10) Answer any Three of the following.

a) 'Z' Instigates 'N' to give false evidence before The District Judge in a Murder case. 'N' refuses to do so. Has Z committed any offence?

b) 'D' offers Rs. 10,000/- to 'Q' an Engineer in P.W.D. showing official favour for his works. 'Q' refuses to accept the money and complains. Has 'D' committed any offence? Comment.

c) 'B' puts his hand in the pocket of 'X' with the intention to commit theft.But the pocket of 'X' was empty. Has 'B' committed any offence?

d) 'X' a soldier, fires on a mob by the order of his superior officer and kills one of them. Discuss the liability of 'X'.

e) 'A' finds ring of 'Z' on his table. 'A' hides it, so that he can take it afterwards. Has "A" committed any offence?

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1630

[6011]-54

Third Year B.A.LL.B. (Five year course)

LC- 0504 : LAW OF CRIMES

(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग- अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग- अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग- ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग- ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग- क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग- क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

munotes.in

भाग - अ **[3×15=45]**

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

प्र.1) भारतीय दंड संहितेअंतर्गत अब्रुनुकसानीचा गुन्हा परिभाषित करा. अब्रुनुकसानीचा गुन्ह्याला अपवाद काय आहेत?

प्र.2) भारतीय दंड संहितेअंतर्गत 'दुखापत' आणि 'गंभीर दुखापत' परिभाषित करा. व स्पष्ट करा. 'दुखापत' आणि गंभीर दुखापत यांच्यातील फरक नमूद करा.

प्र.3) "मेन्स रिया असल्याशिवाय फक्त व्यक्तीची कृती त्याला दोषी ठरवू शकत नाही" या विधानाशी तुम्ही सहमत आहात का? चर्चा करा.

प्र.4) 'खुना'च्या गुन्ह्याच्या आवश्यक बाबी काय आहेत? कोणत्या परिस्थितीत खुनाच्या गुन्हा हा 'सदोष मनुष्यवध' केले जाऊ शकतो?

प्र.5) "चोरी" चा गुन्हा परिभाषित करा तसेच "चोरी" च्या गुन्ह्याच्या आवश्यक बाबी स्पष्ट करा. "चोरी" आणि "खंडणी" यात फरक करा.

भाग – ब

कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

प्र.6) "वस्तुस्थितीची चूक" आणि "कायद्याची चूक" यासंबंधीच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.7) 'अपहरण' आणि 'अपनयन' कायद्याबद्दल तपशीलवार लिहा.

प्र.8) सामान उद्देशाच्या पुढे नेण्यासाठी अनेक व्यक्तींनी केलेल्या कृतीच्या दायित्वाची चर्चा करा.

प्र.9) 'मालमत्तेचा अप्रामाणिक अपहार' आणि 'फोजदारीपात्र न्यासभंग' यांची व्याख्या करा व या दोघांमध्ये फरक करा.

भाग – क

प्र.10) खालीलपैकी कोणतेही तीन सोडवा. **[3×5=15]**

अ) 'Z' ने 'N' ला एका खून खटल्यात जिल्हा न्यायाधीशांसमोर खोटा पुरावा देण्यासाठी प्रवृत केले. 'N' असे करण्यास नकार देतो. 'Z' ने काही गुन्हा केला आहे का?

ब) 'D' ने पी. डब्ल्यु. डी. मधील अभियंता 'Q' ला त्याच्या कामांसाठी अधिकृत अनुकूलता दर्शवण्यासाठी रु.10,000 देऊ केले. 'Q' ने पैसे स्वीकारण्यास नकार दिला व तशी तक्रार केली.'D' ने काही गुन्हा केला आहे का? सविस्तर टिप्पणी लिहा.

क) 'B' चोरी करण्याच्या उद्देशाने 'X' च्या खिशात हात घालतो. पण 'X' चा खिसा रिकामा होता. 'B' ने काही गुन्हा केला आहे का?

ड) 'X' एक सैनिक, त्याच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याच्या आदेशाने जमावावर गोळीबार करतो आणि त्यातील एकाला ठार करतो. 'X' च्या दायित्वाची चर्चा करा.

इ) 'A' ला त्याच्या टेबलावर 'Z' ची अंगठी सापडते. 'A' ते लपवतो, जेणेकरुन तो नंतर घेऊ शकेल. "A" ने काही गुन्हा केला आहे का?

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1631

[Total No. of Pages : 4

[6011]-55

T.Y. B.A. LL.B.

(Five Year Law Course)

LO - 0505 : HEALTH AND FOOD LAW

(2017 Pattern) (Semester -V) (Theory)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Part A, Part B and Part C are compulsory.*
2) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
3) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
4) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.*

munotes.in

PART-A [3×15=45]

Q1) Explain what is meant by Health and Health Law, also explain in detail International Instruments relating to Health Law?

Q2) Do any of the Fundamental Rights enshrined in the Constitution of India deals with the Right to Health. If Yes, identify and explain them in detail. Cite relevant case laws.

Q3) "Indian Penal lays down punishments for various offences relating to Health and Safety" Explain these offences in detail. Support your answer with relevant case laws.

Q4) Explain in detail the provisions relating to the Infant Milk Substitutes, Feeding Bottles and Infant Foods Act, 1992.

Q5) What is the purpose and objective of The Pre-natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention of Misuse) Act, 1994, explain the scheme of the Act summarily.

PART-B [2×10=20]

Q6) Critically evaluate the status of Women's Reproductive Rights in India.

Q7) Explain various Directive Principles of State Policy that aim at protecting Health.

Q8) Identify the provisions of The Factories Act, 1948 relating to Health and Safety of Workers.

Q9) Explain various offences and penalties under Food Safety and Standards Act, 2006.

PART-C [3×5=15]

Q10) Answer any three of the following question : each question carries 5 marks.

a) If a sample of Ghee is found to contain saffron powder used for colouring it, will it amount to adulteration under the Food Safety and Standards Act, 2006? Give reasons for your answer and cite relevant provisions.

b) A female enters into a temple which was open only for worship by men, can such a female be classified as a "Mentally Ill" person as per the provisions of Mental Healthcare Act, 2017?

c) A family consists of a Man, a son of 16 years, and a daughter of 15 years, who amongst them will be the Head of the Household for the purpose of a Ration Card? Cite relevant provisions of The National Food Security Act, 2013.

d) Mr.' A' sells a Antidepressant Tablet in a new wrapping as a cure for alcoholism, which offence has he committed under Indian Penal Code and what is his liability?

e) A Registered Medical Practitioner removed the organs of a dead person, with the consent of the near relatives for the purpose of his experiment. Is such a removal valid under The Transplantation of Human Organs Act, 1994?

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1631

[6011]-55

T.Y. B.A. LL.B.

(Five Year Law Course)

LO - 0505 : HEALTH AND FOOD LAW

(2017 Pattern) (Semester -V) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] **[एकूण गुण : 80**

सूचना :-

1) भाग - अ, भाग - ब आणि भाग - क अनिवार्य आहे.
2) भाग - अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
3) भाग - ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
4) भाग - क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ **[3×15=45]**

प्र.1) आरोग्य आणि आरोग्य कायदा म्हणजे काय ते स्पष्ट करा, आरोग्य कायद्याशी संबंधित आंतरराष्ट्रीय उपकरणे देखील तपशीलवार सांगा?

प्र.2) भारतीय राज्यघटनेत अंतर्भूत केलेल्या मूलभूत अधिकारांपैकी कोणतेही आरोग्य अधिकार हाताळा. होय असल्यास, त्यांना ओळखा आणि तपशीलवार स्पष्ट करा. संबंधित केस कायद्यांचा हवाला द्या.

प्र.3) "भारतीय दंड आरोग्य आणि सुरक्षिततेशी संबंधित विविध गुन्ह्यांसाठी शिक्षा देत" या गुन्ह्यांचे तपशीलवार वर्णन करा. संबंधित केस कायद्यांसह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

प्र.4) द इन्फंट मिल्क सबस्टिट्युट्स, फीडिंग बॉटल आणि इन्फंट फूड्स ऍक्ट, 1992 संबंधित तरतुदींचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.5) प्री-नॅटल डायग्नोस्टिक टेक्निक्स (नियमन आणि गैरवापर प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 चा उद्देश आणि उद्दिष्ट काय आहे, या कायद्याची योजना थोडक्यात स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* भारतातील महिलांच्या पुनरुत्पादक अधिकारांच्या स्थितीचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

प्र.*7)* आरोग्याचे संरक्षण करण्याच्या उद्देशाने राज्य धोरणाची विविध मार्गदर्शक तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.*8)* कामगारांच्या आरोग्य आणि सुरक्षिततेशी संबंधित कारखाना कायदा, 1948 च्या तरतुदी ओळखा.

प्र.*9)* अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा, 2006 अंतर्गत विविध गुन्हे आणि दंड स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.*10)* लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) जर तुपाच्या नमुन्यात केशर पावडरचा वापर केल्याचे आढळून आले, तर ते अन्न सुरक्षा आणि मानक अधिनियम, 2006 अंतर्गत भेसळ होईल का? तुमच्या उत्तराची कारणे द्या आणि संबंधित तरतुदींचा उल्लेख करा.

ब) केवळ पुरुषांच्या पूजेसाठी खुले असलेल्या मंदिरात महिला प्रवेश करते, मानसिक आरोग्य सेवा अधिनियम, 2017 च्या तरतुदीनुसार अशा स्त्रीला "मानसिक आजारी" म्हणून वर्गीकृत केले जाऊ शकते का?

क) कुटुंबात एक पुरुष,16 वर्षांचा मुलगा आणि 15 वर्षांची मुलगी असते, त्यांच्यापैकी रेशनकार्डच्या उद्देशाने कुटुंबप्रमुख कोण असेल? राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 च्या संबंधित तरतुदींचा हवाला द्या.

ड) श्री 'ए' मद्यपानावर उपचार म्हणून नवीन रॅपिंगमध्ये अँटीडिप्रेसंट टॅब्लेट विकतो, त्याने भारतीय दंड संहितेनुसार कोणता गुन्हा केला आहे आणि त्याचे दायित्व काय आहे?

इ) एका नोंदणीकृत वैद्यकीय व्यावसायिकाने त्याच्यासंशोधना च्या उद्देशाने, जवळच्या नातेवाईकांच्या संमतीने मृत व्यक्तीचे अवयव काढून घेतले. मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, 1994 अंतर्गत असे काढणे वैध आहे का?

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1632

[Total No. of Pages : 4

[6011]-56

B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO - 0506 : EQUITY AND TRUST LAW

(2017 Pattern) (Semester -V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Attempt any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Attempt any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Attempt any 3 short notes from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.*

munotes.in

PART-A

[3×15=45]

Q1) What do you mean by Trust? Explain various kinds of Trust under the Indian Trusts Act, 1882.

Q2) State and explain Rights and Duties of Trustees under The Indian Trusts Act, 1882.

Q3) Explain the provisions relating to Budget Account and Audit of Public Trusts.

Q4) What do you mean by 'Dharmada'? Explain the important provisons related to 'Dharmada' under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

Q5) Enumerate the powers and functions of charity commissioner under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

PART-B

[2×10=20]

Q6) State and Explain Rights and Liabilities of Beneficiary.

Q7) State and explain the concept of Fiduciary Relationship and discuss application of the principle of fiduciary relations with Exceptions.

Q8) Write in details provisions relating to the appointment of Trustees.

Q9) What are the provisions of Registration of Public Trust.

PART-C

[3×5=15]

Q10) Write short notes on any Three:

a) Concept of Equity

b) Restrictions on Trustees

c) Public Trusts Administration Fund

d) Equality is Equity

e) He who seeks Equity Must d Equity.

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1632

[6011]-56

B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO - 0506 : EQUITY AND TRUST LAW

(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-

1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
3) प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक 5 प्रश्नाला गुण आहे.

munotes.in

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) ट्रस्ट म्हणजे काय? भारतीय न्यास कायदा, 1882 अतर्गत विश्वस्त संस्थांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.2) भारतीय न्यास कायदा, 1882 अंतर्गत विश्वस्तांचे अधिकार आणि कर्तव्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.3) पब्लिक ट्रस्टचे बजेट अकाउंट आणि ऑडिट यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) 'धर्मदा' म्हणजे काय? महाराष्ट्र सार्वजनिक न्यास कायदा,1950 अंतर्गत 'धर्मा' शी संबंधित महत्त्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम 1950 अंतर्गत धर्मादाय आयुक्तांचे अधिकार आणि कर्तव्ये लिहा.

भाग – ब

[2×10=20]

प्र.6) लाभार्थीचे अधिकार आणि दायित्वे स्पष्ट करा.

प्र.7) विश्वस्त संबंधांची संकल्पना सांगा आणि स्पष्ट करा तसेच अपवादांसह विश्वस्त संबंधांच्या तत्वांची माहिती लिहा.

प्र.8) विश्वस्तांच्या नियुक्तीसंबंधीच्या तरतुदी तपशीलवार लिहा.

प्र.9) पब्लिक ट्रस्ट नोंदणी ची पूर्ण क्रिया थोडक्यात लिहा.

भाग – क

प्र.10) टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) इक्विटीची संकल्पना

ब) विश्वस्तांवरील निर्बंध

क) सार्वजनिक विश्वस्त प्रशासन निधी

ड) समानता म्हणजे समता

इ) जो इक्विटी शोधतो त्याने इक्विटी केली पाहिजे.

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1633

[Total No. of Pages : 4

[6011]-57

Third Year B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO-0507 : CRIMINAL PSYCHOLOGY AND CRIMINAL SOCIOLOGY

(2017 Pattern) (Semester -V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

PART-A

Answer the following questions in detail (Any Three) **[45]**

Q1) Discuss meaning, purpose and scope of Criminal Psychology. Compare Psychological approach with psycho-analytical approach to crime.

Q2) "Poor people are more likely to commit crimes because they are unable to achieve monetary or social succees in any other way" Discuss this statement in the light of social disorganization theory.

Q3) Define Psychometric Test. Discuss how it can be used in Criminal behavior.

Q4) Critically evaluate the Cohen's theory of Delinquent Subculture. How far it differs from Miller's lower class gang delinquency theory?

Q5) Discuss different schools of criminology with special reference to positivist approach of Enrico Ferri.

munotes.in

PART-B

Answer the following questions in detail (Any two) **[20]**

Q6) Explain 'Socialization and Crime' with special reference to Differential Association Theory.

Q7) What do you mean by Forensic Psychology? Discuss the application of forensic Psychology in court.

Q8) What is Criminology? Discuss the positivist approach of Cesare Lombroso.

Q9) Critically evaluate the Becker's Labelling theory.

PART-C

Q10) Write short notes on the following : (Any Three) **[15]**

a) Human aggression and violence to crime

b) Merits and demerits of criminal profiling

c) Neutralization and rift theory

d) Pre-Classical School

e) Social disorganization theory

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1633

[6011]-57

Third Year B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO-0507 : CRIMINAL PSYCHOLOGY AND CRIMINAL SOCIOLOGY

(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

munotes.in

भाग – अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन) **[45]**

प्र.*1)* गुन्हेगारी मानसशास्त्राचा अर्थ, उद्देश आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा. गुन्ह्यासाठी मानसशास्त्रीय दृष्टिकोनाची मानसिक – विश्लेषणात्मक दृष्टिकोनाशी तुलना करा.

प्र.*2)* "गरीब लोक गुन्हे करण्याची अधिक शक्यता असते कारण ते इतर कोणत्याही प्रकारे आर्थिक किंवा सामाजिक यश मिळवू शकत नाहीत" या विधानाची सामाजिक अव्यवस्थित सिद्धांताच्या प्रकाशात चर्चा करा.

प्र.*3)* सायकोमेट्रिक चाचणी परिभाषित करा. गुन्हेगारी वर्तनात त्याचा कसा वापर केला जाऊ शकतो यावर चर्चा करा.

प्र.*4)* कोहेनच्या अपराधी उपसंस्कृतीच्या सिद्धांताचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा. मिलरच्या खालच्या वर्गाच्या टोळीच्या अपराधाच्या सिद्धांतापेक्षा ते किती वेगळे आहे?

प्र.*5)* एनरिको फेरीच्या सकारात्मक दृष्टिकोनाच्या विशेष संदर्भासह क्रिमिनोलॉजीच्या विविध शाळांची चर्चा करा.

भाग – ब

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) **[20]**

प्र.6) डिफरेंशियल असोसिएशन सिद्धांताच्या विशेष संदर्भात 'समाजीकरण आणि गुन्हे' स्पष्ट करा.

प्र.7) फॉरेन्सिक सायकोलॉजी म्हणजे काय? कोर्टात फॉरेन्सिक सायकॉलॉजीच्या वापरावर चर्चा करा.

प्र.8) गुन्हेगारी शास्त्र म्हणजे काय? सीझर लोम्ब्रोसोच्या सकारात्मक दृष्टिकोनावर चर्चा करा.

प्र.9) बेकरच्या लेबलिंग सिद्धांताचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

भाग – क

प्र.10) खालील गोष्टींवर टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) गुन्ह्यासाठी मानवी आक्रमकता आणि हिंसा

ब) गुन्हेगारी प्रोफाइलिंगचे गुण आणि तोटे

क) तटस्थीकरण आणि रिफ्ट सिद्धांत

ड) प्री – क्लासिकल शाळा

इ) सामाजिक अव्यवस्था सिद्धांत

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1634

[Total No. of Pages : 4

[6011]-58

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-508 : AGRICULTURAL MARKETING LAW

(2017 Pattern) (Semester -V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B carries 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C carries 5 marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART-A [3×15=45]

Q1) Explain Objects and Reasons of Model Act The State Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 2016 along with provisions of Staff of Marketing Committee.

Q2) Discuss in detail objective of The Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001 and how it has Protected Plant Varieties and Farmers Rights.

Q3) Discuss in detail Midday Meal Scheme (MMS) provisions under the National Food Securities Act, 2013.

Q4) Explain Concept of Agricultural Marketing and Market alowith Classification of Markets AND Types of Marketing.

Q5) Explain Powers and Duties of Market Committees under The Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.

P.T.O.

PART-B **[2×10=20]**

Q6) Write a detailed note various Agricultural and Crop Insurance Sechemes in India.

Q7) Explain provisions of Central Warehousing Corporation and State Warehousing Corporation under The Warehousing Corporations Act, 1962

Q8) Examin Characteristic Features of Indian Agriculture and Farmers' Community.

Q9) Explain provisions under National food security Act, 2013 pertaining to right to receive food grains at subsidised prices by persons belonging to eligibile households under targeted Public Distribution System.

PART-C **[3×5=15]**

Q10) Write short notes on.

a) Comprehensive Crop Insurance Scheme (CCIS)

b) Risk Perceptions of Indian Farmers

c) National Agriculture Insurance Scheme (NAIS)

d) Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana (PMFBY)

e) Market fund

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1634

[6011]-58

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-508 : AGRICULTURAL MARKETING LAW

(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग– अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग– ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) निर्देशानुसार भाग– क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नात 5 गुण असतात.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग – अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* राज्य कृषी उत्पन्न पणन (विकास आणि नियमन) अधिनियम, 2016 आणि विपणन समितीच्या कर्मचाऱ्यांच्या तरतुदींसह मॉडेल कायद्याच्या आणि कारणे स्पष्ट करा.

प्र.*2)* वनस्पती वाणांचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 च्या उद्दिष्टाची तपशीलवार चर्चा करा आणि त्यात वनस्पतींचे वाण आणि शेतकरी हक्क कसे संरक्षित आहेत.

प्र.*3)* नॅशनल फूड सिक्युरिटीज ॲक्ट, 2013 अंतर्गत मध्यान्ह भोजन योजना (MMS) तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.*4)* बाजाराच्या वर्गीकरणासह आणि विपणनाच्या प्रकारांसह कृषी विपणन आणि बाजाराची संकल्पना स्पष्ट करा

प्र.*5)* महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन (विकास आणि नियमन) अधिनियम, 1963 अंतर्गत बाजार समित्यांचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) भारतातील विविध कृषी आणि पीक विमा योजनांची तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.7) वेअरहाऊसिंग कॉर्पोरेशन कायदा, 1962 अंतर्गत केंद्रीय वखार निगम आणि राज्य वखार निगमच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.8) भारतीय शेती आणि शेतकरी समुदायाची वैशिष्ट्यपूर्ण वैशिष्ट्ये तपासा.

प्र.9) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत लक्ष्यित सार्वजनिक वितरण प्रणाली अंतर्गत पात्र कुटुंबातील व्यक्तींना अनुदानित किमतीत अन्नधान्य मिळण्याच्या अधिकाराशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.10) लहान लिहा. **[3×5=15]**

अ) सर्वसमावेशक पीक विमा योजना (CCIS)

ब) भारतीय शेतकऱ्यांची जोखीम धारणा

क) राष्ट्रीय कृषी विमा योजना (NAIS)

ड) प्रधानमंत्री फसल विमा योजना (PMFBY)

इ) मार्केट फंड

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1635

[Total No. of Pages : 4

[6011]-59
B.A.LL.B.
(Third Year of Five Year Law Course)
LO-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I
(2017 Pattern) (Semester -V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B. Each questions in part B carries 10 marks.***
3) ***Answer any 3 questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

PART-A

[3×15=45]

Q1) Explain the Concept and theories of Intellectual Property. Discuss the pre-TRIPS and post-TRIPS Scenario of Intellectual Property along with Basic Principles and Objectives of TRIPS.

Q2) Discuss the Meaning of Copyright and Rights Associate with it. Write a detaild note on provisions of the Berne Convention and its impact on Developing Countries.

Q3) Analysis the Concept and Nature of Patent. Discuss the Patentable subject Matter, Patentability Criteria, Non-Patentable inventions with landmark judical Pronounecements.

Q4) Enumerate the Nature of Industrial Designs along with difference between Industrial Designs and Copyright. Discuss the provisions relating to the Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs and its benefits.

Q5) What do you mean by Intellectual Property? Discuss the impact of development of Intellectual Property on Environmental protection and right to food security and public health.

P.T.O.

PART-B

[2×10=20]

Q6) Enumerate the TRIPS provisions related to protection of Copyright.

Q7) Discuss the Definition and Concept of Plant Varieties and protection of it under The UPOV Convention

Q8) Define the term Industrial Designs and analysis the provisions regarding protection of Industrial designs under TRIPS.

Q9) Define the term Patent and explain the provisions regarding enforceability of patent Rights.

PART-C

Q10) Write short Notes on any Three. **[3×5=15]**

a) Kinds of Intellectual Property

b) Secondary Rights relating Copy Right

c) Environmental Protection and Intellectual Property

d) Layout Designs

e) Budapest Treaty

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1635

[6011]-59

B.A.LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I

(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग- क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग – अ **[3×15=45]**

प्र.1) बौद्धिक संपदेची संकल्पना आणि सिद्धांत स्पष्ट करा.TRIPS ची मूलभूत तत्त्वे आणि उद्दिष्टांसह बौद्धिक संपत्तीच्या पूर्व -TRIPS आणि TRIPS नंतरच्या परिस्थितीची चर्चा करा.

प्र.2) कॉपीराइटचा अर्थ आणि त्याच्याशी संबंधित अधिकारांची चर्चा करा. बर्न कन्व्हेन्शनच्या तरतुदी आणि त्याचा विकसनशील देशांवर होणारा परिणाम यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.3) पेटंटची संकल्पना आणि स्वरुप विश्लेषण. पेटंट करण्यायोग्य विषय, पेटंटेबिलिटी निकष,नॉन-पॅटेन्टेबल आविष्कारांची ऐतिहासिक न्यायिक घोषणांसह चर्चा करा.

प्र.4) औद्योगिक डिझाईन्स आणि कॉपीराइट मधील फरकासह औद्योगिक डिझाइनचे स्वरूप मोजा. औद्योगिक रचनांच्या आंतरराष्ट्रीय नोंदणीशी संबंधित हेग कराराशी संबंधित तरतुदी आणि त्याचे फायदे यावर चर्चा करा.

प्र.5) बौद्धिक संपदा म्हणजे काय? बौद्धिक संपदेच्या विकासाचा पर्यावरण संरक्षण आणि अन्नसुरक्षा आणि सार्वजनिक आरोग्याच्या अधिकारावर होणाऱ्या प्रभावाची चर्चा करा.

<u>भाग – ब</u> **[2×10=20]**

प्र.6) कॉपीराइटच्या संरक्षणाशी संबंधित TRIPS तरतुदींची गणना करा.

प्र.7) UPOV कन्व्हेन्शन अंतर्गत वनस्पती जातींची व्याख्या आणि संकल्पना आणि त्यांचे संरक्षणयावर चर्चा करा.

प्र.8) इंडस्ट्रियल डिझाईन्स या शब्दाची व्याख्या करा आणि TRIPS अंतर्गत औद्योगिक डिझाइनच्या संरक्षणा संबंधीच्या तरतुदींचे विश्लेषण करा.

प्र.9) पेटंट या शब्दाची व्याख्या करा आणि पेटंट अधिकारांच्या अंमलबजावणीशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

<u>भाग – क</u>

प्र.10) लहान टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) बौद्धिक संपत्तीचे प्रकार

ब) कॉपीराईटशी संबंधित दुय्यम हक्क

क) पर्यावरण संरक्षण आणि बौद्धिक संपदा

ड) ले आउट डिजाइन

इ) बुडापेस्ट करार

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1636

[Total No. of Pages : 4

[6011]-61

Third Year B.A. LL.B. (Semester - VI)

Third Year of Five Year Law Course

LC 0601 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

PART - A [45]

Q1) Explain the Meaning, object, purpose and scope of the preamble. Discuss whether preamble is part of the constitution or not.

Q2) Write a detailed note on freedom of speech and expression and reasonable restrictions on it with recent Case laws.

Q3) Explain the Concept of Minority. Discuss the Right of a Minority Educational Institution provided under Article 29 and 30 of the Constitution of India with the help of landmark judicial pronouncements.

Q4) Explain the Nature and Importance of Directive Principles. Write a detailed note on Directive Principles of State Policy enumerated in constitution of India.

Q5) Define Concept of Secularism. Explain the freedom of religion guaranteed to the citizens under the Indian constitution.

PART - B [20]

Q6) Explain the meaning of Citizenship. Discuss the various kinds of Citizenship provided under the Citizenship Act 1955.

Q7) Explain the concept of Fundamental Rights. Elaborate its origin and historical development in India.

Q8) Explain the special provisions provided in Constitution for the protection of Rights of women and children with landmark judicial judgments.

Q9) Write a detailed note on various Types of Writs provided in Constitution of India.

munotes.in

PART - C [15]

Q10) a) Waiver of Fundamental Rights

b) Doctrine of Eclipse.

c) Basic Structure Doctrine

d) Privilege against self incrimination

e) Abolition of Untouchability

□□□

Total No. of Questions : 10]

P-1636

[6011]-61

Third Year B.A. LL.B. (Semester - VI)

Third Year of Five Year Law Course

LC 0601 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग – अ **[45]**

प्रश्न 1) प्रस्तावनेचा अर्थ, वस्तू, उद्देश आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. प्रस्तावना हा संविधानाचा भाग आहे की नाही यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) अलीकडील केस कायद्यांसह भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि त्यावर वाजवी प्रतिबंध यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न 3) अल्पसंख्याक संकल्पना स्पष्ट करा. भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 29 आणि 30 अंतर्गत प्रदान केलेल्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थेच्या हक्काची ऐतिहासिक न्यायिक घोषणांच्या मदतीने चर्चा करा.

प्रश्न 4) निर्देशात्मक तत्त्वांचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा. भारताच्या घटनेत नमूद केलेल्या राज्य धोरणाच्या निर्देशक तत्त्वांवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न 5) धर्मनिरपेक्षतेची संकल्पना परिभाषित करा. भारतीय राज्यघटनेनुसार नागरिकांना दिलेले धर्मस्वातंत्र्य स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब [20]

प्रश्न 6) नागरिकत्वाचा अर्थ स्पष्ट करा. नागरिकत्व कायदा 1955 अंतर्गत प्रदान केलेल्या विविध प्रकारच्या नागरिकत्वाची चर्चा करा.

प्रश्न 7) मूलभूत हक्कांची संकल्पना स्पष्ट करा. भारतातील त्याचे मूळ आणि ऐतिहासिक विकास तपशीलवार सांगा.

प्रश्न 8) ऐतिहासिक न्यायिक निर्णयांसह महिला आणि मुलांच्या हक्कांच्या संरक्षणासाठी संविधानात प्रदान केलेल्या विशेष तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 9) भारताच्या राज्यघटनेत दिलेल्या विविध प्रकारच्या लेखनाची तपशीलवार नोंद लिहा.

भाग – क [15]

प्रश्न 10) अ) मूलभूत अधिकारांची सूट

ब) ग्रहणाचा सिद्धांत (Doctrine of Eclipse)

क) मूलभूत रचना सिद्धांत

ड) स्वतःच्या आरोपाविरूद्ध विशेषाधिकार

इ) अस्पृश्यता निर्मूलन

☐☐☐

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1637

[Total No. of Pages : 4

[6011]-62

III Year B.A. LL.B. (Semester - VI)

Third Year of Five-Year Law Course

LAW

LC 0602 : Family Law - II

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All Parts are compulsory.*
2) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
3) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
4) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Explain the concept of Joint Family under Hindu Law? How is it different from coparcenary? In How many categories are property divided. Elucidate in details.

Q2) Explain the kinds of legacies. Elaborate the provisions regarding Ademption of legacies under The Indian Succession Act, 1925.

Q3) What is "Domicile"? Explain the important provisions of Indian Succession Act relating to domicile.

Q4) What is Pre-emption? Explain the essential conditions for preemption and who cannot claim the right of pre emption?

Q5) Explain the Definition and historical Development of Wakf. Enumerate the Essentials, Kinds, Objects and importance of the Wakf.

P.T.O.

PART - B [2 × 10 = 20]

Q6) Discuss the Concept of Will and Explained difference between Privileged and Unprivileged Will.

Q7) Explain the Nature and characteristics of Hiba, Discuss in Detail provisions relating to Hiba under Muslim Law including the concept of Marz-ul-mouth.

Q8) Elaborate the power and duties of a Karta of a Joint Family with the help of decided cases?

Q9) Discuss rules relating to distribution of property among Parsis under the Indian Succession Act, 1925.

PART - C [3 × 5 = 15]

Q10) a) Amitesh, a member of a military force is send for training, where he makes a privilege will and during training dies. Explain the effect of his will.

b) A legacy is given to Ramesh and in case of his death before the testator to Rahul. However, Ramesh dies before the testator. What will be the effect of Ramesh's death upon legacy?

c) Mohsin, a Muslim male makes a gift of his undivided share in land to his friend Yusuf. State the effect of this gift.

d) Priyanka, a Parsi female died intestate leaving behind her father, son and daughter. Distribute her property.

e) A testator made a will attested by Amit and Ajay, A legacy of 10,000 was given under the will to Amit's wife and another legacy of 10,000 to Ajay's son. Explain the effect of legacy and will.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1637

[6011]-62
III Year B.A. LL.B. (Semester - VI)
Third Year of Five-Year Law Course
LAW
LC 0602 : Family Law - II
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.*
2) *भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.*
3) *भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.*
4) *भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.*

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) हिंदू कायद्या नुसार एकत्र हिंदू कुटुंब हि संकल्पना विशद करून कोपार्सनरी आणि एकत्र हिंदू कुटुंब यातला फरक सांगून मालमत्ता किती प्रकारामध्ये विभागले जाते हे विशद करा.

प्रश्न 2) भारतीय वारसा कायदा 1925 नुसार मालमत्तेचा वारसा किती प्रकारामध्ये मोडतो हे सांगून वारसा रद्द होणाऱ्या तरतुदिचा उहापोह करा.

प्रश्न 3) अधिवास म्हणजे काय हे? सांगून भारतीय वारसा कायदा 1925 नुसार आदिवस संदर्भातील तरतुदींचा उहापोह करा.

प्रश्न 4) प्री–एम्पशन म्हणजे काय हे? सांगून प्री–एम्पशन साठी आवश्यक असणाऱ्या अटी सांगा तसेच कोण प्री–एम्पशन चा अधिकार मग शकत नाही हे सांगा.

प्रश्न 5) वक्फ ची व्याख्यां आणि ऐतिहासिक विकास सांगून वक्फ साठी आवश्यक बाबी तसेच महत्व आणि उद्देश विशद करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) मृत्युपत्राची संकल्पना विषद करून सामान्य मृत्यूपत्र आणि विशेष मृत्यूपत्र यातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) हिबा या संकल्पनेचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्यांचे वर्णन करून मुस्लिम कायद्यानुसार असलेल्या तरतुदींचा उहापोह करा तसेच मरझ–उल–मौत बाबत चर्चा करा.

प्रश्न 8) हिंदू एकत्र कुटुंबातील कर्त्याचे अधिकार आणि कर्तवय्ये विविध न्यायनिवाड्यांच्या मदतीने विशद करा.

प्रश्न 9) भारतीय वारसा कायदा 1925 नुसार पारशी व्यक्तीच्या मृत्यूनंतर त्याच्या मालमत्तेच्या विभाजन संदर्भातील तरतुदींचे विश्लेषण करा.

भाग – क **[3 × 5 = 15]**

प्रश्न 10) अ) अमितेश हा एक सैन्य दलातील जावं ट्रैनिंग साठी गेल्यानंतर विशेष मृत्यूपत्र तयार करतो, आणि सदरील ट्रैनिंग दरम्यान त्याचा मृत्यू होतो अशा परिस्थितीत सादर मृत्यूपत्राचा कायदेशीर परिणाम काय असेल.

ब) मृत्यूपत्र करणार्याने एक मालमत्ता रमेश नामक इसमाला दिलेली आहे परंतु जर मृत्युपत्र करणार्याचा मृत्यू रमेश च्या आधी झाल्यास सादर मालमता हि राहुल नामक इसमास जाईल. परंतु प्रत्यक्षात रमेश चा मृत्यू मृत्युपत्र करणार्याचा आधी होतो. अशा परिस्थितीमध्ये रमेश च्या मृत्यूचा सादर मालमत्तेवर काय परिणाम होईल.

क) मोहसीन नामक मुस्लिम इसमाने त्याच्या जमिनीत असलेला अविभक्त हिस्सा त्याच्या मित्र युसूफ नामक मुस्लिम व्यक्तीला बक्षीस म्हणून दिलाय. या बक्षीस चा कायदेशीर परिणाम सांगा.

ड) प्रियांका नामक पारशी महिला कुठलेही मृत्यूपत्र न करता मरण पावते व आपल्या मागे वडील, मुलगा आणि मुलगी याना सोडून जाते अशा परिस्थिती मध्ये तिच्या मालमत्तेचे विभाजन करा.

इ) अ नामक व्यक्तीने बनवलेल्या मृत्यूपत्रावर अजय आणि अमित नामक व्यक्तींच्या साह्य आहेत. या मृत्यूपत्रानुसार अमित च्या बायकोला 10,000 रु दिले असून अजय च्या मुलाला देखील 10,000 रु देऊ केले आहेत. अशा परिस्थिती मध्ये या मरितुपत्राचा आणि माळमातीचा कायदेशीर परिणाम विशद करा.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1638

[Total No. of Pages : 4

[6011]-63

III Year B.A. LL.B. (Semester - VI)

(Third Year of Five-Year Law Course)

LC 0603 : LAW OF CONTRACT - II

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part 'A'. Each question in Part 'A' is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part 'B'. Each question in Part 'B' is for 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part - 'C' as directed. The question no. 10 is for 15 marks.***

munotes.in

PART - A (Any Three) : (Total 45 Marks)

Q1) Discuss the essentials features of Contract of Indemnity and Contract of guarantee. **[15]**

Q2) "No one can transfer a better title than he himself possesses". Explain the rule & the exceptions to it. **[15]**

Q3) Discuss in detail the rights and duties of an agent towards the Principal. **[15]**

Q4) Define the registration of Partnership Firm. What are the effects of Non-registration of Partnership Firm? **[15]**

Q5) Define contract of Bailment? Discuss in detail the termination of Bailment. **[15]**

PART - B(Any Two) : (Total 20 Marks)

Q6) Critically discuss the modes of dissolution of a Partnership Firm. **[10]**

P.T.O.

Q7) State & explain the circumstances under which a surety is discharged. **[10]**

Q8) Define Condition. State & explain implied conditions in a contract of sale. **[10]**

Q9) Discuss in detail the rights of Partner towards the third party. **[10]**

PART - C (Total 15 Marks)

Q10) Answer **Any Three** of the following : **[15]**

a) Rights of Pawnee

b) Minor Partner

c) Modes of Delivery

d) Auction Sale

e) Termination of Agency

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1638

[6011]-63

III Year B.A. LL.B. (Semester - VI)
(Third Year of Five-Year Law Course)
LC 0603 : कराराचा कायदा - II (LAW OF CONTRACT - II)
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *भाग 'अ' मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'अ' मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.*
2) *भाग 'ब' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग 'ब' मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.*
3) *भाग 'क' मधील प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.*

---

munotes.in

भाग – अ (कोणतेही तीन) (एकूण 45 गुण)

प्रश्न 1) नुकसानभरपाईच्या कराराच्या आणि हमीच्या कराराच्या आवश्यक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. **[15]**

प्रश्न 2) ''कोणीही स्वत:च्या मालकीपेक्षा चांगली पदवी हस्तांतरित करू शकत नाही''. नियम आणि त्यातील अपवाद समजावून सांगा. **[15]**

प्रश्न 3) प्रिन्सिपल बद्दल एजंटचे अधिकार आणि कर्तव्ये यांची तपशीलवाद चर्चा करा. **[15]**

प्रश्न 4) भागीदारी फर्मच्या नोंदणीची व्याख्या करा. नॉन–रजिस्ट्रेशन पार्टनरशिप फर्मचे परिणाम काय आहेत? **[15]**

प्रश्न 5) जामीन कराराची व्याख्या करा? जामीन समाप्ती बद्दल तपशीलवाद चर्चा करा. **[15]**

P.T.O.

भाग – ब (कोणतेही दोन) (एकूण 20 गुण)

प्रश्न 6) भागीदारी फर्मच्या विसर्जनाच्या पद्धतींवर गंभीरपणे चर्चा करा. **[10]**

प्रश्न 7) जामीन कोणत्या परिस्थितीत सोडला जातो ते सांगा आणि स्पष्ट करा. **[10]**

प्रश्न 8) स्थिती परिभाषित करा. विक्रीच्या करारामध्ये निहित अटी सांगा आणि स्पष्ट करा. **[10]**

प्रश्न 9) तृतीय पक्षाकडे भागीदाराच्या अधिकारांची तपशीलवार चर्चा करा. **[10]**

भाग – क (एकूण 15 गुण)

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीनची उत्तरे द्या : **[15]**

अ) पावनीचे हक्क

ब) अल्पवयीन भागीदार

क) वितरण पद्धती

ड) लिलाव विक्री

इ) एजन्सीची समाप्ती

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1639

[Total No. of Pages : 4

[6011]-64

B.A. LL.B. (Semester - VI)

(Third Year of Five Years Law Course)

LC 0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any THREE questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.***
2) ***Answer any TWO questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part C as directed. Each question in Part C carries 5 marks.***

munotes.in

PART - A

Attempt Any Three Questions : **[3 × 15 = 45]**

Q1) Define tort of Malicious Prosecution. Explain in detail essentials of Malicious prosecution. Support answer with leading judicial decisions, if any.

Q2) Define Defamation. Discuss in detail essential ingredients of Defamation. Give account of landmark judicial decisions.

Q3) Discuss Negligence as a tort. Support answer with leading judicial decisions.

Q4) State the remedies provided under Law of Torts to Plaintiff. Give account of landmark judicial decisions, if any.

Q5) Discuss nature of tort. Support answer with leading judicial decisions.

P.T.O.

PART - B

Attempt Any Two : **[2 × 10 = 20]**

Q6) Define Trespass to land. State how land trespass may be committed. What are remedies against trespass? Support answer with judicial decisions.

Q7) Elaborate Doctrine of Strict liability. State why and how is modified by Judiciary.

Q8) Explain Maxims "injuria sine damnum" and "damnum sine injuria" along with leading judicial decisions.

Q9) Define Deceit. State its Exceptions. Support answer with leading judicial decisions.

PART - C

Q10) **Attempt Any Three :** **[3 × 5 = 15]**

a) Establishment of Consumer Disputes Agencies and Jurisdiction of District Forum.

b) Jurisdiction and power of National Commission under Consumer Protection Act.

c) Complaint.

d) Consumer.

e) Deficiency in service.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1639 **[6011]-64**

B.A. LL.B. (Semester - VI)
(Third Year of Five Years Law Course)
LC 0604 : टोर्ट आणि ग्राहक संरक्षण कायदा
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ **[3 × 15 = 45]**

कोणतेही तीन प्रश्न विचारण्याचा प्रयत्न करा :

प्रश्न 1) दुर्भावनायुक्त अभियोगाचा टोर्ट परिभाषित करा. दुर्भावनापूर्ण खटल्याच्या आवश्यक गोष्टींचे तपशीलवार वर्णन करा. आघाडीच्या न्यायिक निर्णयांसह उत्तराचे समर्थन करा, जर काही असेल तर.

प्रश्न 2) मानहानीची व्याख्या करा. मानहानीच्या आवश्यक घटकांवर तपशीलवार चर्चा करा. ऐतिहासिक न्यायिक निर्णयांचा लेखाजोखा मांडा.

प्रश्न 3) निष्काळजीपणाची टोर्ट म्हणून चर्चा करा. आघाडीच्या न्यायिक निर्णयांसह उत्तराचे समर्थन करा.

प्रश्न 4) वादीला टोर्ट्सच्या कायद्यानुसार प्रदान केलेले उपाय सांगा. ऐतिहासिक न्यायिक निर्णयांचा लेखाजोखा मांडा, जर काही असतील तर.

प्रश्न 5) टोर्टच्या स्वरूपाची चर्चा करा. आघाडीच्या न्यायिक निर्णयांसह उत्तराचे समर्थन करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

कोणत्याही दोन प्रयत्न करा :

प्रश्न *6)* लॅंडिंगसाठी ट्रेस्पास परिभाषित करा. जमिनीचे अतिक्रमण कसे केले जाऊ शकते ते सांगा? अतिक्रमणाविरूद्ध उपाय काय आहेत? न्यायिक निर्णयांसह उत्तराचे समर्थन करा.

प्रश्न *7)* कठोर उत्तरदायित्वाचा विस्तृत सिद्धांत. न्यायपालिकेद्वारे का आणि कसे सुधारित केले जाते ते सांगा?

प्रश्न *8)* अग्रगण्य न्यायिक निर्णयांसह मॅक्सिम्सचे स्पष्टीकरण ‘‘इंज्युरिया सायन डॅमनम’’ आणि ‘‘डॅमनमाइन इंज्युरिया’’ स्पष्ट करा.

प्रश्न *9)* फसवणुकीची व्याख्या करा. त्याचे अपवाद सांगा. आघाडीच्या न्यायिक निर्णयांसह उत्तराचे समर्थन करा.

munotes.in

भाग – क **[3 × 5 = 15]**

कोणत्याही तीन गोष्टींचा प्रयत्न करा :

प्रश्न *10)* अ) ग्राहक विवाद अभिकरणांची स्थापना आणि जिल्हा मंचाचे कार्यक्षेत्र.

ब) अधिकारक्षेत्र आणि ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत राष्ट्रीय आयोगाचे अधिकारक्षेत्र.

क) तक्रार.

ड) कंझ्युमर.

इ) सेवेतील कमतरता.

□□□

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1640

[Total No. of Pages : 4

[6011]-65

B.A. LL.B. (Semester - VI)

(Third Year of Five Year Law Course)

LO 0605 : MEDIA AND LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. Question No.10 carries 15 marks.***

PART - A

[3 × 15 = 45]

Attempt any three questions from Part - A.

Q1) Explain the nature and scope of freedom Speech and Constituent Assembly Debates in India with relevant case laws.

Q2) Discuss in detail the provisions under International Law on Freedom of Media with special reference to the UDHR, ICCPR, ECOSOC.

Q3) Discuss in detail the Right to Privacy and role of Media with recent case laws.

Q4) Discuss in detail the Freedom of Media during emergency with landmark case laws.

Q5) Discuss various theories of press and its significance in today's context.

munotes.in

PART - B **[10 × 2 = 20]**

Attempt any two questions from part B.

Q6) Give a detailed note on interrelationship between Media and Executive with special reference to The Official Secrets Act, 1923.

Q7) Give a detailed note on interrelationship between Media and Journalists with special reference to The Working Journalists (Conditions of Service) Act, 1955.

Q8) Give detail note on Media and Criminal Law with special reference to the sedition laws in India and its constitutional validity.

Q9) What is Trial by Media? Elaborate in detail its impact on Fair Trial with recent case laws.

PART - C **[3 × 5 = 15]**

Q10) Write short note on any three.

a) Right to Receive Information

b) Authoritarian Theory of Press

c) Broadcasting Rights

d) Taxation and Media

e) Censorship

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

PA-1640

[6011]-65
B.A. LL.B. (Semester - VI)
(Third Year of Five Year Law Course)
LO 0605 : MEDIA AND LAW
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :
1) *भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.*
2) *भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.*
3) *प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.*

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

प्रश्न 1) भारतातील भाषण स्वातंत्र्य स्वरूप आणि व्याप्ती आणि संविधान सभेची चर्चा (debates) व संबंधित केस कायद्यासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) मानवी हक्कांचा वैश्विक जाहीरनामा, नागरी आणि राजकीय हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय करार, संयुक्त राष्ट्रे आर्थिक व सामाजिक परिषदच्या विशेष संदर्भात मीडिया स्वातंत्र्यावरील आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 3) गोपनीयतेचा अधिकार आणि मीडियाची भूमिका अलीकडील केस कायद्यांसह तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 4) महत्त्वाच्या केस कायद्यांसह आणिबाणीच्या काळात मीडियाच्या स्वातंत्र्यावर तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 5) प्रेसचे विविध सिद्धांत आणि आजच्या संदर्भात त्याचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

munotes.in

भाग – ब [2 × 10 = 20]

भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

प्रश्न *6)* ऑफिशियल सिक्रेट्स ऍक्ट, 1923 च्या विशेष संदर्भासह मीडिया आणि कार्यकारी (Executive) यांच्यातील परस्परसंबंधावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न *7)* श्रमिक पत्रकार (सेवेच्या अटी) अधिनियम, 1955 च्या विशेष संदर्भासह प्रसारमाध्यम आणि पत्रकार यांच्यातील परस्परसंबंधावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न *8)* भारतातील देशद्रोहाचे कायदे आणि त्याची घटनात्मक वैधता हे प्रसारमाध्यम आणि फौजदारी कायदा यांच्या विशेष संदर्भासह तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न *9)* ‘‘मीडिया ट्रायल’’ म्हणजे काय? निष्पक्ष न्यायचौकशीवर त्याचा प्रभाव तपशीलवार सांगा.

भाग – क

प्रश्न *10)* कोणतीही तीन टीपा लिहा: [3 × 5 = 15]

अ) माहिती प्राप्त करण्याचा अधिकार

ब) प्रेसचा अधिकारवादी सिद्धांत

क) प्रसारण हक्क

ड) कर आकारणी आणि मीडिया

इ) सेन्सॉरशिप

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1641

[Total No. of Pages : 4

[6011]-66

Third year B.A. LL.B. (five year law course)

LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any 3 questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 Marks.***
2) ***Answer any 2 questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 Marks.***
3) ***Answer any 3 questions from part 'C'. Each question in part C is for 5 Marks.***

munotes.in

PART-A

Attempt any Three of the following. **[3×15=45]**

Q1) Explain evolution of Banking in India.

Q2) Explain the types of loans and advances and their features.

Q3) Explain primary and secondary functions of RBI in detail.

Q4) A Contract of Insurance is a Contract of uberrimae fidei", Explain.

Q5) State and Explain the various Types of Insurance policies.

P.T.O.

PART-B

Attempt any two of the following **[2×10=20]**

Q6) Explain in detail Jmportant provisions under The Recovery of Debts due to Banks and Financial Institutions Act 1993 related to default and recovery of debts and enforcement of securities?

Q7) Define cheque? Explain the types of cheque, crossing of cheque, endorsement and type?

Q8) What do you mean by Nationalization of Banks in India? Elaborate.

Q9)Explain in details types of bank and their functions?

munotes.in

PART-C

Q10) Short Notes (Attempt any Three of the following) **[3×5=15]**

a) Monitory and credit policy of RBI with its installments

b) Bank Guarantees and Letter of Credit

c) Nomination

d) Lending in Primary Sector

e) Lenders liability and the Fair Practice Code

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1641

[6011]-66

Third year B.A. LL.B. (five year law course)

LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार भाग– क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग – क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

---

munotes.in

भाग – अ

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. **[3×15=45]**

प्र.1) भारतातील बँकिंगची उत्क्रांती स्पष्ट करा.

प्र.2) कर्ज आणि ऍडव्हान्सचे प्रकार आणि त्यांची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.3) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ची प्राथमिक आणि दुय्यम कार्ये तपशीलवार सांगा.

प्र.4) विम्याचा करार हा अत्यंत विश्वासाचा करार आहे (**Contract of uberrimae fidei**) स्पष्ट करा.

प्र.5) विमा पॉलिसींचे विविध प्रकार सांगा आणि स्पष्ट करा.

भाग – ब

कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

प्र.6) बँका आणि वित्तीय संस्था अधिनियम 1993 मधील थकीत कर्जांची वसुली आणि कर्जांची वसुली आणि सिक्युरिटीजच्या अंमलबजावणीशी संबंधित महत्त्वाच्या तरतुदी तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.7) चेकची व्याख्या करा? चेकचे प्रकार, चेकचे क्रॉसिंग एंडोर्समेंट आणि प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.8) भारतातील बँकांचे राष्ट्रीयीकरण म्हणजे काय? विस्तृत करा.

प्र.9) बँकेचे प्रकार आणि त्यांची कार्ये तपशीलवार सांगा.

भाग – क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) आरबीआयचे मॉनिटरी आणि क्रेडिट पॉलिसी त्याच्या हप्त्यांसह

ब) बँक गॅरंटी आणि क्रेडिट लेटर

क) नामांकन

ड) प्राथमिक क्षेत्रात कर्ज देणे

इ) सावकाराची जबाबदारी आणि वाजवी सराव संहिता (Lenders liability and the fair practice code)

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1642

[Total No. of Pages : 4

[6011]-67

T.Y. B.A. LL.B.

(Third year of Five Year Law Course)

LO-0607 : PENOLOGY AND VICTIMOLOGY

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All Questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

PART-A

Answer the following questions in (any three) **[3×15=45]**

Q1) Define Victimology. Discuss the various victim assistance programs available under the Indian Legal System.

Q2) Critically evaluate the necessity of capital punishment in a civilized society. Support your answer with appropriate judicial decisions.

Q3) Give detailed account of open prisons system in India while emphasizing on its merits and demerits.

Q4) Discuss the NHRC guidelines for police in discharge of their duties compatible with human rights standards.

Q5) Discuss in detail police organization under Central Government.

munotes.in

PART-B

Answer the following questions (any two) **[2×10=20]**

Q6) Explain the concept of punishment. Critically discuss the various theories of punishment. Which theory is more appropriate according to you?

Q7) Explain in detail the concept of Parole. Distinguish between parole and furlough.

Q8) Explain in detail the concept of Probation. Distinguish between parole and Probation.

Q9) 'Penology is the systemic study of different facets of punishment and its impact on crime, criminal and society' - comment.

PART-C

Q10) Write short notes on the following. (Any three) **[3×5=15]**

a) The municipal and international perspectives of victim's right

b) Reformative theory of punishment

c) Compensation theory

d) Crime control mechanism in India

e) Capital Punishment : retention/abolition

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1642

[6011]-67

T.Y. B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO - 0607 : PENOLOGY AND VICTIMOLOGY

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

munotes.in

भाग - अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन) **[3×15=45]**

प्र.1) विक्टिमॉलॉजिची व्याख्या करा. भारतीय कायदेशीर प्रणाली अंतर्गत उपलब्ध असलेल्या विविध पीडित सहाय्य कार्यक्रमांची चर्चा करा.

प्र.2) सभ्य समाजात फाशीच्या शिक्षेच्या आवश्यकतेचे टीकात्मक परिक्षण करा. योग्य न्यायिक निर्णयांसह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

प्र.3) भारतातील खुल्या तुरुंगांच्या व्यवस्थेचा तपशीलवार लेखाजोखा द्या आणि त्याच्या गुणवत्तेवर आणि त्रुटींवर भर द्या.

प्र.4) मानवी हक्क मानकांशी सुसंगत कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी पोलिसांसाठी असलेल्या राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाद्वारे पुरस्कृत मार्गदर्शक तत्त्वांची चर्चा करा.

प्र.5) केंद्र सरकारच्या अखत्यारीतील पोलिस संघटनेवर सविस्तर चर्चा करा.

भाग – ब

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) **[2×10=20]**

प्र.6) शिक्षेची संकल्पना स्पष्ट करा. शिक्षेच्या विविध सिद्धांतांवर टीकात्मकपणे चर्चा करा. तुमच्या मते कोणता सिद्धांत अधिक योग्य आहे?

प्र.7) पॅरोलची संकल्पना तपशीलवार सांगा. पॅरोल आणि फर्लोमध्ये फरक करा.

प्र.8) प्रोबेशनची संकल्पना तपशीलवार सांगा. पॅरोल आणि प्रोबेशनमध्ये फरक करा.

प्र.9) 'पेनॉलॉजी म्हणजे शिक्षेच्या विविध पैलूंचा पद्धतशीर अभ्यास आणि त्याचा गुन्हा, गुन्हेगार आणि समाजावर होणारा परिणाम –टिप्पणी करा.

भाग – क

प्र.10) लघु टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[3×5=15]**

अ) पीडिताच्या हक्काचे स्थानिक आणि आंतरराष्ट्रीय दृष्टीकोन

ब) शिक्षेचा सुधारात्मक सिद्धांत

क) भरपाई सिद्धांत

ड) भारतातील गुन्हेगारी नियंत्रण यंत्रणा

इ) फाशीची शिक्षा: कायम ठेवावी कि रद्द करावी

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1643

[Total No. of Pages : 4

[6011]-68

B.A.LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LO - 0608 : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part - A. Each question in part - A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part - B. Each questions in part - B is for 10 marks.*
3) *Answer any three from part - C. The question No. 10 is for 15 marks.*

PART-A **[3×15=45]**

Q1) Discuss in detail the Establishment of Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Authority under the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

Q2) Elucidate the Historical Perspectives of Land Acquisition in India.

Q3) Elaborate the Agrarian reforms and the First, Fourth and Seventeenth Amendment to the Constitution of India.

Q4) Write a detailed note on National Monitoring Committee for Rehabilitation and Resettlement.

Q5) Explain the Determination of Social Impact and Public Purpose under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquistion, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

munotes.in

PART-B [2×10=20]

Q6) What are the Rules relating to Apportionment of Compensation?

Q7) Explain the Provisions relating to Offences and Penalties under the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013

Q8) Explain the Right to property under the Constitution of India.

Q9) Discuss Special provision to safeguard food security.

PART-C [3×5=15]

Q10) Write short notes on any three.

a) Rehabilitation and Resettlement Award

b) Eminent Domain and Police Power

c) Lapse of Social Impact Assessment report

d) Award of solatium.

e) Payment of Compensation

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1643

[6011]-68
B.A.LL.B.
(Third Year of Five Year Law Course)
LO - 0608 : LAND ACQUISITION LAW
(2017 Pattern) (Semester -VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग– अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग– ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग – क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

---

munotes.in

<u>भाग – अ</u>

[3×15=45]

प्र.*1)* भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसन अधिनियम 2013 मध्ये योग्य मोबदला व पारदर्शकता या अधिकारांतर्गत भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसन प्राधिकरणाच्या स्थापनेची सविस्तर चर्चा करणे.

प्र.*2)* भारतातील भूसंपादनाचे ऐतिहासिक दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्र.*3)* कृषिविषयक सुधारणा आणि भारतीय राज्यघटनेतील पहिली, चौथी व सतरावी घटनादुरूस्ती यांचे विस्तृत विवेचन करावे.

प्र.*4)* पुनर्वसन व पुनर्वसनासाठी राष्ट्रीय देखरेख समिती या विषयावर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.*5)* न्याय्य हक्कांतर्गत सामाजिक परिणाम आणि सार्वजनिक उद्देशयांचे निर्धारण स्पष्ट करा. भूसंपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, 2013 मध्ये नुकसान भरपाई आणि पारदर्शकता.

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* नुकसान भरपाईच्या वाटपाशी संबंधित नियम काय आहेत?

प्र.*7)* भूसंपादन, पुनर्वसन आणि पुनर्वसन कायदा, 2013 मध्ये योग्य मोबदला आणि पारदर्शकतेच्या अधिकारांतर्गत गुन्हे आणि दंडाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करणे.

प्र.*8)* भारतीय राज्यघटनेनुसार मालमत्तेचा अधिकार स्पष्ट करा.

प्र.*9)* अन्नसुरक्षेचे रक्षण करण्यासाठी विशेष तरतुदीची चर्चा करा.

भाग – क

प्र.*10)* कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा. **[3×5=15]**

अ) पुनर्वसन आणि पुनर्वसन निवाडा

ब) प्रख्यात डोमेन आणि पोलिस शक्ती

क) सामाजिक प्रभाव मूल्यांकन अहवाल लॅप्स

ड) सोलेटियमचा निवाडा

इ) नुकसान भरपाईची देयके

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

P1644

[Total No. of Pages : 4

[6011]-69

Third year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester -VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Each question in Part A is for 15 Marks. Answer any three questions from part A.*
2) *Each question in Part B is for 10 marks. Answer any two questions from Part B.*
3) *Question No.9 is for 15 marks. Answer question No. 9. from part C as directed.*

munotes.in

PART-A

Q1) Explain the object and purpose of protection of Intellectual Property. Compare the legal protection extended to various types of Intellectual Property Rights.

Q2) What are the objectives of copyright law? Explain the different kinds of works and the works in which copyright subsists.

Q3) Explain the criteria to register trade mark in India. Describe the conditions and procedure for registration of Trade Marks in India.

Q4) Define "invention". Explain in detail patentable and non patentable inventions.

Q5) Describe the absolute and relative grounds for refusal of registration of trade marks.

P.T.O.

PART-B

Q6) Explain concept of Copyright. Describe Economic and Moral Rights conferred by copyright Act.

Q7) What is a Design? Which Designs are registrable? What are rights and remedies available to the registered proprietor of Designs.

Q8) Describe Historical development of geographical indication in India. Explain significance of protection of goods or services under Geographical Indication Act.

munotes.in

PART-C

Q9) Write notes on any two:

a) Registration of plant variety

b) Performer's Rights

c) Mark and trademark

d) Patent Agents

e) Biodiversity and traditional knowledge protection

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 9]

P1644

[6011]-69

Third year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-

1) भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग – अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

2) भाग– ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग – ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

3) भाग – क मधील प्रश्न क्रंमाक 9 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग – क मधील प्रश्न क्रमांक 9 उत्तर द्या.

munotes.in

भाग – अ

प्र.1) बौद्धिक संपदेच्या संरक्षणाचा उद्देश आणि उद्देश स्पष्ट करा. विविध प्रकारच्या बौद्धिक संपदा अधिकारांना विस्तारित केलेल्या कायदेशीर संरक्षणाची तुलना करा.

प्र.2) कॉपीराइट कायद्याची उद्दिष्टे काय आहेत? विविध प्रकारची कामे आणि कॉपीराईट अस्तित्वात असलेली कामे स्पष्ट करा.

प्र.3) भारतात ट्रेडमार्क नोंदणी करण्यासाठीचे निकष स्पष्ट करा. भारतातील ट्रेड मार्क्सच्या नोंदणीसाठी अटी आणि प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्र.4) "शोध" परिभाषित करा. पेटंट करण्यायोग्य आणि पेटंट करण्यायोग्य नसलेल्या शोधांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.5) ट्रेडमार्कच्या नोंदणीला नकार देण्यासाठी परिपूर्ण आणि संबंधित कारणांचे वर्णन करा.

भाग – ब

प्र.6) कॉपीराइटची संकल्पना स्पष्ट करा. कॉपीराइट कायद्याद्वारे प्रदान केलेल्या आर्थिक आणि नैतिक अधिकारांचे वर्णन करा.

प्र.7) डिझाइन म्हणजे काय? कोणते डिझाईन्स नोंदणीयोग्य आहेत? डिझाइन्सच्या नोंदणीकृत मालकाकडे कोणते अधिकार आणि उपाय उपलब्ध आहेत.

प्र.8) भारतातील भौगोलिक संकेताच्या ऐतिहासिक विकासाचे वर्णन करा. भौगोलिक संकेत कायद्यांतर्गत वस्तू किंवा सेवांच्या संरक्षणाचे महत्तव स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.9) नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन)

अ) वनस्पतीच्या विविधतेची नोंदणी

ब) कलाकारांचे हक्क

क) चिन्ह आणि ट्रेडमार्क

ड) पेटंट एजंट

इ) जैवविविधता आणि पारंपारिक ज्ञान संरक्षण

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1645

[Total No. of Pages : 4

[6011]-71

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

CONSTITUTIONAL LAW - II

(2017 Pattern) (Semester -VII) (LC 0701)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part - A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each question in part - B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part - C is for 5 marks.*

PART-A

[3×15=45]

Q1) Discuss fully the Composition and Structure of High Court of India. Answer in detail about the Supervisory Jurisdiction of the Supreme Court.

Q2) Explain fully the Parliamentary Privileges under India Constitution. Is it totally codified or retains British conventions?

Q3) Discuss at length the Administrative Relations in the India Federation.

Q4) Explain in detail the constitutional provisions relating to Administrative Tribunals in India.

Q5) Explain the provisions relating to membership, qualifications and disqualifications of Rajya Sabha.

munotes.in

PART-B

[2×10=20]

Q6) Discuss fully the ordinance making powers of the Governor of a State.

Q7) Discuss the Appellate Jurisdiction of the Supreme Court.

Q8) Explain the Tenth Schedule of the Indian Constitution.

Q9) Elucidate the provisions in the constitution with respect to Legislative Assemblies in the State.

munotes.in

PART-C

[3×5=15]

Q10) Write any 3 short notes.

a) Official Language

b) Borrowing Power

c) Federal form of government

d) Doctrine of incidental encroachment

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 10]

P1645

[6011]-71

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

CONSTITUTIONAL LAW - II

(2017 Pattern) (Semester -VII) (LC 0701)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण.
3) भाग क मधील प्रश्न क्र. 10 चे उत्तर निर्देशिक केल्याप्रमाणे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण.

भाग - अ

[3×15=45]

प्र.1) भारताच्या उच्च न्यायालयाची रचना आणि रचना यावर पूर्णपणे चर्चा करा. उच्च न्यायालयाच्या पर्यवेक्षी अधिकारक्षेत्राबद्दल तपशीलवार उत्तर द्या.

प्र.2) भारतीय संविधानांतर्गत संसदीय विशेषाधिकारांचे पूर्णपणे स्पष्टीकरण द्या. हे पूर्णपणे संहिताबद्ध आहे की ब्रिटीश अधिवेशने टिकवून ठेवते?

प्र.3) भारतीय महासंघातील प्रशासकीय संबंधांची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.4) भारतातील प्रशासकीय न्यायाधिकरणांशी संबंधित घटनात्मक तरतुदींचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.5) राज्यसभेचे सदस्यत्व, पात्रता आणि अपात्रतेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब

[2×10=20]

प्र.6) एखाद्या राज्याच्या राज्यपालांचे अधिकार बनवणाऱ्या अध्यादेशाची पूर्णपणे चर्चा करा.

प्र.7) सर्वोच्च न्यायालयाच्या अपीलीय अधिकारक्षेत्राची चर्चा करा.

प्र.8) भारतीय राज्यघटनेचे दहावे अनुसूची स्पष्ट करा.

प्र.9) राज्यातील विधानसभांच्या संदर्भात राज्यघटनेतील तरतुदी स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – क

[3×5=15]

प्र.10) कोणत्याही तीन छोट्या नोट्स लिहा :

अ) अधिकृत भाषा

ब) कर्ज घेण्याची शक्ती

क) सरकारचे संघीय स्वरूप

ड) प्रासंगिक अतिक्रमणाचा सिद्धान्त

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1646

[Total No. of Pages : 4

[6011]-72

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT

(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from Part C as directed. Each question for 5 marks.*

munotes.in

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Explain the Rights & Liabilities of Seller and Buyer before and after completion of sale.

Q2) Discuss the essentials of a valid transfer.

Q3) Explain the scope and object of rule against perpetuity.

Q4) Write a detailed note on 'Doctrine of Lis-Pendens'.

Q5) Define 'Mortgage'. Discuss the various kinds of Mortgage.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Explain the role of property rights in social & economic development and various kinds of Property.

Q7) Define 'Actionable Clain'. Discuss the provisions relating to 'Transfer of Actionable Claims'.

Q8) Explain the essentials of a valid lease.

Q9) Discuss the essentials of a valid Gift with the help of relevant legal Provisions.

PART - C

Q10) Write short notes (any three): **[3×5=15]**

a) Types of Easements

b) Remedies for disturbance of easements

c) Extinction of Easements

d) Essentials of License

e) Distinction between Lease and License

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1646

[6011]-72

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) निर्देशानुसार भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ [3×15=45]

प्र.1) विक्री पूर्ण होण्यापूर्वी आणि नंतर विक्रेता आणि खरेदीदार यांचे हक्क आणि दायित्वे स्पष्ट करा.

प्र.2) वैध हस्तांतरणाच्या आवश्यक गोष्टींची चर्चा करा.

प्र.3) शाश्वततेच्या विरुद्ध नियमाची व्याप्ती आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) डॉक्ट्रीन ऑफ लिस-पेंडन्स वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.5) मॉर्टगेज (गहाण) ची व्याख्या करा. विविध प्रकारच्या मॉर्टगेज (गहाण) ची चर्चा करा.

munotes.in

भाग – ब [2×10=20]

प्र.*6)* सामाजिक आणि आर्थिक विकास आणि विविध प्रकारच्या मालमत्तेमध्ये मालमत्ता अधिकारांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.*7)* कृतीयोग्य दावा ची व्याख्या लिहा. कारवाईयोग्य दाव्यांच्या हस्तांतरणा शी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.*8)* वैध लीजच्या आवश्यक गोष्टी स्पष्ट करा.

प्र.*9)* संबंधित कायदेशीर तरतुदींच्या मदतीने वैध भेटवस्तूंच्या आवश्यक गोष्टींची चर्चा करा.

भाग – क

प्र.*10)* खालील बाबींवर संक्षिप्त टिपा लिहा : (कोणतीही तीन) [3×5=15]

अ) वहिवाटीचें प्रकार

ब) वहिवाटीचें त्रासासाठी (डिसटरबन्स) उपाय

क) वहिवाट नष्ट होणे

ड) परवान्याच्या आवश्यक गोष्टी

इ) भाडेपट्टी आणि परवाना यातील फरक

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

P1647

[Total No. of Pages : 4

[6011]-73
B.A.LL.B. - IV
(Five Year Course)
LAW
LC - 0703 : Public International Law
(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.9 from Part C as directed. The question No.9 is for 15marks.***

PART - A

munotes.in

Q1) What are the essential elements of the state & explain different kinds of State.

Q2) Explain treaty. Discuss Significance of Jus Cogens & Role of Rebus Sic Stantibus (Changed Circumstances) in Treaties.

Q3) State the purpose & Principles of the United Nations.

Q4) Explain the sources of International Law.

Q5) Define Nationality. Explain modes of acquisition and loss of Nationality.

P.T.O.

PART - B

Q6) Explain the Types of jurisdictions of International Court of Justice.

Q7) What is State Succession? Explain the rights and duties arising out of the State Succession.

Q8) What is territorial jurisdiction of state? Types of acquiring and loss of state territory.

PART - C

Q9) Write Notes on (Any three):

a) Trusteeship Council

b) Freedom of high seas

c) Stateless minor

d) Principle of Non-Refoulement.

munotes.in

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 9]

P 1647

[6011]-73

B.A.LL.B. - IV

(Five Year Course)

LAW

LC - 0703 : Public International Law

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :– 1) भाग – अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग – ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग – क मधील प्रश्न क्रमांक 9 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 9 हा 15 गुणांचा आहे.

munotes.in

भाग – अ

प्र.1) राज्याचे आवश्यक घटक कोणते आहेत आणि विविध प्रकारचे राज्य स्पष्ट करा.

प्र.2) करार स्पष्ट करा. संधि समजावून सांगा. Jus Cogens च्या महत्वाची चर्चा करा Jus Cogens & Role of Rebus Sic Stantibus (Changed Circumstances)

प्र.3) संयुक्त राष्ट्रांचा उद्देश आणि तत्त्वे सांगा.

प्र.4) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे स्त्रोत स्पष्ट करा.

प्र.5) राष्ट्रीयत्वाची व्याख्या करा. राष्ट्रीयत्व मिळवणे आणि गमावणे या पद्धती स्पष्ट करा.

भाग – ब

प्र.6) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्राचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.7) राज्य उत्तराधिकार म्हणजे काय? राज्य उत्तराधिकारातून निर्माण होणारे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्र.8) राज्याचे प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र काय आहे? राज्य क्षेत्र संपादन आणि गमावण्याचेप्रकार.

भाग – क

प्र.9) टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन)

अ) विश्वस्त परिषद

ब) उंच समुद्राचे स्वातंत्र्य

क) राज्यविहीन अल्पवयीन

ड) Non - Refoulement तत्त्व

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1648

[Total No. of Pages : 4

[6011]-74

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

PRACTICAL TRAINING (Paper - I)

LP-0704 : Professional Ethics and Contempt of Court Law

(2017 Pattern) (Semester -VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART-A **[3×15=45]**

Q1) Explain the historical evaluation of Legal Profession in India during ancient and medieval period.

Q2) Enumerate the historical development of law of contempt of court in India.

Q3) Explain the Qualification and disqualification for the person to enroll as an Advocate before State Bar Council.

Q4) Explain the duties of Advocates towards the Court under the Advocates Act, 1961.

Q5) Define the term misconduct. Explain the power and procedure followed by the Bar Councli of India to Punish the Advocate for Professional Misconduct along with review, reference and appellate provisions.

P.T.O.

PART-B **[2×10=20]**

Q6) Explain the procedure relating to transfer of membership of one state Bar council to other State Bar council.

Q7) Explain the nature of Punishments for contempt of Court in India along with Remedies against such Punishments.

Q8) Discuss the brief facts, issue involved and judgment in case of PN Duda v.V P Shiv Shankar, AIR 1988 SC 1202

Q9) Explain the facts, issue and judgment in case of D Saibaba v. Bar Council of India, AIR 2003 SC 2502.

munotes.in

PART-C **[3×5=15]**

Q10) a) Right of Advocates to Practice

b) Disqualification of Member of Bar Council of State

c) Contempt by judges

d) Disciplinary Power of Bar Council of India

e) Rules as to Vakalatnama

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 10]

P1648

[6011]-74

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

PRACTICAL TRAINING (Paper - I)

LP-0704 : Professional Ethics and Contempt of Court Law

(2017 Pattern) (Semester -VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा–अ मधील प्रत्येक प्रश्न15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

munotes.in

<u>भाग – अ</u> **[3×15=45]**

प्र.*1)* प्राचीन आणि मध्ययुगीन काळात भारतातील विधी व्यवसायाचे एतिहासिक मूल्यमापन स्पष्ट करा.

प्र.*2)* भारतातील न्यायालयाच्या अवमान कायद्याच्या ऐतिहासिक विकासाची गणना करा.

प्र.*3)* राज्य बार कौन्सिलसमोर वकील म्हणून नावनोंदणी करण्यासाठी व्यक्तीची पात्रता आणि अपात्रता स्पष्ट करा.

प्र.*4)* वकील कायदा, 1961 अंतर्गत न्यायालयाप्रती वकिलांची कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्र.*5)* गैरवर्तन या शब्दाची व्याख्या करा. पुनरावलोकन, संदर्भ आणि अपील तरतुदींसह व्यावसायिक गैरवर्तणुकीसाठी वकिलाल शिक्षा करण्यासाठी बार कौन्सिल ऑफ इंडियाने अवलंबलेली शक्ती आणि प्रक्रिया स्पष्ट करा.

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) एका राज्य बार कौन्सिलचे सदस्यत्व दुसऱ्या राज्य बार कौन्सिलकडे हस्तांतरित करण्यासंबंधीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.7) भारतातील न्यायालयाच्या अवमानासाठी शिक्षेविरुद्धच्या उपायांसह शिक्षेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.8) पीएन दुडा विरुद्ध व्ही. पी. शिव शंकर, आकाशवाणी 1988 एससी 1202 प्रकरणातील संक्षिप्त तथ्ये, संबंधित समस्या आणि निकाल यावर चर्चा करा.

प्र.9) डी साईबाबा विरुद्ध बार कौन्सिल ऑफ इंडिया, AIR 2003 SC 2502 मधील तथ्य, मुद्दे आणि निर्णय स्पष्ट करा.

भाग – क **[3×5=15]**

प्र.10) अ) वकिलांचा सराव करण्याचा अधिकार

ब) बार कौन्सिल ऑफ स्टेटच्या सदस्याची अपात्रता

क) न्यायाधीशांचा अवमान

ड) बार कौन्सिल ऑफ इंडियाचे अनुशासनात्मक अधिकार

इ) वाकलतनामाचे नियम

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1649

[Total No. of Pages : 4

[6011]-75
Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)
LO-0705 : COMPARATIVE CONSTITUTIONS
(2017 Pattern) (Semester -VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B is for 10 marks.*
3) *Answer any Three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

munotes.in

PART-A **[3×15=45]**

Q1) Comparatively write a note on the Separation of powers under various constitutions.

Q2) 'Comparative Constitution is an essential tool for understanding the governance systems of other countries. Write a detailed note on the significance and importance of the study of the Comparative Constitution.

Q3) Write a detailed note on Elements of the Rule of Law.

Q4) Discuss the different forms of Goverment. Critically examine the Parliamentary form of Government as prevailing in India.

Q5) Write a critical note on the Written Constitutions of France, U.S.S.R., and China which are not justiciable.

PART-B [2×10=20]

Q6) What are the characteristics of the Common law of England?

Q7) Write a detailed note on the Types of Constitutions.

Q8) What is Judicial Review? How Judicial Review has contributed in the growth of Constitutional Law in India?

Q9) Comparatively examine the provisions of the Amendment to the Constitution.

munotes.in

PART-C

Q10) Write Short notes (Any Three) **[3×5=15]**

a) The Spirit of the Constitution

b) Special functions of the judiciary in the federation

c) Legal features of fedralism

d) Fundamental Rights under Indian Constitution

e) Distinction between Constitutional Law and Ordinary law

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1649

[6011]-75

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0705 : COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester -VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* **[एकूण गुण : 80**

सूचना :- *1)* भाग-अ मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.

2) भाग-ब मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.

3) भाग-क मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ **[3×15=45]**

प्र.1) विविध संविधानांतर्गत अधिकारांच्या पृथक्करणावर तुलनात्मकपणे टीप लिहा.

प्र.2) तुलनात्मक राज्यघटना हे इतर देशांचे शासन व्यवस्था समजून घेण्यासाठी आवश्यक साधन आहे. तुलनात्मक संविधानाचा अभ्यासाचे महत्त्व यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.3) कायद्याच्या नियमांच्या घटकांवर तपशीलवार नोंद लिहा. (एलेमेंट्स ऑफ रुल ऑफ लॉ)

प्र.4) शासनाच्या विविध स्वरुपांची चर्चा करा. भारतात प्रचलित असलेले सरकार च्या संसदीय स्वरुपाचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.5) फ्रान्स, यू . एस. एस. आर. (रशिया) आणि चीनचे लिखित संविधान जे न्याय्य (जस्ती सियाब्ल) नाहीत यावर एक गंभीर टिप लिहा.

munotes.in

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) इंग्लंडच्या सामान्य कायद्याची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

प्र.7) संविधानाच्या प्रकारांवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) न्यायिक पुनरावलोकन म्हणजे काय? भारतात घटनात्मक कायदाच्या वाढीस न्यायिक पुनरावलोकनाने कसे योगदान दिले आहे?

प्र.9) घटनादुरुस्तीच्या तरतुदींचे तुलनात्मक परीक्षण करा.

munotes.in

भाग – क

प्र.10) नोट्स टीप लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) संविधानाचा आत्मा.

ब) संघराज्यातील न्यायव्यवस्थेची विशेष कार्ये

क) संघराज्याची कायदेशीर वैशिष्ट्ये

ड) भारतीय राज्यघटनेनुसार मुलभूत अधिकार

इ) घटनात्मक कायदा आणि सामान्य कायदा यांच्यातील फरक

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1650

[Total No. of Pages : 4

[6011]-76

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO - 0706 : INVESTMENT & SECURITIES LAW

(2017 Pattern) (Semester -VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B. Each questions in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 5 marks.***

PART-A

[3×15=45]

Q1) Explain the role of Debt Recovery Tribunal.

Q2) Write a critical assessment on "Takeover Code".

Q3) Explain salient features of the Companies Act, 2013 in relation to insider trading.

Q4) Explain the norms of disclosure under different existing laws.

Q5) Explain the role of Primary Market intermediaries.

PART-B

[2×10=20]

Q6) Elaborate the corporate governance norms under SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirement Regulations).

munotes.in

Q7) Explain salient features of the Depositories Act, 1996.

Q8) Explain Insider Trading and its adverse consequences.

Q9) Explain derivatives and types of different contracts relevant in securities markets.

PART-C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Derivatives

b) Listing Agreement

c) Trading, Spot delivery contract

d) Provisions relating to IPO, FPO and Private placement

e) Regulation of Foreign Portfolio Investor (FPI) in India

munotes.in

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1650

[6011]-76

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO - 0706 : INVESTMENT & SECURITIES LAW

(2017 Pattern) (Semester -VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग –अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग –ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग– क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 5 गुणांचा आहे.

भाग – अ **[3×15=45]**

प्र.1) कर्ज वसुली न्यायाधिकरणाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.2) "टेकओव्हर कोड" वर एक गंभीर मूल्यांकन लिहा.

प्र.3) इनसाइडर ट्रेडिंगच्या संबंधात कंपनी कायदा, 2013 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) विविध विद्यमान कायद्यांतर्गत प्रकटीकरणाचे नियम स्पष्ट करा

प्र.5) प्राथमिक बाजार मध्यस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) SEBI (लिस्टिंग ऑब्लिगेशन अँड डिस्क्लोजर रिक्वायरमेंट रेग्युलेशन्स) अंतर्गत कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स नॉर्म्स विस्तृत करा.

munotes.in

प्र.7) डिपॉझिटरीज कायदा, 1996 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.8) इनसायडर ट्रेडिंग आणि त्याचे प्रतिकूल परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.9) सिक्युरिटीज मार्केटमध्ये संबंधित विविध करारांचे व्युत्पन्न आणि प्रकार स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.10) लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) डेरिव्हेटिव्ह

ब) लिस्टिंग ॲग्रीमेंट

क) ट्रेडिंग, स्पॉट डिलिव्हरी कॉन्टॅक्ट

ड) आयपीओ, एफपीओ आणि प्रायव्हेट प्लेसमेंट

इ) रेग्युलेशन ऑफ फॉरेन पोर्टफोलिओ इन्व्हेस्टर (एफपीआय) संबंधी भारतातील

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1651

[Total No. of Pages : 4

[6011]-77
B.A. LL.B. (Semester - VII)
Fourth Year of Five Year Law Course
LAW
LO 0707 : Criminal Minor Acts
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
2) *Attempt any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
3) *Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Elaborate on the various offences and punishments prescribed under the Prevention of Corruption Act, 1988 Act.

Q2) Explain the offences, punishment and procedure of investigation and trial under the Information Technology Act, 2000.

Q3) Discuss at length the special procedure under The Maharashtra Control of Organized Crime Act, 1999. What are the changes brought in consistent with the rules of evidence and Criminal Procedure Code?

Q4) Elaborate the legislative history and object of the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985? What are the various measures to control the abuse and illicit in narcotic drugs?

Q5) Explain the object of the Maharashtra Police Act, 1951? Elucidate the provisions relating to offences and punishments under the Act.

PART - B [2 × 10 = 20]

Q6) Elaborate on the procedure relating to children in need of care and protection under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.

Q7) Comment on previous sanction necessary for prosecution and the change in rules of evidence and criminal procedure under the Prevention of Corruption Act, 1988?

Q8) Discuss the objects, application and salient features of the Information Technology Act, 2000?

Q9) Explain the powers and duties of police under the Maharashtra Police Act, 1951. What are the measures to regulate and control the procedure of police force?

PART - C [3 × 5 = 15]

Q10) Short Notes.

a) Problems faced by police officers

b) Offences and punishment under the NDPS Act

c) Adoption process under the Juvenile Justice Act

d) Courts and public prosecutor under MCOCA

e) Economic impact of corruption

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1651

[6011]-77
B.A. LL.B. (Semester - VII)
Fourth Year of Five Year Law Course
LAW
LO 0707 : Criminal Minor Acts
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तर द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 45 गुण आहेत.*
2) *भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तर द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.*
3) *भाग क मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तर द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.*
4) *उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

भाग – अ [3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा, 1988 अधिनियमांतर्गत विहित केलेले विविध गुन्हे आणि शिक्षेचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्रश्न 2) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अतंर्गत गुन्हा, शिक्षा आणि तपास आणि खटल्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत विशेष कार्यपद्धतीची विस्तृत चर्चा करा. पुराव्याचे नियम आणि फौजदारी प्रक्रिया संहिता यांच्याशी सुसंगत काय बदल केले आहेत?

प्रश्न 4) नार्कोटिक ड्रग्ज अँड सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, 1985 च्या विधानाचा इतिहास आणि ऑब्जेक्ट स्पष्ट करा? अंमली पदार्थांचा गैरवापर आणि बेकायदेशीर नियंत्रण करण्यासाठी विविध उपाय काय आहेत?

प्रश्न 5) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 ची वस्तुस्थिती स्पष्ट करा? कायद्यांतर्गत गुन्हे आणि शिक्षेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, 2015 अंतर्गत काळजी आणि संरक्षणाची गरज असलेल्या मुलांशी संबंधित प्रक्रियेचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्रश्न 7) लाचलुचपत प्रतिबंधक कायदा, 1988 अंतर्गत खटला चालवण्यासाठी आवश्यक असलेली पूर्वीची मंजुरी आणि पुराव्याच्या नियमांमध्ये आणि फौजदारी प्रक्रियेतील बदलावर टिप्पणी?

प्रश्न 8) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 च्या वस्तू , अनुप्रयोग आणि ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा?

प्रश्न 9) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत पोलिसांचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा. पोलीस दलाच्या कार्यपद्धतीचे नियमन आणि नियंत्रण करण्यासाठी कोणते उपाय आहेत?

भाग – क **[3 × 5 = 15]**

प्रश्न 10) लहान टिपा :

अ) पोलीस अधिकाऱ्यांना भेडसावणाऱ्या समस्या

ब) NDPS कायद्यांतर्गत गुन्हे आणि शिक्षा

क) बाल न्याय कायद्यांतर्गत दत्तक प्रक्रिया

ड) MCOCA अंतर्गत न्यायालये आणि सरकारी वकील

इ) भ्रष्टाचाराचा आर्थिक परिणाम

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1652

[Total No. of Pages : 4

[6011]-78

B.A. LL.B. (Semester - VII)

Fourth Year of Five Year Course

LO-0708 : CO-OPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Optional Paper (d))

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 Marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 Marks.*
3) *Answer question No. 10 from Part C as directed. Question No. 10 carries 15 Marks.*

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Attempt any three questions.

Q1) Explain in detail various stages of growth and development of cooperative movement in India through five-year plan.

Q2) Discuss the provision under the Maharashtra Cooperative Society Act, 1960 regarding the amalgamation, transfer, division or conversion of societies.

Q3) What constitutes cooperative dispute? Who are the parties to the dispute? Discuss legal provisions relating to it.

Q4) Discuss the grounds of winding up of the cooperative society. Discuss the provisions relating to winding up of cooperative society.

Q5) Compare cooperative society with company, Partnership firm and trust.

PART - B [2 × 10 = 20]

Attempt any two questions.

Q6) Define cooperative society. Explain the fundamental principles of cooperative society.

Q7) Explain the provisions relating to registration, cancellation and registration of cooperative society.

Q8) Explain the provisions relating to state aid to cooperative society under Maharashtra Cooperative Society Act, 1960

Q9) Explain the provisions under Maharashtra Cooperative society act relating to the annual general meeting and special general meeting.

munotes.in

PART - C

Q10) Write short note on any three : **[3 × 5 = 15]**

a) Appeal and review under Maharashtra cooperative society act

b) Types of member under Maharashtra cooperative society act

c) Advantages of cooperative society

d) Expulsion of member

e) Powers of Registar.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

P-1652

[6011]-78

B.A. LL.B. (Semester - VII)

Fourth Year of Five Year Course

LO-0708 : CO-OPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Optional Paper (d))

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.

3) भाग क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.

munotes.in

भाग – अ [3 × 15 = 45]

भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

प्रश्न 1) पंचवार्षिक योजनेद्वारे भारतातील सहकारी चळवळीच्या विकासाच्या विविध टप्प्यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्रश्न 2) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत सोसायट्यांचे एकत्रीकरण, हस्तांतरण, विभाजन किंवा रूपांतरण यासंबंधीच्या तरतुदीची चर्चा करा.

प्रश्न 3) सहकारी विवाद म्हणजे काय? विवादाचे पक्ष कोण आहेत? त्यासंबंधीच्या कायदेशीर तरतुदींची चर्चा करा.

प्रश्न 4) सहकारी संस्था समपान होण्याच्या कारणांविषयी चर्चा करा. सहकारी संस्था समपान करण्यासंबंधीच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्रश्न 5) सहकारी संस्थेची तुलना–कंपनी, भागदारी संस्था व ट्रस्ट यांच्याशी करा.

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

प्रश्न *6)* सहकारी सोसायटीची व्याख्या लिहा. सहकारी संस्थेची मूलभूत तत्वे स्पष्ट करा.

प्रश्न *7)* सहकारी संस्थेची नोंदणी, नोंदणी रद्द करणे यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न *8)* महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत सहकारी संस्थांना राज्याच्या मदतीसंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न *9)* महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियमांतर्गत वार्षिक सर्वसाधारण सभा आणि विशेष सर्वसाधारण सभेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग – क

प्रश्न *10)* कोणत्याही तीन टीपा लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियमांतर्गत अपील आणि पुनरावलोकन

ब) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियमांतर्गत सभासदांचे प्रकार

क) सहकारी संस्थेचे फायदे

ड) सदस्याची हकालपट्टी

इ) निबंधकांचे अधिकार

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1653

[Total No. of Pages : 4

[6011]-79
B.A. LL.B. (Semester - VII)
Fourth Year of Five Year Course
LO-0709 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any THREE questions from part A. Each question carry 15 marks.***
2) ***Answer any TWO questions from part B. Each question carry 10 marks.***
3) ***Answer questions no. 10 from part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.***

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Define Private International Law and discuss the meaning and nature of Private International Law.

Q2) Explain about the meaning of characterization and nature of problem requiring characterization.

Q3) Explain in detail about acquisition of domicile of independent person, domicile of origin and domicile of choice.

Q4) Explain in detail about Transfer of tangible and intangible property and issues in transfer of tangible movables.

Q5) Explain the rules of private International law determining the proper law that governs as to the validity and formation of contract.

PART - B [2 × 10 = 20]

Q6) Examine the rules of private International Law on tortious act and Lex loci delicitus.

Q7) Examine the law relating to material and formal validity of marriage under English and Indian Law.

Q8) Explain the rules on recognition of Foreign adoption under Private international Law.

Q9) Discuss in detail about the theories on Recognition and enforcement of Foreign Judgments.

PART - C

Q10) Write a short notes on any THREE : **[3 × 5 = 15]**

a) Judicial reason.

b) Legitimization

c) Lex loci solution is

d) Mozambique rule

e) Domicile of legal person

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1653 **[6011]-79**

B.A. LL.B. (Semester - VII)
Fourth Year of Five Year Course
LO-0709 : फौजदारी प्रक्रिया संहिता
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग क्र. निर्देशानुसार भाग क पासून प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याची व्याख्या करा. आणि खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा अर्थ आणि स्वरूप यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कॅरेक्टरायझेशन (परदेशी कायद्याचा समावेश असणाऱ्या न्यायप्रविष्ट प्रकरणांमध्ये कोणता कायदा लागू करायचा हे ठरवण्यासाठी वापरले जाणारे तत्व) आणि कॅरेक्टरायझेशन आवश्यक असलेल्या समस्येचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) त्रयस्थ व्यक्तीस नवीन अधिवास प्राप्त करण्यासाठी कराव्या लागणाऱ्या कायदेशीर बाबींची विस्तृत चर्चा करा. तसेच मूळ अधिवास (डोमेसाइल ऑफ ओरिजीन) आणि पसंतीचा अधिवास (डोमेसाइल ऑफ चॉईस) याबद्दलच्या कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) मूर्त आणि अमूर्त मालमत्तेचे हस्तांतरण आणि मूर्त जंगम वस्तूंच्या हस्तांतरणातील समस्यांबद्दल तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 5) कराराची वैधता आणि स्वरूप यावर नियंत्रण ठेवणारे खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे नियम स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न *6)* दिवाणी अपकृत्य आणि लेक्सलोसी डिलिक्टस यासंबंधित खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे नियम तपासा.

प्रश्न *7)* इंग्रजी आणि भारतीय कायद्यांतर्गत विवाहाच्या स्वरूपात्मक आणि घटकात्मक वैधतेशी संबंधित कायद्याचे परीक्षण करा.

प्रश्न *8)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत परदेशी दत्तक घेण्याच्या मान्यतेचे नियम स्पष्ट करा.

प्रश्न *9)* विदेशी निर्णयांची मान्यता आणि अंमलबजावणी च्या सिद्धांतांबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

munotes.in

भाग – क

प्रश्न *10)* कोणत्याही तीनवर लघु टिपा लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) न्यायिक कारण

ब) कायदेशीरपणा (लेजिटमायसेशन)

क) लेक्स लोकी सोल्युशन

ड) मोझांबिक नियम

इ) कायदेशीर व्यक्तीचे अधिवास

□□□

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1654

[Total No. of Pages : 4

[6011]-81

B.A. LL.B. (Semester - VIII)

(Fourth Year of Five Year Law Course)

LC 0801 : LABOUR & INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three short answer questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.***

munotes.in

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) What are the important provisions under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act, 1971?

Q2) Define "Lock out" and examine the provisions related to justified strike and lock out under the Industrial Disputes Act 1947.

Q3) Define "Factory" and discuss in detail the safety measures under the Factories Act, 1948.

Q4) When the employer is liable to pay compensation to the employee under the Employee's Compensation Act, 1923?

Q5) Explain the Fundamental Rights under Indian Constitution in reference with labour legislations in India.

P.T.O.

PART - B [2 × 10 = 20]

Q6) Define "Model Standing Orders" and explain the contents of standing orders under the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.

Q7) Explain the procedure of registration of establishment under the Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1970.

Q8) Discuss minimum wages and procedure for Fixation and Revision of Minimum Wages under the Minimum Wages Act, 1948.

Q9) Explain the objectives of Payment of Wages Act, 1936. Who are responsible for payment of wages?

PART - C

Q10) Write a short notes on **any three** : **[3 × 5 = 15]**

a) Employment of Young Persons and Women.

b) Manufacturing process

c) Retrenchment

d) Domestic inquiry

e) Doctrine of Notional Extension

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1654 **[6011]-81**

B.A. LL.B. (Semester - VIII)
(Fourth Year of Five Year Law Course)
LC 0801 : कामगार आणि औद्योगिक कायदा
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) महाराष्ट्र कामगार संघटनांची मान्यता आणि अन्यायकारक कामगार पद्धती प्रतिबंधक अधिनियम, 1971 अंतर्गत कोणत्या महत्त्वाच्या तरतुदी आहेत?

प्रश्न 2) ''लॉकआऊट'' परिभाषित करा आणि औद्योगिक विवाद अधिनियम 1947 अंतर्गत न्याय्य संप आणि लॉक आउटशी संबंधित तरतुदींचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) ''कारखाना'' ची व्याख्या करा आणि कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत सुरक्षा उपायांची तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 4) कर्मचारी भरपाई अधिनियम, 1923 अंतर्गत कर्मचाऱ्याला भरपाई पेण्यास नियोक्ता केव्हा जबाबदार असतो?

प्रश्न 5) भारतातील कामगार कायद्यांच्या संदर्भात भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत अधिकारांचे स्पष्टीकरण करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) ''मॉडेल स्टँडिंग ऑर्डर्स'' परिभाषित करा आणि औद्योगिक रोजगार (स्थायी ऑर्डर) अधिनियम, 1946 अंतर्गत स्थायी ऑर्डरची सामग्री स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) कंत्राटी कामगार (नियमन आणि निर्मूलन) अधिनियम, 1970 अंतर्गत आस्थापनेची नोंदणी करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) किमान वेतन अधिनियम, 1948 अंतर्गत किमान वेतन निश्चिती आणि किमान वेतन सुधारनेची प्रक्रिया यावर चर्चा करा.

प्रश्न 9) वेतनप्रदान अधिनियम, 1936 ची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. वेतन देण्यास कोण जबाबदार आहे?

भाग – क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीपा लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) तरूण व्यक्ती आणि महिलांचे रोजगार

ब) उत्पादन प्रक्रिया

क) कामगार कपात

ड) शिस्तभंगाच्या चौकशी

इ) काल्पनिक विस्ताराचा सिद्धांत

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1655

[Total No. of Pages : 4

[6011]-82
B.A. LL.B. - Fourth year of Five year Law Course
LC - 0802 : Jurisprudence
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Each question in Part-A is for 15 marks. Answer any three questions from Part - A.*
2) *Each question in Part-B is for 10 marks. Answer any two questions from Part - B.*
3) *Question No.10 is for 15 marks. Answer question No.10 form Part-C as directed.*

munotes.in

PART - A **[3 × 15 = 45]**

Q1) "Social Engineering means creating a structure of society that would satisfy maximum wants with minimum friction and waste". Elucidate the proposition with the help of Roscoe Pounds theory of Law.

Q2) "Possession is nine point of ownership". Explain the prepositions by comparing it with the concept of Ownership.

Q3) The doctrine of precedent is the life-blood of the every legal system, which is to be viewed in the light of the concept of prospective overruling. Discuss.

Q4) Critically examine the significance of 'Legislation" as source of law and explain the merits of Legislation over precedent and custom.

Q5) Describe concept, kinds and various modes of acquisition of possession.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Explain the concept of "Legal Personality" and explain the theories of corporate personality.

Q7) Explain the meaning of the term 'Property'. Discuss various kinds and modes of acquiring property.

P.T.O.

Q8) Law is a command of Sovereign to be obeyed by the bulk of human society. Discuss the Austinian Concept in the context of Indian Legal System.

Q9) What are the salient features of Sociological School of Law.

PART - C **[3 × 5 = 15]**

Q10) **Write short notes any three.**

a) Classification of titles.

b) Feminist school- Liberal, Radical and Post-Modern

c) Marx and Justice, Morality and Human Rights.

d) Hohfeldian analysis of rights-correlation of rights and duties.

e) Theories of punishment.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1655

[6011]-82
B.A. LL.B. - Fourth year of Five year Law Course
LC - 0802 : Jurisprudence
(न्यायशास्त्र)
(2017 Pattern) (Semester - VIII)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *भाग–अ मधील प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.*
2) *भाग–ब मधील प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.*
3) *प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 उत्तर द्या.*

भाग – अ [3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) ''सामाजिक अभियांत्रिकी म्हणजे समाजाची अशी रचना तयार करणे जी कमीत कमी घर्षण आणि कचऱ्याने जास्तीत जास्त गरजा पूर्ण करेल'' Roscoe Pounds theory of Law च्या मदतीने प्रस्ताव स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ताबा म्हणजे मालकीचे नऊ पॉईट. प्रीपोजिशनची मालकी संकल्पनेशी तुलना करून स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पूर्वापार सिद्धांत हे प्रत्येक कायदेशीर व्यवस्थेचे जीवन–रक्त आहे, ज्याला संभाव्य अधिग्रहित करण्याच्या संकल्पनेच्या प्रकाशात पाहिले पाहिजे. चर्चा करा.

प्रश्न 4) कायद्याचे स्त्रोत म्हणून 'कायदे' चे महत्त्व गंभीरपणे तपासा आणि कायद्याची योग्यता पूर्वापार आणि प्रथेपेक्षा स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) संकल्पना, प्रकार आणि ताबा मिळविण्याच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.

भाग – ब [2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) ''कायदेशीर व्यक्तिमत्व'' ची संकल्पना स्पष्ट करा आणि कॉर्पोरेट व्यक्तिमत्वाचे सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) 'मालमत्ता' या शब्दाचा अर्थ स्पष्ट करा. मालमत्ता संपादन करण्याच्या विविध प्रकारांची आणि पद्धतींची चर्चा करा.

munotes.in

प्रश्न *8)* कायदा ही सार्वभौमत्वाची आज्ञा आहे ज्याचे पालन मानवी समाजातील बहुसंख्य लोकांनी केले पाहिजे. भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेच्या संदर्भात ऑस्टिनियन संकल्पनेची चर्चा करा.

प्रश्न *9)* सोशियोलॉजिकल स्कूल ऑफ लॉ ची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत.

भाग - क [3 × 5 = 15]

प्रश्न *10)* **कोणतेही तीन सोडवा.**

अ) शीर्षकांचे वर्गीकरण

ब) स्त्रीवाद चलवल – उदारमतवादी, मूलगामी आणि उत्तर-आधुनिक

क) मार्क्स आणि न्याय, नैतिकता आणि मानवी हक्क

ड) हक्क आणि कर्तव्यांचे अधिकार – संबंधांचे होहफेल्डियन विश्लेषण

इ) शिक्षेचे सिद्धांत

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1656

[Total No. of Pages : 4

[6011]-83

B.A. LL.B. - IV (Semester - VIII)

Forth Year of Five-Year Law Course

LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 Marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 Marks.***
3) ***Answer questins no. 10 from part-C as directed. The question no. 10 is for 15 marks.***

munotes.in

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Discuss the law relating to privileged communications.

Q2) Discuss the law relating to facts which need not be proved.

Q3) Cross-examination of witness is a doubled edged weapon. Explain.

Q4) Define Proved, Not Proved, Disproved, May Presume, Shall Presume and Conclusive Proof.

Q5) All Confessions are admission but all admissions are not confession. Discuss.

P.T.O.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss in detail 'statements by persons who cannot be called as witness'.

Q7) Explain the concept of opinion of experts and states its evidentiary value.

Q8) What is mean by Burden of Proof? Explain the law relating to Burden of proof.

Q9) Define the term 'Evidence'. Discus various kinds of evidence.

PART - C

Q10) Write Notes on (Any three) : **[3 × 5 = 15]**

a) Public and Private Document

b) Examination - in-Chief

c) Electronic Evidence

d) Dumb Witness

e) Fact, Fact - in - Issue and Relevant Fact

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1656 [Total No. of Pages : 4

[6011]-83

B.A. LL.B. - IV (Semester - VIII)

Forth Year of Five-Year Law Course

LC-0803 : पुरावाकायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील प्रश्न क्र. 10 चे निर्देशानुसार उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हे 15 गुणांसाठी आहे.

munotes.in

भाग - अ [3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) विशेषाधिकार प्राप्तनिवेदनांशीसंबंधित कायद्याची चर्चा करा.

प्रश्न 2) जे सिद्ध करणे आवश्यक नाही अशा तथ्यांशी संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

प्रश्न 3) साक्षीदाराची उलटतपासणी हेदुधारी शस्त्र आहे. स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) शाबीत, नाशाबीत, बिनशाबीत, गृहितधरता येईल, गृहितधरील आणि निर्णायक पुरावा परिभाषित करा.

प्रश्न 5) सर्व कबुली जबाब हे कबुली (ॲडमिशन) आहेत परंतु सर्व कबुली (ॲडमिशन) कबुली जबाब नसतात. चर्चा करा.

भाग – ब [2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) ''ज्याना साक्षीदार म्हणून बोलविणे नसते अश्याव्यक्तींनी केलेली विधाने'' यावर तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 7) तंज्ञाच्यामताची संकल्पना स्पष्ट करा आणि त्याचे साक्षीसंबंधी मूल्य सांगा.

प्रश्न 8) शाबितीची जबाबदारी (बर्डन ऑफप्रूफ) म्हणजे काय? आणि शाबितीची जबाबदारीशी संबंधित कायदा स्पष्ट करा.

प्रश्न 9) 'पुरावा' याशब्दाची व्याख्या करा. विविध प्रकारच्या पुराव्यांची चर्चा करा.

भाग – क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान टीपा लिहा : [3 × 5 = 15]

अ) सार्वजनिक आणि खाजगी दस्तऐवज

ब) सरतपासणी

क) इलेक्ट्रॉनिक पुरावा

ड) मुकासाक्षीदार

इ) तथ्य, संबद्ध तथ्य आणि वादतथ्ये

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1657

[Total No. of Pages : 4

[6011]-84
Fourth Year B.A. LL.B.
(Five Year of Five Year Law Course)
LP - 0804 : PRACTICAL TRAINING
Alternative Dispute Resolution System
(2017 Pattern) (Semester - VIII) (Paper - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. Each question No.10 is for 5 marks.***

munotes.in

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Explain the enforcement of foreign arbitral awards under New York convention.

Q2) Discuss the concept of conciliation under Arbitration and conciliation Act, 1996. Also explain the role of conciliator.

Q3) Explain negotiation as a form of alternative dispute resolution. Also comment upon types of negotiations.

Q4) What are the advantages of Alternative Dispute Resolution system over court litigation?

Q5) Explain the procedure laid down for "Conduct of Arbitral Proceedings" under the Arbitration and Conciliation Act 1996.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Q6) Explain the formation, essentials & validity of arbitration agreement.

Q7) Discuss the Geneva Conventions Awards.

P.T.O.

Q8) Critically examine the provisions relating to appointment and the role of conciliator in the settlement of dispute under the Arbitration & Conciliation Act, 1996.

Q9) What is the Constitution of Arbitral Tribunal and what are the qualifications to act as arbitrators?

PART - C

[3 × 5 = 15]

***Q10)* Write short notes on (any three) :**

a) Arbitral tribunal.

b) Powers of Arbitrator.

c) Administrative Tribunal.

d) Appealable orders under the Arbitration and Conciliation Act, 1996.

e) Functions of DALSA.

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1657

[6011]-84
Fourth Year B.A. LL.B.
(Five Year of Five Year Law Course)
LP - 0804 : व्यावहारिक प्रशिक्षण
वैकल्पिक विवाद निवारण प्रणाली
(2017 Pattern) (Semester - VIII) (Paper - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *भाग–अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.*
2) *भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.*
3) *उत्तर प्रश्न क्र. 10 निर्देशित केल्याप्रमाणे भाग क मधून. प्रत्येक प्रश्न क्रमांक 10 हा 5 गुणांसाठी आहे.*

munotes.in

भाग – अ [3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) न्यूयॉर्क अधिवेशनांतर्गत परकीय कक्षीय पुरस्कारांच्या अंमलबजावणीचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 2) लवाद व सलोखा कायदा, 1996 अन्वये सामंजस्याच्या संकल्पनेची चर्चा करणे. तसेच सामंजस्याची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पर्यायी विवाद निवारणाचा एक प्रकार म्हणून वाटाघाटी स्पष्ट करा. वाटाघाटींच्या प्रकारांवरही भाष्य करा.

प्रश्न 4) न्यायालयीन खटल्यापेक्षा पर्यायी विवाद निवारण प्रणालीचे काय फायदे आहेत?

प्रश्न 5) लवाद व सलोखा कायदा, 1996 अन्वये "लवादाच्या कार्यवाहीची कार्यवाही" करण्यासाठी घालून दिलेली कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

भाग – ब [2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) लवादाच्या कराराची निर्मिती, आवश्यकता आणि वैधता स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) जिनिव्हा कन्व्हेन्शन्स पुरस्कारांची चर्चा करा.

प्रश्न 8) लवाद व सलोखा अधिनियम, 1996 अंतर्गत विवादाच्या निराकरणात नियुक्तीशी संबंधित तरतुदी आणि सामंजस्याची भूमिका यांचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्रश्न 9) लवादाच्या न्यायाधिकरणाची घटना काय आहे आणि 'लवाद' म्हणून काम करण्याची पात्रता काय आहे?

भाग – क **[3 × 5 = 15]**

प्रश्न 10) **लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन)**

अ) लवाद न्यायाधिकरण.

ब) लवादाचे अधिकार.

क) प्रशासकीय न्यायाधिकरण.

ड) लवाद आणि सलोखा कायदा, 1996 अंगर्तत अपीलीय आदेश.

इ) 'DALSA' चे कार्य प्रणाली.

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1658

[Total No. of Pages : 4

[6011]-85

Fourth Year B.A.LL.B.

(Fourth Year of Five Year Law Course)

LO- 0805 : (A) HUMAN RIGHT LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B carries 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C carries 5 marks.*

munotes.in

PART-A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the provision relating to National Commission for protection of Child Rights.

Q2) Explain the role of Judiciary in enforcement of Human Rights in India with leading case laws.

Q3) Elaborate the basic components like value, dignity , equality, justice, ethics of Human Rights and its significance.

Q4) Define in details, the human rights of second generation.

Q5) Discuss the structure, powers and functions of state Human Right Commission in India.

P.T.O.

PART-B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the powers and functions of the committee on Rights of the child under the convention on Rights of Child 1989.

Q7) Discuss the political rights of First Generation of Human Rights.

Q8) Elucidate the power and function of Human Rights committee under the International Covenant on civil and Political Rights (ICCPR).

Q9) Write in brief about the upcoming human rights.

munotes.in

PART-C

Q10) Write short notes. **[3×5=15]**

a) Human Rights of Aged groups

b) Vulnerable Groups

c) Domestic Worker' s Human Rights

d) Human Rights Court in india

e) National Human Right commission

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1658

[6011]-85

Fourth Year B.A.LL.B.

(Fourth Year of Five Year Law Course)

LO- 0805 : (A) HUMAN RIGHT LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग– अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग– ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग– क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग – अ **[3×15=45]**

प्र.1) राष्ट्रीय बालहक्क संरक्षण आयोगाशी संबंधित तरतुदीची चर्चा करा.

प्र.2) भारतातील मानवीहक्कांच्या अंमलबजावणीत न्यायपालिकेची भूमिका प्रमुख केस कायद्यांसह स्पष्ट करा.

प्र.3) मानवीहक्कांचे मूल्य, प्रतिष्ठा, समानता, न्याय, नैतिकतायासारखे मूलभूत घटक आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) दुसऱ्या पिढीचे मानवीहक्क तपशीलवार परिभाषित करा.

प्र.5) भारतातील राज्य मानवीहक्क आयोगाची रचना, अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* **1989** च्या बालहक्क अधिवेशना अंतर्गत बालहक्क समितीचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.*7)* मानवी हक्कांच्या पहिल्या पिढीच्या राजकीय अधिकारांची चर्चा करा.

प्र.*8)* नागरी आणि राजकीय हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय करार (ICCPR) अंतर्गत मानवी हक्क समितीची शक्ती आणि कार्य स्पष्ट करा.

प्र.*9)* आगामी मानवीहक्कां बद्दल थोडक्यात लिहा.

भाग – क

प्र.*10)* टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) वृद्धगटांचे मानवी हक्क

ब) असुरक्षितगट

क) घरगुती कामगारांचे मानवी हक्क

ड) भारतातील मानवीहक्क न्यायालय

इ) राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग

munotes.in

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1659

[Total No. of Pages : 4

[6011]-86

Fourth year B.A.LL.B.

(Fourth Year of Five Year Law Course)

LO-0806 : COMPETITION LAW

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B. Each questions in part B carries 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from part C. Each question in part C carries 5 marks.***

munotes.in

PART-A **[3×15=45]**

Attempt any Three of the following.

Q1) What is the abuse of dominant position? Explain the procedure for inquiry into abuse of dominant position.

Q2) Discuss the establishment composition and duties of competition commission of India.

Q3) "Competition Law is a legal instrument in the implementation of competition policy". Critically examine this statement.

Q4) What are anti-Competitive agreements? Discuss various types of Anti-Competitive agreements prohibited under Competition Act, 2002.

Q5) Examine salient features of MRTP Act, 1969.

PART-B [2×10=20]

Attempt any Two of the following.

Q6) What is combination? Discuss the procedure for investigation of combination?

Q7) Explain the structure, power and functions of Competition Appellate Tribunal.

Q8) Trace development of Competition law with special reference to Sachar Committee Report, Raghavan Committee Report.

Q9) Examine the scope of powers of the Director General under the Competition Act, 2002 with the help of case laws.

PART-C [3×5=15]

Q10) Short Notes (Attempt any Three of the following)

a) Basic Concepts : Customer and Consumer

b) Competition Law in USA, UK and EU

c) Unfair Trade Practices

d) International Trade and Competition Law

e) De Minimis Doctrine

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1659

[6011]-86
Fourth year B.A.LL.B.
(Fourth Year of Five Year Law Course)
LO-0806 : COMPETITION LAW
(2017 Pattern) (Semester -VIII)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.

3) प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

munotes.in

भाग - अ

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. **[3×15=45]**

प्र.*1)* प्रभावी/वर्चस्व (Dominant position) असलेल्या पदाचा दुरूपयोग म्हणजे काय? प्रभावी पदाच्या गैरवापराच्या चौकशीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.*2)* भारतीय स्पर्धा आयोगाची स्थापना रचना आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.

प्र.*3)* "स्पर्धा कायदा हे स्पर्धा धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी एक कायदेशीर साधन आहे". या विधानाचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.*4)* स्पर्धा विरोधी करार(anti - competitive agreements) काय आहेत? स्पर्धा कायदा, 2002 अंतर्गत प्रतिबंधित विविध प्रकारच्या स्पर्धाविरोधी करारांची चर्चा करा.

प्र.*5)* मक्तेदारी आणि प्रतिबंधात्मक व्यापार व्यवहार कायद्याच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

भाग – ब

कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

प्र.6) एकीकरण (combination) म्हणजे काय? एकीकरनाच्या तपासणीच्या कार्यपद्धतीची चर्चा करा?

प्र.7) स्पर्धा अपील न्यायाधिकरणाची रचना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.8) सच्चर समिती अहवाल, राघवन समिती अहवालाच्या विशेष संदर्भासह स्पर्धा कायद्याचा शोध घ्या.

प्र.9) स्पर्धा कायदा, 2002 अंतर्गत महासंचालकांच्या अधिकारांची व्याप्ती केस कायद्यांच्या मदतीने तपासा.

भाग – क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) मूलभूत संकल्पना स्पष्ट करा : ग्राहक

ब) यूएसए, यूके आणि यूरोपियन यूनियन मधील स्पर्धा कायदा

क) आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि स्पर्धा कायदा

ड) अनुचित व्यापार पद्धती

इ) डी मिनिमिस सिद्धांत (De Minimis Doctrine)

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1660

[Total No. of Pages : 4

[6011]-87

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0807 : VULNERABLE AND DISADVANTAGED GROUPS AND CRIMINAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any 3 questions in part A carrying 15 marks each.***
2) ***Attempt any 2 questions in part B carrying 10 marks each.***
3) ***Attempt any 3 shorts notes in part C carrying 5 marks each.***

munotes.in

PART-A

Attempt any three. **[3×15=45]**

Q1) Discuss in detail the special courts and special public Prosecutor under The Scheduled Caste / Scheduled Tribe (Preventive of Atrocities) Act, 1989.

Q2) Explain the legislative history, object and scope of the Dowry Prohibition Act, 1961.

Q3) Discuss the provision of using child for pornographic purposes and punishment under The Prevention of Children from Sexual Offences Act, 2012.

Q4) Explain in detail Constitution, tenure, meetings, vacancies, disqualification and function of Central Advisory Board under The Pre-Conception and Parental Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act, 1994.

Q5) Discuss the different forms of the evil practice of "untouchability" with punishment under The Protection of Civil Rights Act, 1955.

P.T.O.

PART-B

Attempt any two. **[2×10=20]**

Q6) Explain the externment procedure of person likely to commit an offence of atrocity under The Scheduled Caste / Scheduled Tribe (Preventive of Atrocities) Act, 1989.

Q7) Explain the 'Dowry benefit of wife or her heirs' under Dowry Prohibition Act, 1961.

Q8) Evaluate the role of Appropriate Authority and Advisory Committee under The Pre-Conception and Parental Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act, 1994.

Q9) Discuss in detail the object and the provision of law relating to the prevention of immoral trafficking in India.

PART-C **[3×5=15]**

Q10) Write short notes any three:

a) Structural Discrimination

b) Role of law to overcome discrimination

c) Presumption of Courts under Protection of Civil Rights Act, 1955

d) Dowry prohibition officer

e) Objectives of The Prevention of Children from Sexual Offences Act, 2012

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1660

[6011]-87

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0807 : VULNERABLE AND DISADVANTAGED GROUPS AND CRIMINAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग- अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग- ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग- क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

---

munotes.in

भाग - अ **[3×15=45]**

प्र.1) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) कायदा, 1989 अंतर्गत विशेष न्यायालये आणि विशेष सरकारी वकील यांची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.2) हुंडा बंदी कायदा, 1961 चा वैधानिक इतिहास, उदिष्टे आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.3) पोस्को कायदा, 2012 अन्वये पोर्नोग्राफिक हेतूंसाठी बालकाचा वापर करण्याच्या तरतुदींची चर्चा करा आणि त्यासाठी शिक्षा द्या.

प्र.4) PCPNDT कायदा, 1994 अंतर्गत केंद्रीय सल्लागार मंडळाची घटना, कार्यकाळ, बैठका, रिक्त पदे, अपात्रता आणि कार्य तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.5) नागरी हक्क संरक्षण कायदा,1955 अंतर्गत शिक्षेसह "अस्पृश्यता" या दुष्ट प्रथेच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) अनुसूचित जाती/जमाती कायदा, 1989 अंतर्गत अत्याचाराचा गुन्हा करण्याची शक्यता असलेल्या व्यक्तीच्या बाहेर काढण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.7) हुंडा बंदी कायदा, 1961 अंतर्गत 'पत्नी किंवा तिच्या वारसांना हुंडा लाभ' स्पष्ट करा.

प्र.8) PCPNDT कायदा, 1994 अंतर्गत योग्य प्राधिकरण आणि सल्लागार समितीच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

प्र.9) भारतातील अनैतिक तस्करी रोखण्याशी संबंधित कायद्यातील उद्दिष्टे आणि तरतुदीची तपशीलवार चर्चा करा.

भाग – क

प्र.10) लहान टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) संरचनात्मक भेदभाव

ब) भेदभाव दूर करण्यासाठी कायद्याची भूमिका

क) नागरी हक्क संरक्षण कायदा, 1955 अंतर्गत न्यायालयांची पूर्वकल्पना

ड) हुंडा प्रतिबंधक अधिकारी

इ) पॉस्को कायद्याची उद्दिष्टे 2012

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1661

[Total No. of Pages : 4

[6011]-88

Fourth Year B.A. LL.B.

(Fourth Year of five year Law Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B carries 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C carries 5 marks.*

munotes.in

PART-A

Attempt any Three Questions. **[45]**

Q1) Discuss in detail the object application and various definitions under the Interest Act, 1978.

Q2) Explain the relevant provision of Maharashtra Civil Courts Act, 1869 relating to appointment, jurisdiction and classes of Civil judges.

Q3) Discuss the important provisions of Suit Valuation Act, 1887 relating to valuation of suits relating to land.

Q4) Which documents are registrable documents under Registration Act, 1908 explain in the light of contents of documents.

Q5) Explain in detail the law relating to parties to negotiable instrument and theirrights and liabilities.

P.T.O.

PART-B

Attempt any Two Questions **[20]**

Q6) Explain the powers and functions of different authorities established under Indian Stamp Act, 1958.

Q7) Explain in detail the law relating to negotiation as per the provisions of Negotiable Instrument Act, 1881.

Q8) Explain the law relating to registration and deposits of wills under the Registration Act, 1908.

Q9) Discuss the law relating to documents chargeable to court fees as per the provisions of Maharashtra Court Fees Act, 1959.

munotes.in

PART-C

Attempt any three Short notes. **[15]**

Q10) Each Question Carries Five Marks

a) Power of an Arbitrator to award Interest

b) Transfer of Suits and appeals

c) Objection to over valuation or under valuation

d) Multifarious suits

e) Discharge from Liability under Negotiable Instrument Act, 1881

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1661

[6011]-88

Fourth Year B.A. LL.B.

(Fourth Year of five year Law Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* **[एकूण गुण *: 80***

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग –अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार भाग– क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग – अ

कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. **[45]**

प्र.1) व्याजाचा कायदा 1978 चा उद्देश व्याप्ती आणि महत्वाच्या व्याख्या चे सखोल विश्लेषण करा.

प्र.2) महाराष्ट्र दिवाणी न्यायालय कायदा 1869 मधील न्यायाधीशांच्या नेमणूक, अधिकारक्षेत्र आणि दिवाणी न्यायालयनाचे वर्गीकरण संबंधित तरतुदींचे वीवीचं करा.

प्र.3) दाव्याची किमंत ठरवणार कायदा, 1887 मधील जमिनीच्या दाव्याची किमंत ठरवणाऱ्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.4) नोंदणी कायदा 1908 च्या तरतुदींनुसार कुठले दस्त हे नोंदणी करणे आवश्यक आहे व सदरील दस्त मधील मजकुराचा नोंदणी करण्यासाठी काय संबंध असतो याचे विवेचन करा.

प्र.5) परक्राम्य संलेख साठी आवश्यक असणारे सभासद आणि त्यांचे अधिकार व जबाबदाऱ्या विशद करा.

munotes.in

<u>भाग – ब</u>

कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. **[20]**

प्र.6) भारतीय मुन्द्रानक कायदा 1958 अंतर्गत स्थापन करण्यात आलेल्या विविध प्राधिकरणाचे अधिकार आणि कार्य विशद करा.

प्र.7) परक्राम्य संलेख कायदा 1881 च्या तरतुदी नुसार परक्राम्य या संकल्पनेबाबचा कायदा विशद करा.

प्र.8) भारतीय नोंदणी कायदा 1908 मधील मृत्युपत्र नोंदणी आणि जमा करण्या संदर्भातील कायद्याच्या तरतुदींचा उहापोह करा.

प्र.9) महाराष्ट्र न्यायालयीन शुल्क कायदा 1959 अंतर्गत कोणत्या कागदपत्रांसाठी न्यायालयीन शुल्क भरावे लागते याची चर्चा करा.

<u>भाग – क</u>

प्र.10) लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) **[15]**

अ) लवादाचे व्याज आकारणाचे अधिकार विशद करा.

ब) दावे आणि अपिलांचे हस्तांतरण

क) दाव्याची किमंत कमी अधिक झाल्यास हरकत

ड) विविध विषय समावेशित असणारा दावा

इ) परक्राम्य संलेख कायद्या अंतर्गत जबाबदारीतून मुक्तता

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1662

[Total No. of Pages : 4

[6011]-89

Fourth year B.A. LL.B. (Five year Law Course)

LO - 0809 (E) : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer question No.10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.*

munotes.in

PART-A [3×15=45]

Q1) Define International Economic Law? Explain the Nature & Scope of it.

Q2) What is New International Economic Order (NIEO)? What is the role of Developing and Developed States in NIEO.

Q3) Explain the Structure, Powers and Functions of IMF.

Q4) Describe the Dispute Settlement System under WTO.

Q5) Explain the International Business Law with reference to Rome Convention.

P.T.O.

PART-B [2×10=20]

Q6) Describe the Charter of Economic Rights and Duties Law.

Q7) What do you mean by Investment Treaties? Explain various types of such treaties?

Q8) Discuss the impact of sovereignty on development of International Economic Law.

Q9) Write a detailed note on Significance of most Favoured Nations Clause and National Treatment

PART-C

Q10) Write Short Notes on : (Any Three) **[3×5=15]**

a) Doctrine of unjust enrichment

b) General Exceptions to Article XX and XXI of GATT 1994

c) Permanent sovereignty Over Natural Resources

d) IBRD Structure Powers and Functions

e) Safe Guard Measures under XIX of GATT 1994

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1662

[6011]-89

Fourth year B.A. LL.B. (Five year Law Course)

LO - 0809 (E) : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester -VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग- क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायदा काय आहे? त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.*2)* नवीन आंतरराष्ट्रीय आर्थिक ऑर्डर (NIEO) म्हणजे काय? NIEO मध्ये विकसनशील आणि विकसित राज्यांची भूमिका काय आहे.

प्र.*3)* आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची रचना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.*4)* WTO अंतर्गत विवाद निपटारा प्रणालीचे वर्णन करा.

प्र.*5)* रोम कन्व्हेन्शनच्या संदर्भात आंतरराष्ट्रीय व्यवसाय कायदा स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब **[2×10=20]**

प्र.6) आर्थिक अधिकार आणि कर्तव्य कायद्याच्या चार्टरचे मूल्यांकन करा.

प्र.7) गुंतवणूक करार म्हणजे काय? अशा प्रकारच्या करारांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.8) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याच्या विकासावर सार्वभौमत्वाच्या प्रभावाचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.9) सर्वाधिक पसंतीची राष्ट्रे व राष्ट्रीय वागणूक या कायदेशीर कलमांचे महत्व स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) अन्यायकारक समृद्धीचा सिद्धांत

ब) GATT 1994 च्या अनुच्छेद XX आणि XXI चे सामान्य अपवाद

क) नैसर्गिक संसाधनांवर कायमस्वरुपी सार्वभौमत्व

ड) IBRD संरचना शक्ती आणि कार्ये

इ) GATT 1994 च्या XIX अंतर्गत सुरक्षित रक्षक उपाय

munotes.in

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1663

[Total No. of Pages : 4

[6011]-91

Fifth Year B.A. LL.B.

(Fifth Year of Five Years Law Course)

LC-0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hour] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART-A

Attempt Any Three: **[3×15=45]**

Q1) Explain how the object to "expedite the disposal of civil suit in proceeding so that justice may not be delayed" is achieved by amendment in CPC 1908 w.e.f. 1-7-2002.

Q2) Explain detailed provisions of different Modes of Execution of Decree.

Q3) What are general provisions of plaint? When it can rejected?

Q4) What is the procedure for filing an appeal from original decree? In which circumstances can a decree of the suit be stayed in appeal?

Q5) What is temporary injunction? What are the various kinds of cases in which temporary injunction may be granted?

PART-B

Attempt Any Two: **[2×10=20]**

Q6) Discuss the provisions relating to the order of Attachment before the Judgement which can be passed by the court

P.T.O.

munotes.in

Q7) Discuss the provisions relating to the issue of service of summons under the Civil Procedure Code, 1908.

Q8) 'Adverse possession means hostile possession in denial of the title of the true owner' Explain, stating the relevant provisions of the Limitation Act.

Q9) State and explain the rules relating to 'suits' against government.

PART-C

Attempt any Three: **[3×5=15]**

Q10) Write short notes.

a) Stay of Suit.

b) Mesne profit.

c) Caveat.

d) Bar of Limitation.

e) Transfer of Suit.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1663

[6011]-91

Fifth Year B.A. LL.B.

(Fifth Year of Five Years Law Course)

LC-0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :– *1)* विभाग अ मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणाचा आहे.

2) विभाग ब मधील कोणतेही 2 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणाचा आहे.

3) विभाग क मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणाचा आहे.

---

munotes.in

भाग – अ

कोणतेही तीन **[3×15=45]**

प्र.*1)* दिवाणी व्यवहार संहितेच्या 1-7-2002 रोजी केलेल्या ज्या सुधारणांच्या माध्यमातून दिवाणी दावा त्वरित चालवून निकाली काढण्याच्या तरतुदीमुळे न्यायप्रक्रिया विनाविलंब झाली व लवकर न्याय मिळू शकला, अशा सर्व तरतुदींचा आढावा घ्या.

प्र.*2)* दरखास्त अमलात आणण्याच्या वेगवेगळ्या प्रक्रियेचे विवरण व स्पष्टीकरण करा.

प्र.*3)* वादपत्राबाबत असलेल्या कायद्यातील तरतुदी लिहा. कोणत्या बाबीमुळे वादपत्र फेटाळले जाऊ शकते?

प्र.*4)* मूळ हुकुमनाम्या विरुद्ध अपील दाखल करण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. अपील केलेल्या हुकुमनाम्याच्याअंमलबजावणीस कधी स्थगिती देता येते?

प्र.*5)* तात्पुरती मनाई म्हणजे काय? कोणत्या दाव्यामध्ये तात्पुरती मनाई दिली जाते?

भाग – ब

कोणतेही दोन **[2×10=20]**

प्र.6) निकालपूर्व जप्तीबाबत असलेल्या तरतुदी स्पष्ट करा?

प्र.7) दिवाणी व्यवहार संहितामध्ये असलेल्या समन्स बजावणी बाबत असलेल्या वेगवेगळ्या पद्धती लिहा.

प्र.8) "प्रतिकूल कब्जा म्हणजेच विरुद्ध कब्जा जो मूळ मालकाचा अभिदाना नष्ट करतो." या वाक्याचा अर्थ परिसीमन कायद्याचा तरतुदीनुसार उलगडून सांगा.

प्र.9) शासनाविरुद्ध दावा लावण्या संदर्भातील तरतुदी सांगा व स्पष्ट करा.

भाग – क

कोणतेही तीन **[3×5=15]**

प्र.10) टिप लिहा.

अ) दाव्याला स्थगिती

ब) दरम्यानचा नफा

क) क्याव्हेट

ड) परीसिमनाचा प्रतिबंध

इ) दाव्याचे स्थानांतर

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1664

[Total No. of Pages : 4

[6011]-92

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from Part C. Each question in part C for 5 marks.*

munotes.in

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Explain the general rule relating to Literal Rule with help of decided case laws.

Q2) Explain the various modes of Interpretation of Constitution.

Q3) Explain the construction of remedial statutes with help of decided case laws.

Q4) Explain the Interpretation of taxing statutes with help of decided case laws.

Q5) Discuss the principles of Expiry and Repealing of statues.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain the subsidiary Rule ejusdem generis with help of decided case laws.

Q7) Explain the aims and objectives of the General Clauses Act.

Q8) Is Penal statute the strict statute? How can you explain the nature of Penal Statute with help of decided case laws?

Q9) Describe various external aid to the Interpretation.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write short note on (any three) :

a) Codifying Statutes

b) Debates and Proceedings of the Legislature

c) Harmonious construction

d) Noscitur a Socis

e) Public Statutes

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1664

[6011]-92

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) निर्देशानुसार भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ [3×15=45]

प्र.1) शाब्दिक नियमांना लागू होणारे सामान्य नियमांचे न्यायालयिन खटल्यांच्या मदतीने स्पष्टीकरण दया.

प्र.2) राज्यघटनेच्या व्याख्येच्या स्पष्टीकरणाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.3) निर्णय घेतलेल्या खटल्यांच्या मदतीने उपचारात्मक कायद्याचे संविधान स्पष्ट करा.

प्र.4) कर आकारणी संदर्भातील कायद्यांचे न्यायालयीन खटल्यांच्या मदतीने व्याख्या/ स्पष्टीकरण द्या.

प्र.5) कालबाह्यता आणि कायदा रद्द करणे या तत्वांवर चर्चा करा.

भाग – ब [2×10=20]

प्र.*6)* न्यायालयीन खटल्यांच्या मदतीने एज्युसडेम जेनेरिस चे उपनियमांचे वर्णन करा.

प्र.*7)* सर्वसाधारण वाक्खंड अधिनियमांचे ध्येय व उद्देश स्पष्ट करा.

प्र.*8)* दंडात्मक कायदे हे कडक कायदे आहेत का? न्यायालयीन खटल्यांच्या मदतीने हे स्पष्ट करा.

प्र.*9)* व्याख्या स्पष्टीकरण्यासाठी वापरले जाणारे विविध बाह्य मदतीचे वर्णन करा.

भाग – क

प्र.*10)* कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा : [3×5=15]

अ) संहितीक कायदे

ब) कायदे मंडळाची चर्चा आणि कार्यपद्धती

क) सुसंवादी बांधणी

ड) नॉसिटर सोशस

इ) सार्वजनिक कायदे

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1665

[Total No. of Pages :4

[6011]-93

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LC - 0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any 3 questions from Part C. Each questions in Part C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Explain the Meaning and kinds of Environmental Pollution. Enumerate the factors responsible for causing Environmental Pllution in current era.

Q2) Explain the principles provided in Rio Summit 1992 regarding protection of Environment and its impact on Indian Legal system.

Q3) Define the term Environment and trace the Environmental issues involved in the Narmada Valley Project.

Q4) Write a detailed note on provisions relating Authorities appointed under The Wildlife Protection Act, 1972 along with its power and functions.

Q5) Public Interest Litigation is one of effective tool for the Protection of Environment - Explain.

PART -B [2×10=20]

Q6) Explain the meaning of Environment Impact Assessment and Write a brief note on EIA Notification of 1994 and 2006.

Q7) Explain the provisions regarding Authorities appointed under The Air Act,1981.

Q8) Explain the Doctrine of Sustainable Development with landmark Judicial Decisions.

Q9) Write a brief note on The Public Liability Insurance Act, 1991.

munotes.in

PART - C [3×5=15]

Q10) Write Notes on any THREE

a) Absolute and Strict liability.

b) Global Warming.

c) Powers of forest officers.

d) Hazardous Wastes (Management and Handling) Rules.

e) Environment and Protection of Cultural Rights.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P 1665

[6011]-93

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)
LC - 0903 : ENVIRONMENTAL LAW
(2017 Pattern) (Semester - IX)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) विभाग अ मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणाचा आहे.
2) विभाग ब मधील कोणतेही 2 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणाचा आहे.
3) विभाग क मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणाचा आहे.
4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ **[3×15=45]**

प्र.1) पर्यावरणीय प्रदूषणाचा अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा. सध्याच्या युगात पर्यावरण प्रदूषणास कारणीभूत घटकांची गणना करा.

प्र.2) रिओ समिट 1992 मध्ये पर्यावरणाचे संरक्षण आणि भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेवर होणाऱ्या प्रभावाबाबत दिलेली तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.3) पर्यावरण या शब्दाची व्याख्या करा आणि नर्मदा खोरे प्रकल्पात समाविष्ट असलेल्या पर्यावरणीय समस्यांचा शोध घ्या.

प्र.4) वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972 अन्वये नियुक्त केलेल्या प्राधिकरणांशी संबंधित तरतुदींसह त्यांचे अधिकार आणि कार्ये यांची तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.5) पर्यावरण संरक्षणासाठी जनहित याचिका हे एक प्रभावी साधन आहे - स्पष्ट करा.

भाग - ब **[2×10=20]**

प्र.6) पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकनाचा अर्थ स्पष्ट करा आणि 1994 आणि 2006 च्या EIA अधिसूचनेवर एक संक्षिप्त टीप लिहा.

प्र.7) द एअर ॲक्ट,1981 अंतर्गत नेमलेल्या प्राधिकरणांबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

munotes.in

प्र.8) ऐतिहासिक न्यायिक निर्णयांसह शाश्वत विकासाच्या सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.9) सार्वजनिक दायित्व विमा कायदा, 1991 वर एक संक्षिप्त टीप लिहा.

भाग – क **[3×5=15]**

प्र.10) कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा.

अ) परिपूर्ण आणि कठोर दायित्व.

ब) जागतिक तापमानवाढ

क) वन अधिकाऱ्यांचे अधिकार

ड) घातक कचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) नियम

इ) पर्यावरण आणि सांस्कृतिक हक्कांचे संरक्षण.

munotes.in

✻ ✻ ✻

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

P1666

[Total No. of Pages : 4

[6011]-94

(Fifth Year) B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LP-0904 :DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

(2017 Pattern) (Semester - IX) (Theory)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***From Part A, answer any three questions. Each Question carries 15 marks.***
2) ***From part B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.***
3) ***Answer Question No.9 as directed, Question 9 carries 15 marks in total***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

PART-A

Write three questions from following.

Q1) Draft an Agreement to sell of immovable property.

Q2) Draft a reply to notice under Section 138 of the negotiable Instruments Act 1882.

Q3) Draft a Written Statement on behalf of the defendant in a suit for possession against a trespasser.

Q4) Draft a Private Criminal Complaint against editor and publisher of a News paper for defamatory news.

Q5) Draft a Deed of will on behalf of Mr. Vaibhav to distribute self acquired properties to a Charitable Trust working for the rehabilitation of disabled people.

P.T.O.

PART-B

Q6) Draft a Deed to transfer a Flat in Exchange of a shop room situated in Spectrum complex Pune.

Q7) Draft a Legal Notice for Recovery of Money on the basis of a Promissory Note.

Q8) Draft a notice by landlord to tenants.

PART-C

Q9) Draft an application for (any two)

a) Attachment of the property of the defendant before judgment.

b) Anticipatory bail.

c) Amendment of plaint.

d) Enhancement of maintenance.

munotes.in

Total No. of Questions : 9]

P1666

[6011]-94

(Fifth Year) B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LP-0904 :DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

(2017 Pattern) (Semester - IX) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधूल कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण असतात.
2) भाग-ब मधूल कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण असतात.
3) प्रश्न क्र. 9 चे उत्तर निर्देशित केल्याप्रमाणे, प्रश्न 9 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

खालीलपैकी तीन प्रश्न लिहा.

प्र.1) स्थावर मालमत्ता विकण्याचा करार लिहा.

प्र.2) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स ॲक्ट 1882 च्या कलम 138 अन्वये नोटीसला उत्तर लिहा.

प्र.3) प्रतिवादीच्या वतीने अतिक्रमण करणाऱ्या विरुद्ध ताब्यात घेण्याच्या खटल्यात लेखी निवेदनाचा मसुदा तयार करा.

प्र.4) बदनामीकारक बातम्यांसाठी वृत्तपत्राच्या संपादक व प्रकाशकाविरुद्ध खाजगी फौजदारी तक्रारीचा मसुदा तयार करा.

प्र.5) अपंग लोकांच्या पुनर्वसनासाठी काम करणाऱ्या चॅरिटेबल ट्रस्टला स्वसंपादन केलेल्या मालमत्तांचे वाटप करण्यासाठी श्री. वैभव यांच्या वतीने करारपत्राचा मसुदा तयार करा.

munotes.in

भाग – ब

प्र.6) पुणे येथील एलिट कॉम्प्लेक्समध्ये असलेल्या शॉप रूमच्या बदल्यात फ्लॅट हस्तांतरित करण्यासाठी डीडचा मसुदा तयार करा.

प्र.7) प्रॉमिसरी नोटच्या आधारे पैशाच्या वसुलीसाठी कायदेशीर नोटीसचा मसुदा तयार करा.

प्र.8) भाडेकरूंना घरमालकाने नोटीसचा मसुदा तयार करा.

भाग – क

प्र.9) (कोणत्याही दोन) साठी अर्ज तयार करा.

अ) निकालापूर्वी प्रतिवादीच्या मालमत्तेची जप्ती.

ब) अटकपूर्व जामीन.

क) फिर्यादीची दुरुस्ती.

ड) देखभाल वाढविणे.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1667

[Total No. of Pages : 4

[6011]-95
B.A. LL.B. (Semester - IX)
Fifth Year of Five Year Law Course
LO 0905 : Law on Education
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from Part C Each question in part C is for 05 marks.***

munotes.in

PART - A [45]

Q1) Write a critical note on the Maharashtra Educational Institutions (Prohibition of Capitation Fee) Act, 1987.

Q2) Write a detailed note on the features of the Right to Free and Compulsory Education Act, 2009.

Q3) Write an analytical note on the National Commission for Minority Educational Institutions Act, 2004.

Q4) Write a note on the Powers and Functions of the University Grants Commission under the University Grants Commission Act, 1956

Q5) What are the roles and powers of Authorities of the Government of Maharashtra in Higher Education?

PART - B **[20]**

Q6) What are the salient features of The UGC Regulations on Curbing the Menace of Ragging in Higher Educational Institutions, 2009?

Q7) Write a note on Dismissal, Suspension of Student under The Maharashtra Prohibition of Ragging Act, 1999.

Q8) What are the provisions provided for Offences, Abetment of Offences and Punishments in Maharashtra Prevention of Malpractices at Examination Act, 1982.

Q9) Write a note on objects of the Universities under the Maharashtra Public Universities Act, 2016.

PART - C **[15]**

Q10) Write Short notes.

a) Kinds of Universities.

b) Role of Governor as Chancellor of Universities.

c) Competency to make Laws on Education and VIIth Schedule of the Indian Constitution.

d) Right to Establish and Administer Educational Institutions of Minorities.

e) Educational Institutions and Article 12 of the Constitution.

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1667 **[6011]-95**

B.A. LL.B. (Semester - IX)
Fifth Year of Five Year Law Course
LO 0905 : Law on Education
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) *भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.*

2) *भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.*

3) *भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.*

भाग – अ **[45]**

प्रश्न 1) महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्थांवर (निषेध कॅपिटेशन फी) अधिनियम, 1987 एक गंभीर टीप लिहा.

प्रश्न 2) मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार कायद्या, 2009 वैशिष्ट्यांवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न 3) राष्ट्रीय अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्था आयोग कायदा, 2004 एक विश्लेषणात्मक नोंद लिहा.

प्रश्न 4) विद्यापीठ अनुदान आयोग कायदा, 1956 अंतर्गत विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे अधिकार आणि कार्ये यावार एक टीप लिहा.

प्रश्न 5) महाराष्ट्र शासनाच्या उच्चशिक्षण अधिकाऱ्यांची भूमिका आणि अधिकार काय आहेत?

munotes.in

भाग – ब **[20]**

प्रश्न 6) रॅगिंगच्या धोक्याला आळा घालण्यासाठी नियमांची विद्यापीठ अनुदान आयोग उच्च शैक्षणिक संस्था, 2009 मध्ये ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

प्रश्न 7) महाराष्ट्र रॅगिंग कायदा, 1999 निषेधाच्या अंतर्गत विद्यार्थ्याला डिसमिस, निलंबन यावर एक टीप लिहा.

प्रश्न 8) महाराष्ट्र परीक्षेत गैरव्यवहार प्रतिबंधक कायदा, 1982 मध्ये गुन्ह्यांसाठी, गुन्ह्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि शिक्षेसाठी काय तरतुदी आहेत.

प्रश्न 9) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायद्यां, 2016 विद्यापीठांच्या उद्देशावर टीप लिहा.

भाग – क **[15]**

प्रश्न 10) छोट्या नोट्स लिहा.

अ) विद्यापीठांचे प्रकार.

ब) विद्यापीठांचे कुलपती म्हणून राज्यपालांची भूमिका.

क) शिक्षण आणि भारतीय राज्यघटनेच्या VII व्या अनुसूचीवर कायदे करण्याची क्षमता.

ड) अल्पसंख्याकांच्या शैक्षणिक संस्थांची स्थापना आणि प्रशासन करण्याचा अधिकार.

इ) शैक्षणिक संस्था आणि राज्यघटनेचे कलम 12

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1668

[Total No. of Pages : 4

[6011]-96

B.A. LL.B. (Semester - IX)

Fifth Year of Five Year Law Course

LO-0906 : PRINCIPLES OF TAXATION LAW

(2017 Pattern)

Time : 2½ Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part 'A'. Each question in Part 'A' is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part 'B'. Each question in Part 'B' is for 10 marks.*
3) *Answers questin no. 10 from part 'C' as directed. Question no. 10 is form 15 marks.*

munotes.in

PART - A **[3 × 15 = 45]**

Q1) Discuss the Income from House Property. Explain Self Occupied and Let Out House Property and explain which property income is not treated as income from House Property.

Q2) Discuss the provisions regarding ‘Search and Seizure’ under the Income Tax Act, 1961.

Q3) Explain the constitutional provision relating to taxation and types of tax laws in detail.

Q4) Define the Income from Business and Profession and What are those expenses expressly disallowed while computing the income under the head “Income from Business or Profession”?

Q5) Examine the provisions relating to Advance payment of Tax and clubbing of income under the Income Tax Act, 1961.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Q6) Discuss the provisions regarding 'Rebates and Reliefs' under the Income Tax Act, of 1961.

Q7) Discuss the types of Assessment under Income Tax Act, of 1961.

Q8) Discuss the Scope and object of The Central Goods and Services Tax Act, 2017.

Q9) Explain in Detail Powers and Functions of GST Council.

PART - C

Q10) Write short note on any three : **[3 × 5 = 15]**

a) E-Contract

b) Composition levy.

c) Payment of Tax

d) Place of Supply

e) Input Tax

munotes.in

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

P-1668

[6011]-96

B.A. LL.B. (Semester - IX)
Fifth Year of Five Year Law Course
LO-0906 : PRINCIPLES OF TAXATION LAW
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :
1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
3) भाग क क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मधील प्रश्नाला 15 गुण आहे.

भाग - अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) घराच्या मालमत्तेतून मिळणाऱ्या उत्पन्नाची चर्चा करा. सेल्फ ऑक्युपायड आणि लेट आउट हाऊस प्रॉपर्टीचे स्पष्टीकरण करा आणि कोणत्या मालमत्तेचे उत्पन्न घराच्या मालमत्तेचे उत्पन्न म्हणून मानले जात नाही हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) प्राप्तिकर कायदा, 1961 अंतर्गत 'शोध आणि जप्ती' बाबतच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कर आकारणीशी संबंधित घटनात्मक तरतूद आणि कर कायद्यांचे प्रकार तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) व्यवसाय आणि व्यवसायातील उत्पन्नाची व्याख्या करा आणि ''व्यवसाय किंवा व्यवसायातून मिळकत'' या शीर्षकाखाली उत्पन्नाची गणना करताना स्पष्टपणे नाकारलेले ते खर्च कोणते आहेत?

प्रश्न 5) आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत कराचा आगाऊ भरणा आणि मिळकतीचे एकत्रीकरण यासंबंधीच्या तरतुदींचे परीक्षण करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) 1961 च्या प्राप्तिकर कायदा अंतर्गत 'सवलत आणि सवलती' बाबतच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्रश्न 7) 1961 च्या आयकर कायदा अंतर्गत मूल्यांकनाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 8) केंद्रीय वस्तू आणि सेवा कर कायदा, 2017 च्या व्याप्ती आणि उद्दिष्टाची चर्चा करा.

प्रश्न 9) जीएसटी कौन्सिलचे अधिकार आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

भाग – क

प्रश्न 10) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**

अ) ई–करार

ब) रचना आकारणी

क) कर भरणे

ड) पुरवठ्याचे ठिकाण

इ) इनपुट टॅक्स

munotes.in

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1669

[Total No. of Pages : 4

[6011]-97

B.A. LL.B. (Semester - IX)

Fifth Year of Five Year Law Course

LO-0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Part A, Part B and Part C are compulsory.***
2) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
3) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
4) ***Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.***

munotes.in

PART - A (Attempt any 3) **[3 × 15 = 45]**

Q1) What is the meaning of Forensic Science? Explain in detail the Scope of Forensic Science and its Role in Criminal Law.

Q2) What are Lie detection techniques. State the guidelines issued by Supreme Court in respect of Lie detection techniques

Q3) What is 'Handwriting Analysis? Explain Principles behind it, Judicial Approach and its Evidentiary Value in court of law.

Q4) Explain Fingerprint Forensics in detail.

Q5) What is Cyber Crime? Explain the role and importance of Cyber forensics in Crime Investigation along with evidentiary value of Digital Evidence in the Court of Law.

P.T.O.

<u>PART - B</u> (Attempt any 2) **[2 × 10 = 20]**

Q6) Explain the Meaning and Importance of polygraph test, its Use in Criminal Investigation. What Guidelines are issued by Supreme Court and NHRC in respect of Lie detection techniques?

Q7) Define firearm under various laws. Explain its Importance, role in criminal investigation and its Evidentiary Value in the Court of Law.

Q8) What are Questioned Documents? Explain the Handwriting analysis with respect to the documents and Evidentiary Value of the opinion of Handwriting expert.

Q9) Explain the Modern Techniques for Collection of Evidence and their Evidentiary value in the Court of law.

munotes.in

<u>PART - C</u> (Attempt any 3)

Q10) Explain the following : **[3 × 5 = 15]**

a) Right to Privacy and Right against Self Incrimination

b) Criminal courts

c) Questioned documents

d) Autopsy

e) DNA Analysis

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

P-1669

[6011]-97

B.A. LL.B. (Semester - IX)

Fifth Year of Five Year Law Course

LO-0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ, भाग ब आणि भाग क अनिवार्य आहेत.

2) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुणांचा आहे.

3) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुणांचा आहे.

4) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग – अ (कोणत्याही तीन) **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) न्यायवैद्यक शास्त्रचा अर्थ काय आहे? न्यायवैद्यक शास्त्रची व्याप्ती आणि फौजदारी कायद्यातील त्याची भूमिका तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) लाय डिटेक्शन टेक्निक्स काय आहे? लाय डिटेक्शन तंत्राच्या संदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाने जारी केलेली मार्गदर्शक तत्त्वे सांगा.

प्रश्न 3) 'हस्ताक्षर विश्लेषण काय आहे? त्यामागील तत्त्वे, न्यायिक दृष्टिकोन आणि कायद्याच्या न्यायालयात त्याचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) अंगुलीमुद्रा न्यायवैद्यक वर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 5) संगणकीय गुन्हे काय आहेत? कायद्याच्या न्यायालयात डिजिटल पुराव्याच्या मूल्यासह गुन्हे अन्वेषणातील सायबर फॉरेन्सिकची भूमिका आणि महत्व स्पष्ट करा.

P.T.O.

munotes.in

भाग – ब (कोणत्याही दोन) **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) पॉलिग्राफ चाचणीचा अर्थ आणि महत्त्व, त्याचा गुन्हेगारी तपासात होणारा वापर स्पष्ट करा. लाय डिटेक्शन तंत्राच्या संदर्भात सर्वोच्च न्यायालय आणि एनएचआरसी द्वारे कोणती मार्गदर्शक तत्वे जारी केली जातात?

प्रश्न 7) विविध कायद्यांनुसार बंदुकांची व्याख्या करा. त्याचे महत्त्व, गुन्हेगारी तपासातील भूमिका आणि कायद्याच्या न्यायालयात त्याचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) प्रश्नार्थक कागदपत्रे काय आहेत? हस्ताक्षर तज्ञांच्या मताची कागदपत्रे आणि पुरावा मूल्याच्या संदर्भात हस्ताक्षर विश्लेषणाचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 9) पुराव्याच्या संकलनाची आधुनिक तंत्रे आणि कायद्याच्या न्यायालयात त्यांचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – क (कोणत्याही तीन)

प्रश्न 10) खालील गोष्टी स्पष्ट करा : **[3 × 5 = 15]**

अ) गोपनीयतेचा अधिकार आणि स्वतःला दोषी ठरवण्याविरूद्धचा अधिकार

ब) फौजदारी न्यायालये

क) चौकशी केलेली कागदपत्रे

ड) शवविच्छेदन

इ) डी.एन.ए. विश्लेषण

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1670

[Total No. of Pages : 4

[6011]-98

B.A. LL.B. - V (Semester - IX)

(Fifth Year of Five Years Law Course)

LO-0908 : LAND LAWS - I

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 15 marks.***

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Explain the Procedure relating to Registration of Agreement. What is the Effect of Non- Registration of Agreement under The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963?

Q2) What are the different premises which are exempt from the application of the Maharashtra Rent Control Act, 1999? How exemption is classified?

Q3) Discuss in detail the Establishment, Incorporation, Composition of Real Estate Regulatory Authority under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.

Q4) Explain Control of Development and use of Land included in Development Plans with legal provisions incorporated in The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.

Q5) Explain Rights, Duties, Liabilities and Disabilities of an Apartment owner, Tenants and Users under the Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.

P.T.O.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Define Flat. Explain Rights, liabilities of a flat-taker under the Maharashtra Ownership Flats Act, 1963.

Q7) What is Relief against Forfeiture available under section 15 of Maharashtra Rent Control Act?

Q8) Which Projects are exempt from the ambit of the Real Estate (Regulation & Development) Act, 2016?

Q9) Explain Content of Development Plan under the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.

munotes.in

PART - C

Q10) Write short note on any three : **[3 × 5 = 15]**

a) Meaning of Promoter.

b) Permitted Increase.

c) Define Apartment & Apartment owner.

d) Rights and Duties of allottees the Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.

e) Define Standard Rent under Maharashtra Rent Control Aet, 1999.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

P-1670

[6011]-98

B.A. LL.B. - V (Semester - IX)

(Fifth Year of Five Years Law Course)

LO-0908 : LAND LAWS - I

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :
1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

munotes.in

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) कराराच्या नोंदणीशी संबंधित प्रक्रिया स्पष्ट करा. महाराष्ट्र ओनरशिप फ्लॅट्स कायदा, 1963 अंतर्गत कराराची नोंदणी न केल्याचा काय परिणाम होतो?

प्रश्न 2) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999 च्या अर्जातून वगळलेले विविध परिसर कोणते आहेत? सूट कशी वर्गीकृत केली जाते?

प्रश्न 3) रिअल इस्टेट (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत रिअल इस्टेट नियामक प्राधिकरणाची स्थापना, निगमन, रचना याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 4) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 मध्ये अंतर्भूत केलेल्या कायदेशीर तरतुदींसह विकास योजनांमध्ये समाविष्ट असलेल्या जमिनीचा विकास आणि वापर नियंत्रण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) महाराष्ट्र अपार्टमेंट ओनरशिप कायदा, 1970 अंतर्गत अपार्टमेंट मालक, भाडेकरू आणि वापरकर्त्यांचे हक्क, कर्तव्ये, दायित्वे आणि अक्षमता स्पष्ट करा.

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) फ्लॅटची व्याख्या करा. महाराष्ट्र मालकी सदनिका अधिनियम, 1963 अंतर्गत सदनिका घेणाऱ्याचे हक्क, दायित्वे स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायद्याच्या कलम 15 अंतर्गत जप्तीविरूद्ध काय दिलासा उपलब्ध आहे?

प्रश्न 8) कोणते प्रकल्प रिअल इस्टेट (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 च्या कक्षेतून मुक्त आहेत?

प्रश्न 9) महाराष्ट्र प्रोदशिक व नगररचना अधिनियम, 1966 अंतर्गत विकास आराखड्याची सामग्री स्पष्ट करा.

भाग – क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा. **[3 × 5 = 15]**

अ) प्रवर्तकाचा अर्थ

ब) परवानगी वाढ

क) अपार्टमेंट आणि अपार्टमेंट मालक परिभाषित करा

ड) स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) अधिनियम, 2016 च्या वाटपाचे अधिकार आणि कर्तव्ये

इ) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत मानक भाडे परिभाषित करा

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1671

[Total No. of Pages : 4

[6011]-99

B.A. LL.B. (Semester - IX)

Fifth Year of Five Year Law Course

LO-0909 : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***

2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***

3) ***Answer questions No. 10 from Part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.***

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Explain the Dispute Settlement Mechanism of International Civil Aviation Organization.

Q2) Critically Discuss the Provisions relation to United Nations Convention on Law of the Sea, 1982.

Q3) Critically Evaluate the provisions of The Aircraft act, 1934 in the context of recent technological developments.

Q4) Evaluate the nature, definition and scope of International Space Law.

Q5) Discuss in detail about the 'Department of Space' accountable for the administration of the Indian Space Program.

P.T.O.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss the Salient features of Warsaw Convention, 1929.

Q7) Discuss the efforts taken by International Community to demilitarization of the Outer Space.

Q8) Discuss the fundamental principles of Space Law.

Q9) Explain the Role of International Civil Aviation Organization.

PART - C

Q10) Write any three Short note : **[3 × 5 = 15]**

a) The Chicago Convention, 1944

b) Indian Space Research Organization

c) The Havana Convention, 1928

d) Exclusive Economic Zone

e) Security Council

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1671 **[6011]-99**

B.A. LL.B. (Semester - IX)
Fifth Year of Five Year Law Course
LO-0909 : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
3) भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनूसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुणांचा आहे.

munotes.in

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) आंतरराष्ट्रीय नागरी विमान वाहतूक संघटनेची विवाद निपटारा यंत्रणा स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) समुद्रकायद्यावरील (1982) संयुक्त राष्ट्राचे अधिवेशनासंबंधी तरतुदींवर टीकात्मकपणे चर्चा करा.

प्रश्न 3) अलीकडील काळात झालेल्या तांत्रिकविकासा संदर्भात, विमान कायदा, 1934 च्या तरतुदींचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 4) आंतरराष्ट्रीय अवकाशकायद्याचे स्वरूप, व्याख्या आणि व्याप्ती यांचे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 5) भारतीय अंतराळ कार्यक्रमाच्या प्रशासनासाठी जबाबदार असलेल्या 'अंतराळ विभागा' बद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न *6)* वॉर्सा अधिवेशन, 1929 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न *7)* आंतरराष्ट्रीय समुदायाने बाह्य अवकाशाचे निशष्त्रीकरण करण्यासाठी घेतलेल्या प्रयत्नांची चर्चा करा.

प्रश्न *8)* अवकाशकायद्याच्या मूलभूत तत्त्वांची चर्चा करा.

प्रश्न *9)* आंतरराष्ट्रीय नागरी विमान वाहतूक संघटेची भूमिका स्पष्ट करा.

भाग – क

प्रश्न *10)* खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) शिकागो अधिवेशन, 1944

ब) भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था

क) हवाना अधिवेशन, 1928

ड) विशेष आर्थिक क्षेत्र

इ) सुरक्षा परिषद

munotes.in

□□□

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1672

[Total No. of Pages : 4

[6011]-101

B.A. LL.B. (Semester - X)

Fifth Year of Five Year Course

LC 1001 : THE CRIMINAL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any THREE questions from Part A. Each question carry 15 marks.***
2) ***Answer any TWO questions from Part B. Each question carry 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.***

munotes.in

<u>PART - A</u> **[3 × 15 = 45]**

Q1) Explain the procedure prescribed for the trial of an offence before the Court of Session.

Q2) Explain in detail about Cognizable and Non-cognizable offence and its distinction.

Q3) What are the general principles relating to search? Can the police Search without warrant? When can a Court issue Search Warrant?

Q4) What is Judgement? Explain generally the form and contents of Judgement and mode of pronouncing judgement.

Q5) Explain the provisions relating to conditions and procedure in case of offender failing to observe conditions of bond under the Probation of offenders Act 1958.

P.T.O.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss about the provisions of proclamation and attachment under the code of Criminal procedure.

Q7) Explain briefly about the conditions requisites for initiation of proceedings before Magistrate.

Q8) What is Bail? Discuss about Bailable and Non Bailable offences and its distinction.

Q9) Explain about the power of High Court to Transfer cases.

PART - C

Q10) Write short notes on any THREE : **[3 × 5 = 15]**

a) Complaint

b) Framing of Charges

c) Fair Trial

d) Warrant of Arrest

e) Review

munotes.in

☐☐☐

Total No. of Questions : 10]

P-1672

[6011]-101

B.A. LL.B. (Semester - X)

Fifth Year of Five Year Course

LC 1001 : फौजदारी प्रक्रिया संहिता

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
3) प्रश्न क्र. निर्देशानुसार भाग क पासून प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग – अ [3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) सत्र न्यायालयासमोर चालणाऱ्या गुन्हयाच्या खटल्यासाठी विहित कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दखलपात्र आणि अदखलपात्र गुन्हा आणि त्यातील फरक याबद्दल तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 3) शोधाशी संबंधित सामान्य तत्त्वे कोणती आहेत? पोलीस वॉरंटशिवाय शोध घेऊ शकतात का? न्यायालय शोध वॉरंट कधी जारी करू शकते?

प्रश्न 4) निकाल म्हणजे काय? सामान्यत: निर्णयाचे आराखडा (स्वरूप) आणि घटक आणि निर्णय उच्चारण्याची पद्धत स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) प्रोबेशन ऑफ ऑफेन्डर्स ऍक्ट 1958 अंतर्गत बॉण्डच्या अटींचे पालन करण्यात गुन्हेगार अपयशी ठरल्यास अटी आणि प्रक्रियेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न 6) फौजदारी प्रक्रियेच्या संहिता अंतर्गत, घोषणा (प्रोक्लमेशन) आणि जप्ती करण्या संबंधित तरतुदींबद्दल चर्चा करा.

प्रश्न 7) न्यायदंडाधिकाऱ्यांसमोर कार्यवाही सुरू करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अटींबद्दल थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) जामीन म्हणजे काय? जामीनपात्र आणि अजामीनपात्र गुन्हे आणि त्यातील फरक याविषयी चर्चा करा.

प्रश्न 9) प्रकरणे हस्तांतरित करण्याच्या उच्च न्यायालयाच्या अधिकाराबद्दल स्पष्ट करा.

भाग – क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर संक्षिप्त टीपा लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) तक्रार

ब) दोषरोप मांडणी

क) निष्पक्षपणे खटला चालविण्याची पद्धत

ड) अटक वॉरंट

इ) पुनरावलोकन

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1673

[Total No. of Pages : 4

[6011]-102

B.A. LL.B. (Semester - X)

Fifth Year of Five-Year Law Course

LC 1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Revised Syllabus 2019)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 Marks.*
2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 Marks.*
3) *Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 Marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART - A **[3 × 15 = 45]**

Q1) Discuss the nature, scope and necessity of Administrative Law in today's modern circumstances.

Q2) What do you mean by Delegated Legislation? Explain in detail the Safeguards and Legislative, Judicial and Other Controls on delegated legislation.

Q3) Write a detailed note on 'Rule against Bias', with the help of appropriate judicial decisions.

Q4) What is administrative discretion? Discuss the grounds of judicial review of administrative discretion.

Q5) Discuss the powers of 'Commission' under the Commission of Inquiry Act 1952.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Q6) What is the concept of 'Tortious Liability of the State'? Elaborate it with the help of relevant judicial decisions.

Q7) Discuss the nature and scope of the 'Right to Information' in detail provided under the Right to Information Act, 2005.

Q8) Give a brief note on the Legislative and Governmental Control over Corporations and public undertakings.

Q9) 'Ombudsman is Parliamentary Commissioner for administration' Explain this statement in the light of recent enactment of 2013.

PART - C

Q10) Write short note on (Any Three) : **[3 × 5 = 15]**

a) Doctrine of Excessive Delegation

b) Grounds of judicial review

c) Write of Habeas Corpus

d) Separation of Power Theory

e) Contractual liability of government

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1673

[6011]-102

B.A. LL.B. (Semester - X)

Fifth Year of Five-Year Law Course

LC 1002 : प्रशासकीय कायदा

(2017 Pattern) (Revised Syllabus 2019)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तर द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) आजच्या आधुनिक परिस्थितीत प्रशासकीय कायद्याचे स्वरूप, व्याप्ती आणि आवश्यकता यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) डेलिगेटेड लेजिस्लेशन म्हणजे काय? नियुक्त केलेल्या कायद्यांवरील संरक्षण आणि विधान, न्यायिक आणि इतर नियंत्रणे तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) योग्य न्यायिक निर्णयांच्या मदतीने –पक्षपाती विरुद्ध नियम' वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न 4) प्रशासकीय विवेक म्हणजे काय? प्रशासकीय विवेकाच्या न्यायिक पुनरावलोकनाच्या कारणांवर चर्चा करा.

प्रश्न 5) चौकशी आयोग कायदा 1952 अंतर्गत 'कमिशन' च्या अधिकारांची चर्चा करा.

munotes.in

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न *6)* 'राज्याचे कठोर दायित्व' ही संकल्पना काय आहे? संबंधित न्यायिक निर्णयांच्या मदतीने ते विस्तृत करा.

प्रश्न *7)* माहितीचा अधिकार कायदा, 2005 अंतर्गत प्रदान केलेल्या 'माहितीचा अधिकार' चे स्वरूप आणि व्याप्ती याविषयी तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न *8)* कॉर्पोरेशन आणि सार्वजनिक उपक्रमांवरील विधान आणि सरकारी नियंत्रणाची थोडक्यात नोंद द्या.

प्रश्न *9)* 'लोकपाल म्हणजे प्रशासनासाठी संसदीय आयुक्त' हे विधान 2013 च्या अलीकडील कायद्याच्या प्रकाशात स्पष्ट करा.

भाग – क

प्रश्न *10)* कोणत्याही तीनवर लहान टीप लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) अत्याधिक प्रतिनिधीत्वाचा सिद्धांत

ब) न्यायिक पुनरावलोकनाची कारणे

क) बंदीप्रत्यक्षीकरण (हेबियस कॉर्पस) प्राधिलेख

ड) शक्ती सिद्धांताचे पृथक्करण

इ) सरकारचे कंत्राटी दायित्व

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1674

[Total No. of Pages : 4

[6011]-103

B.A. LL.B. (Semester - X)

Fifth Year of Five Year-Law Course

LC-1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.***

munotes.in

PART - A [3 × 15 = 45]

Q1) Define a Company. What are the different classes of Companies under the Companies Act, 2013? Distinguish between Public Company and Private Company.

Q2) Enumerate the contents of memorandum of association and the process of its alteration.

Q3) "Nobody corporate, association or firm can be appointed as director of any company." Explain the provisions relating to appointments of director under Companies Act 2013 in the light of this statement.

Q4) Explain provisions regarding constitution of National Company Law Tribunal, its powers and provisions of appeal.

Q5) Explain the kinds of winding up and explain in detail the voluntary winding of companies.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss the law relating to reconstruction, amalgamation, Compromise and arrangements.

Q7) Define shares and discuss the law relating to issue, allotment, forfeiture and transmission of shares.

Q8) Discuss various types of meeting and rules regarding conduct of an annual general meeting.

Q9) Define Prospectus. What is the object of prospectus? Discuss the types of prospectus.

PART - C

Q10) **Write short notes on any three :** **[3 × 5 = 15]**

a) Debentures

b) Audit and auditor

c) Prevention of Oppression and Mismanagement

d) Removal of names of companies from register of companies

e) Doctrine of constructive notice

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P-1674

[6011]-103

B.A. LL.B. (Semester - X)

Fifth Year of Five Year-Law Course

LC-1003 : कंपनी कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :

1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) कंपनी परिभाषित करा. कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत कंपन्यांचे विविध वर्ग कोणते आहेत? सार्वजनिक कंपनी आणि खाजगी कंपनी यांच्यातील फरक ओळखा.

प्रश्न 2) मेमोरँडम ऑफ असोसिएशनची सामग्री आणि त्यात बदल करण्याच्या प्रक्रियेची गणना करा.

प्रश्न 3) ''कोणत्याही कॉर्पोरेट संस्था, असोसिएशन किंवा फर्म कोणत्याही कंपनीचे संचालक म्हणून नियुक्त केले जाऊ शकत नाही.'' या विधानाच्या प्रकाशात कंपनी कायदा 2013 अंतर्गत संचालकांच्या नियुक्ती संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) नॅशनल कंपनी लॉ ट्रिब्युनलची स्थापना, तिचे अधिकार आणि अपीलच्या तरतुदी यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) वाइंडिंगचे प्रकार समजावून सांगा आणि कंपन्यांच्या ऐच्छिक वाइंडिंगचे तपशीलवार वर्णन करा.

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न *6)* पुनर्रचना, एकत्रीकरण, तडजोड आणि व्यवस्था यांच्याशी संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

प्रश्न *7)* शेअर्सची व्याख्या करा आणि शेअर्सचे इश्यू, वाटप, जप्ती आणि ट्रान्समिशन संबंधित कायद्यावर चर्चा करा.

प्रश्न *8)* वार्षिक सर्वसाधारण सभा आयोजित करण्याबाबत विविध प्रकारची बैठक आणि नियमांवर चर्चा करा.

प्रश्न *9)* प्रॉस्पेक्टस परिभाषित करा. प्रॉस्पेक्टसचा उद्देश काय आहे? प्रॉस्पेक्टसच्या प्रकारांची चर्चा करा.

भाग – क

प्रश्न *10)* कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा : **[3 × 5 = 15]**

अ) डिबेंचर्स

ब) ऑडिट आणि ऑडिटर

क) अत्याचार आणि गैरव्यवस्थापन प्रतिबंध

ड) कंपन्यांच्या रजिस्टरमधून कंपन्यांची नावे काढून टाकणे

इ) रचनात्मक सूचनेची शिकवण

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-1675

[Total No. of Pages : 4

[6011]-104
B.A. LL.B. (Semester - X)
(Fifth Year of Five Years Law Course)
LO 1005 : (A) ELECTION LAW
(2017 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 15 marks.***

PART - A **[3 × 15 = 45]**

Q1) Explain Election and its statutory significance under the Representation of People Act, 1951.

Q2) Explain constitutional and legal provisions pertaining to election to the House of People and the Council of States.

Q3) What is delimitation in election? Critically evaluate the laws on delimitation of constituencies for House of People and State Assembly.

Q4) Describe the procedure of registration with the election commission of associations and bodies as political parties. Enumerate the conditions for recognition as a State party.

P.T.O.

munotes.in

Q5) What is the classification of symbols? Evaluate the role of election commission in the disputes relating to allotment of symbols.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) Discuss in detail various electoral reforms with special reference to reforms relating to disqualifications attached due to Office of profit as well as reforms pertaining to transparency in election process in India in the light of judicial activism.

Q7) Comment on Jurisdiction of High Court in election petitions. Also elaborate the procedure for withdrawal of election commission.

Q8) What is nomination Paper? Comment in detail on provisions relating to nominations, scrutiny and withdrawal of candidature.

Q9) Explain statutory provisions pertaining to preparation and revision of electoral roll. What is the procedure relating to claims and objections of electoral roll?

PART - C **[3 × 5 = 15]**

Q10) Write short note on any three.

a) Single non-transferable vote

b) Importance of Independence of Election Commission

c) Corrupt electoral practice

d) Right to vote

e) Evolution of symbol system

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

PA-1675

[6011]-104
B.A. LL.B. (Semester - X)
(पाच वर्षांच्या कायदा अभ्यासक्रमाचे पाचवे वर्ष)
LO1005 : (A) निवडणूक कायदा
(2017 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :
1) *भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.*
2) *भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग – ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.*
3) *निर्देशानुसार भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.*

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) लोकप्रतिनिधी कायदा, 1951 अंतर्गत निवडणूक आणि त्याचे वैधानिक महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) लोकसभेच्या आणि राज्यांच्या परिषदेच्या निवडणुकीशी संबंधित घटनात्मक आणि कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) निवडणुकीत परिसीमन म्हणजे काय? हाऊस ऑफ पीपल आणि स्टेट असेंब्लीसाठी मतदारसंघांच्या सीमांकनावरील कायद्यांचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 4) राजकीय पक्ष म्हणून संघटना आणि संस्थांच्या निवडणूक आयोगाकडे नोंदणी करण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. तसेच राज्य पक्ष म्हणून मान्यता मिळवण्याच्या अटींची गणना करा.

प्रश्न 5) चिन्हांचे वर्गीकरण काय आहे? चिन्ह वाटपाच्या वादात विवडणूक आयोगाच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

munotes.in

भाग – ब [2 × 10 = 20]

प्रश्न *6)* न्यायिक सक्रियतेच्या प्रकाशात भारतातील निवडणूक प्रक्रियेतील पारदर्शकतेशी संबंधित सुधारणा तसेच लाभाच्या कार्यालयामुळे जोडलेल्या अपात्रतेशी संबंधित सुधारणांच्या विशेष संदर्भात विविध निवडणूक सुधारणांची विस्तृत चर्चा करा.

प्रश्न *7)* निवडणूक याचिकांमध्ये उच्च न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रावर टिप्पणी. तसेच निवडणूक आयोगाची माघार घेण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न *8)* नामनिर्देशनपत्र म्हणजे काय? नामनिर्देशन, छाननी आणि उमेदवारी मागे घेणे यासंबंधीच्या तरतुदींवर तपशीलवार टिप्पणी द्या.

प्रश्न *9)* मतदार यादी तयार करणे आणि पुनरिक्षण करणे यासंबंधीच्या वैधानिक तरतुदी स्पष्ट करा. मतदार यादीतील दावे आणि हरकतींशी संबंधित प्रक्रिया काय आहे?

भाग – क

प्रश्न *10)* कोणत्याही तीनवर छोटी टीप लिहा: [3 × 5 = 15]

अ) एकल अहस्तांतरणीय मत

ब) निवडणूक आयोगाच्या स्वातंत्र्याचे महत्त्व

क) भ्रष्ट निवडणूक प्रथा

ड) मतदानाचा अधिकार

इ) प्रतिक प्रणालीची उत्क्रांती

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1676

[Total No. of Pages : 4

[6011]-105

(Fifth Year) B.A.LL.B.

(Fifth Year of Five Year Law Course)

LO-1006 (B) : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester -X)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B. Each questions in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question no,10 from part C as dinected. The question no.10 is for 15 markes.***

PART-A **[3×15=45]**

munotes.in

Q1) Explain the objects and application of the Insolvency and Bankruptcy Code. Discuss relationship between The Insolvency and Bankruptcy Code, 2016 and other Legislations in India.

Q2) Define the term person. Discuss the insolvency resolution process for Individuals and partnership Firms under The Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.

Q3) Discuss the penalties provided in the code for the offences committed by debtor, creditor and By the bankrupt

Q4) Explain the concept of insolvency and bankruptcy. Discuss the various Authorities provided under the Insolvency and Bankruptcy Code 2016

Q5) Explain the provisions relating Liquidation process for Corporate Persons, under The Insolvency and Bankruptcy Code. 2016.

P.T.O.

PART-B [2×10=20]

Q6) Write a note on "Information utilities"

Q7) Discuss the Asian Development Bank Principles of Corporate Rescue and Rehabilitation.

Q8) Explain the Adjudicating Authorities for Individuals and Partnership Firms.

Q9) Discuss the provisions related to Appeals under the Code.

PART-C [5×3=15]

Q10) a) Financial debt

b) Financial service

c) Asian Development Bank Principles of Corporate Rescue and Rehabilitation

d) Insolvency and Bankruptcy Code vis-a-vis The Companies Act, 2013

e) Composition of Insolvency and Bankruptcy Board of India

munotes.in

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1676

[6011]-105
(Fifth Year) B.A.LL.B.
(Fifth Year of Five Year Law Course)
LO-1006 (B) : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW
(2017 Pattern) (Semester -X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग - अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग - ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार भाग - क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक10 हा 5 गुणांचा

भाग - अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहितेच्या वस्तू आणि अनुप्रयोग स्पष्ट करा. दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 आणि भारतातील इतर कायदे यांच्यातील संबंधांवर चर्चा करा.

प्र.*2)* व्यक्ती या शब्दाची व्याख्या करा. दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड, 2016 अंतर्गत व्यक्ती आणि भागीदारी फर्मसाठी दिवाळखोरी निराकरण प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.*3)* कर्जदार, कर्जदार आणि दिवाळखोरांनी केलेल्या गुन्ह्यांसाठी कोडमध्ये प्रदान केलेल्या दंडांची चर्चा करा.

प्र.*4)* दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरीची संकल्पना स्पष्ट करा. दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड 2016 अंतर्गत प्रदान केलेल्या विविध प्राधिकरणांची चर्चा करा.

प्र.*5)* दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 अंतर्गत कॉर्पोरेट व्यक्तींसाठी लिक्विडेशन प्रक्रियेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

munotes.in

भाग – ब [2×10=20]

प्र.6) "माहिती" उपयुक्तता वर एक टीप लिहा.

प्र.7) कॉर्पोरेट बचाव आणि पुनर्वसनाच्या आशियाई विकास बँकेच्या तत्त्वांची चर्चा करा.

प्र.8) व्यक्ती आणि भागीदारी संस्थांसाठी निर्णय घेणारे अधिकारी स्पष्ट करा.

प्र.9) संहितेच्या अंतर्गत अपीलांशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

भाग – क [3×5=15]

प्र.10) अ) आर्थिक कर्ज

ब) आर्थिक सेवा

क) आशियाई विकास बँक कॉर्पोरेट बचाव आणि पुनर्वसन तत्त्वे

ड) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड कंपनी कायदा, 2013

इ) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी बोर्ड ऑफ इंडियाची रचना

munotes.in

* * *

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1677

[Total No. of Pages : 4

[6011]-106

Fifth Year B.A.LL.B.

(Fifth Year of Five Years Law Course)

LO-1007 (C) : COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester -X)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.*

munotes.in

PART-A

Attempt any three. **[3×15=45]**

Q1) Write a note the Jury System in India.

Q2) What are the features of Adversarial trials? Explain Adversarial trials in England and India.

Q3) Write a critical note on Policing corruption in India.

Q4) Write a Critical note on Trial in Islamic Legal Tradition.

Q5) Explain the UN Guidelines on the role of prosecutors.

PART-B

Attempt any two. **[2×10=20]**

Q6) Write a detailed note on the Meaning and Significance of Comparative Criminal Justice.

Q7) Write a detailed note on Crime Control Model.

Q8) "Death Penalt is awarded in ratest of rare cases" Elucidate with help of various case laws in India.

Q9) Explain the role of various International Policing Institutions.

PART-C

Q10) Write short notes (any three of the following) **[3×5=15]**

a) American Jury System

b) Rise of private policing

c) Rights of the accused person

d) Trial system prevails in France

e) Community Policing

munotes.in

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

P1677

[6011]-106

Fifth Year B.A.LL.B.

(Fifth Year of Five Years Law Course)

LO-1007 (C) : COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester -X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :–
1) भाग – अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग – ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा – ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग – क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा – क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

munotes.in

भाग – अ

कोणतेही तीन लिहा [3×15=45]

प्र.1) भारतातील ज्युरी प्रणालीवर एक टीप लिहा.

प्र.2) विरोधी चाचण्यांची वैशिष्ट्ये काय आहेत? इंग्लंड आणि भारतातील विरोधी चाचण्या स्पष्ट करा.

प्र.3) भारतातील पोलिसींग भ्रष्टाचारावर एक गंभीर टीप लिहा.

प्र.4) इस्लामिक कायदेशीर परंपरेतील खटल्यांवर एक गंभीर टीप लिहा.

प्र.5) फिर्यादीच्या भूमिकेबद्दल UN मार्गदर्शक तत्त्वे स्पष्ट करा.

भाग – ब

कोणतेही दोन लिहा [2×10=20]

प्र.6) तुलनात्मक फौजदारी न्यायाचा अर्थ आणि महत्त्व यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.7) क्राईम कंट्रोल मॉडेलवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) "दुर्मिळातील दुर्मिळ प्रकरणांमध्ये फाशीची शिक्षा दिली जाते" भारतमधील विविध केस कायद्यांच्या मदतीने स्पष्ट करा.

प्र.9) विविध आंतरराष्ट्रीय पोलिसिंग संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

भाग - ब

प्र.10) नोंट्स लिहा.(कोणतेही तीन लिहा) **[3×5=15]**

अ) अमेरिकन ज्युरी सिस्टम

ब) खाजगी पोलिसिंगचा उदय

क) आरोपी व्यक्तीचे अधिकार

ड) फ्रान्समध्ये चाचणी पद्धत प्रचलित आहे

इ) समुदाय पोलिसिंग

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1678

[Total No. of Pages : 4

[6011]-107

Fifth Year B.A.LL.B.

(Fifth Year of Five Year Law Course)

LO-1008 (D) : LAND LAWS - II (Optional)

(2017 Pattern) (Semester -X)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each for 15 Marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each for 10 Marks.*
3) *Write three short notes fromPart C. Each for 05 Marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

PART-A

Answer the following questions in detail (Any three) **[3×15=45]**

Q1) Discuss the power and duties of Land Revenue Officers under the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.

Q2) What are Records of Rights? What does it mean by Mutation Entry? What particulars are required to be included in the Record of Rights? How far are entries in the Record of Rights presumed to be correct?

Q3) What is Tillers Day? State the provision when a tenant shall be deemed purchaser of land with reference to Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act, 1948.

Q4) State the provisions relating to termination of tenancy for personal cultivation and non agricultural use under The Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act, 1948.

Q5) Discuss the Restrictions and prohibitions on transfer and partition of fragments under The Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act, 1947.

PART-B [2×10=20]

Answer the following questions in detail (Any Two)

Q6) Write detailed note on assessment and settlement of Land Revenue of Lands used for non-agricultural purposes under the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.

Q7) What are the provisions of appeals, revision and review application under the Maharashtra Tenancy and agricultural Lands Act, 1948.

Q8) Discuss the provisions regarding removal of Encroachment on land vesting in the Government under the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.

Q9) Define Mamlatdar and explain the jurisdiction and powers of Mamlatdar Court.

PART-C [3×5=15]

Q10) Write short notes (Any Three)

a) Surrender

b) Revisional Powers of Collector

c) Ceiling on holding of land

d) Boundries

e) Right of tenant to exchange land

❈ ❈ ❈

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1678

[6011]-107
Fifth Year B.A.LL.B.
(Fifth Year of Five Year Law Course)
LO-1008 (D) : LAND LAWS - II (Optional)
(2017 Pattern) (Semester -X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग-क मधील तीन टीपा लिहा. प्रत्येक टीप 5 गुणांसाठी आहे.
4) उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवतात.

munotes.in

भाग - अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन) **[3×15=45]**

प्र.1) महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम,1966 अंतर्गत जमीन महसूल अधिकाऱ्यांचे अधिकार आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.

प्र.2) हक्क नोंदणी पत्रक काय आहे? उत्परिवर्तन नोंद म्हणजे काय? हक्क नोंदीमध्ये कोणते तपशील समाविष्ट करणे आवश्यक आहे? हक्क नोंदणी मधील नोंदी कितपत योग्य असल्याचे गृहित धरले जाते?

प्र.3) कृषक दिन म्हणजे काय? महाराष्ट्र कुळवहिवाट व शेतजमीन अधिनियम, 1948 च्या संदर्भात कुळला जमीन खरेदीदार केव्हा समजले जाईल?

प्र.4) महाराष्ट्र कुळवहिवाट व शेतजमीन अधिनियम,1984 अंतर्गत वैयक्तिक शेती आणि बिगर शेती वापरासाठी भाडेकरार संपुष्टात आणण्यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ फ्रॅगमेंटेशन अँड कन्सोलिडेशन ऑफ महाराष्ट्र अंतर्गत तुकड्यांचे हस्तांतरण आणि विभाजनावरील निर्बंध आणि प्रतिबंधांची चर्चा करा.

भाग – ब

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तर द्या. (कोणतेही दोन) **[2×10=20]**

प्र.6) महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम,1966 अंतर्गत अकृषिक हेतूंसाठी वापरल्या जाणाऱ्या जमिनींच्या जमिन महसूलाचे मूल्यांकन आणि समजुतनामा यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.7) महाराष्ट्र कुळवहिवाट व शेतजमीन अधिनियम, 1948 अंतर्गत अपील, पुन:परीक्षण आणि पुनर्विलोकन अर्जाच्या तरतुदी काय आहेत.

प्र.8) महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, 1966 अंतर्गत शासनाच्या जमिनीवरील अतिक्रमण काढण्याबाबतच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.9) मामलतदार परिभाषित करा आणि मामलतदार न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र आणि अधिकार स्पष्ट करा.

भाग – क

प्र.10) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) समर्पण

ब) जिल्हाधिकाऱ्यांचे पुनरावृती अधिकार

क) जमीन धारण करण्याबाबत कमाल मर्यादा

ड) सीमा

इ) जमिनीची देवाणघेवाण करण्याचा भाडेकरूचा अधिकार

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P1679

[Total No. of Pages : 4

[6011]-108

Fifth Year B.A. LL.B.

(Five Year Law Course)

LO - 1009 (E) : HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester -X)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
2) *Answer any two questions from part B. Each questions in part B carries 10 marks.*
3) *Answer any three questions from part C. Each question in part C carries 5 marks.*
4) *Figures to the rights indicate full marks.*

munotes.in

PART-A [45]

Q1) Give detailed note on History and Development of International Humanitarian Law. What are the importance of study of International Humanitarian Law.

Q2) Discuss the importance of Geneva Conventions. What are the provisions of first Geneva Convention which protects wounded and sick soldiers on land during war 1949.

Q3) Explain how United Nations relief and rehabilitation Administration is contributing for upliftment of refugees. Discuss in the light of development of International Refugee Law.

Q4) What is Meaning of Refugee Under various International Documents. Give an overview of Human Rights of Refugees.

Q5) What are Basic issues involved in Implementation of International Humanitarian Law? Discuss the Grave Breaches of Geneva Conventions and Additional Protocols.

P.T.O.

PART-B [20]

Q6) Write a detailed note the second Geneva Convention which protects wounded, sick and shipwrecked military personnel at sea during war 1949.

Q7) Discuss the detail the legal and Constitutional Provisions relating to Refugees in India.

Q8) Discuss the International Framework for Refugee Protection in relation to Non-refoulement Non-discrimination.

Q9) Discuss the Role of Indian Government in Protecting Refugees rights with special reference working of NHRC.

PART-C [15]

Q10) Answer any three of the following short notes.

a) Meaning of International Human Rights Law.

b) Martens Clause.

c) Asylum.

d) Extradition of Refugee.

e) Protection of Cultural Property.

❋ ❋ ❋

munotes.in

Total No. of Questions : 10]

P1679

[6011]-108

Fifth Year B.A. LL.B.

(Five Year Law Course)

LO - 1009 (E) : HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester -X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भा-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) अधिकारांचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ **[45]**

प्र.1) आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याचा इतिहास आणि विकास यावर तपशीलवार नोंद द्या. आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या अभ्यासाचे महत्त्व काय आहे.

प्र.2) जिनिव्हा अधिवेशनांच्या महत्त्वाची चर्चा करा. 1949 च्या युद्धादरम्यान जमिनीवर जखमी झालेल्या आणि आजारी सैनिकांचे संरक्षण करणाऱ्या पहिल्या जिनिव्हा कराराच्या तरतुदी काय आहेत.

प्र.3) संयुक्त राष्ट्रांचे मदत आणि पुनर्वसन प्रशासन निर्वासितांच्या उत्थानासाठी कसे योगदान देत आहे ते स्पष्ट करा. आंतरराष्ट्रीय निर्वासित कायद्याच्या विकासाच्या प्रकाशात चर्चा करा.

प्र.4) विविध आंतरराष्ट्रीय दस्तऐवजांतर्गत निर्वासित म्हणजे काय. निर्वासितांच्या मानवी हक्कांचे विहंगावलोकन द्या.

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या अंमलबजावणीमध्ये कोणत्या मूलभूत समस्यांचा समावेश आहे? जिनिव्हा करार आणि अतिरिक्त प्रोटोकॉलच्या गंभीर उल्लंघनांची चर्चा करा.

munotes.in

भाग – ब **[20]**

प्र.6) युद्ध 1949 दरम्यान समुद्रात जखमी, आजारी आणि जहाज कोसळलेल्या लष्करी कर्मचाऱ्यांचे संरक्षण करणारे दुसरे जिनिव्हा कन्व्हेन्शन तपशीलवार नोट लिहा.

प्र.7) भारतातील निर्वासितांशी संबंधित कायदेशीर आणि घटनात्मक तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.8) नॉन–रिफ्युलेमेंट गैर–भेदभावाच्या संबंधात निर्वासित संरक्षणासाठी आंतरराष्ट्रीय फ्रेमवर्कची चर्चा करा.

प्र.9) निर्वासितांच्या हक्कांचे संरक्षण करण्यात भारत सरकारच्या भूमिकेची NHRC च्या विशेष संदर्भासह चर्चा करा.

भाग – क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या. **[15]**

अ) आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार कायद्याचा अर्थ

ब) मार्टन्स क्लॉज

क) आश्रय

ड) निर्वासितांचे प्रत्यार्पण

इ) सांस्कृतिक संपत्तीचे संरक्षण

munotes.in

❋ ❋ ❋